

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

SZABADSÁG

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Naplap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

NO. 184. SZÁM.

THIRTIETH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombat, 1920 augusztus 7.

HARMVADIK ÉVFOLYAM

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

VILÁGHÁBORU RÉME FENYEGETI EURÓPÁT

FELFEDEZTÉK A HOSSZU ÉLET CSODÁS TITKÁT

Egy san franciscoi orvos szerint az átlag életkoruk kétszáz évrnek kellene lenni.

Az emberiség életmódjával rövidíti meg az évei számát.

SAN FRANCISCO, aug. 5. — Az életkor titka emberemlékezet óta foglalkoztatta az emberiséget. Akik például a bibliában otthonosak, azoknak szokatlan az, hogy az emberek "abban az időben" olyan soká éltek s szeretnék megtudni a hosszú élet titkát. Eddig azonban vajmi kevesen akadtak, akik a hosszú élet titkát olyan ékesen magyarázták, mint egy san franciscoi orvos, névszerint: Dr. Marion Trasher. Ez az orvos azt mondja, hogy az emberiség nem tudja, miként kell élni. Ő is a bibliára hivatkozik az érvelésében s egyéb argumentumokra s a megállapított tényekre az, hogy az átlag életkorunk kétszáz esztendőnek kellene lennie. Szerinte az "átlagember nem hal meg, hanem öngyilkosságot követ el."

"Csak a bolondok hisznek abban — mondta az orvos, aki úgy látszik a megállapításait nagyon komolyan veszi, hogy a rövid életben megszerzheti az ember mind azt a boldogságot, amire szüksége van. Elfelejtik, hogy az Isten képeire teremtett embernek nem lehet az a rendeltetése, hogy buta és okatlan életmódjával végezzon egy rövid élet tartama alatt. Miért van az, hogy vadállatok, ha csak balesetnek nem esnek áldozatul, hosszú életet élnek? Miért ne élhetne az ember is ilyen soká? A baj az, hogy millió ember közül csak egy akad aki nem használja fel túlságosan korán a rendelkezésére álló energiákat.

Jellemző például, hogy ezidő szerint három millió beteg ember él az Egyesült Államokban. Egészen bizonyos, hogy kizárólag "common sense" alapján két millió ember elkerülhetné volna a betegséget. A háborúk, gondok, alkohol, dohány, hus, a kettőtől több munka, hideg éghajlat azok a nagy erők, a melyek az emberi élet rövidségét okozzák. A hus mérge. Azok az indiánok például, akik husz esznek a legjobb esetben a hatvanadik életkoruk el, ellenben azok, akik zöldséget élnek, elérik százhuszonöt évig is. En ismertem egy indiánt, aki száznegyven éves korában halt meg.

Az emberi élet megrövidítésében örösi szerepet játszanak a mindennapi gondok. A gond öli a gond sietteti a halált. Jellemző, hogy azok az emberek, akik igazán megöregedtek, akik teszem elérték a századik életkor, vajmi kevés gondnal bírók voltak meg az életük folyamán. Nem voltak pénzahajászó emberek, tehát a gondjait is igen csekélyek voltak. Alig van száz esztendő ember, aki gazdagon örögedett volna meg.

A hideg éghajlat is sietteti a halált. Az Egyesült Államokban a legtöbb öreg ember Kaliforniában él, aminek az a magyarázata, hogy itt nagyon enyhe és egyöntetű az éghajlat, éppen az emberi természetnek megfelelő.

A mondokáját a californiai orvos azzal fejezi, hogy rendszeres szisztematikus élet mellett olyan generáció lehetne nevelni, amely kétszáz esztendőig is élne. Azt azonban már nem mondja, hogy az emberek akárkétszáz évig éljenek.

A kihalt lengyel főváros

Varsó legforgalmasabb utcájának képe. A városok közlekedésének híre ugycsak kiürült Lengyelország sorsuldózt fővárosa: Varsó. A legforgalmasabb utak is kihaltak és csak néha-néha doog végig rajtuk egy-egy szerény egylovas kocsi vagy szekér. Az autómobilok mind eltűntek már a városból.

RENO LETÜNT, HOUSTONFELTÜNT A VÁLÓPEREKBE

Ma már sokkal többen válnak el Houstonban, Tex., mint Renoban, a mely pedig ezelőtt az elválások hazája volt.

A válóperben specializáló ügyvédeknek a legrosszabb ötleitek vannak.

HOUSTON, Tex., aug. 5. — Reno elváltozik!

És helyette belp a színre Houston, mint "Amerika válási központja."

Ma Houston vezet azok között a városok között, ahol el lehet intézni azokat a nehézségeket, amelyek a házasságot rendezes el szoktak fordulni.

Még pedig nem is olyan drága a házasság elbontásának az elintézése. Ezt igazán senki sem tagadhatja.

A Houstonból érkezett legújabb jelentések arról tanuszkodnak, hogy ott egy óra lefordás alatt hetven esetben mondták ki a válást!

Egy nap alatt a rekord 328 válás!

Friedrich és a Tisza gyilkosság

BUDAPEST, aug. 5. — Az elmúlt kedden megkezdődött a Tisza-féle gyilkosság per tárgyalása. Az egyik vádlott, Hittner hadnagy beismerte az ellene emelt vádak igazságát. Bevallotta, hogy a gyilkosságot a Károlyi pártos tartozó újságírók csoportja készítette elő. Friedrich István, egykori miniszterelnök tudott a tervről és a gyilkosok közötti kölcsönös, 150,000 koronát ó fizette ki.

Pánik egy komphajón

Az utasok mentőöveket öltöttek magukra, amikor robbanás folytán tűz támadt a ferrarán.

NEW YORK, aug. 5. — Az Erie vasút Jamestown nevű komphajóján, amely Jersey Cityből New Yorkba utasokat szállított, pánik tört ki, amikor egy teherautómobil felrobbant és lángbaborította a hajó padlózatát.

Az utasok mentőöveket öltöttek magukra, a hajó személyzete a tűz oltására fogott, a kapitány meg vészjelzést adott a közelben levő hajóknak.

Egy nap alatt a rekord 328 válás!

Az elválni készülő ember be megy a houstoni ügyvédek az irodájába — és Houstonban majdnem mindegyik ügyvéd válóperben specializál — és így szól:

Uram, el akarok válni. — Igen uram, szól a derék ügyvéd, a legnagyobb készséggel. Husz dollárt kérek. Ekkor meg ekkor jelenjen meg a bíróság.

A COUGHLIN GYERMEK AZ ÉLŐK SORÁBAN

A szövetségi detektívek megállapították, hogy az elrablott Blakely Coughlin életben van és semmi baja sincsen.

A gyermek elrablója nem akar a gyermek hollétéről nyilatkozni.

PHILADELPHIA, aug. 5. — August Pascol, melléknéven "The Crank", aki George H. Coughlinnek és feleségének, norristoni gazdag embereknak a gyermekét, a néhány hónapos Bleklyt ellopta, hogy a szülőktől váltásdíjat érszakoljon ki, nem akar nyilatkozni a gyermek hollétére vonatkozólag.

Az ember a babyt junius májodikán lopta el. Annnyit bealolt a szövetségi detektíveknek, hogy a gyermek életben van, nincsen semmi baja és Atlantic Cityben van elrejtve.

Megállapították a letartóztatott emberről, hogy az apja olasz volt, az anyja pedig francia. Megállapították azt is, hogy utólag: New Gretnan, N. Y. lakott.

A szövetségi detektívek megállapították azt is, hogy Pascolnak van egy nő barátja, aki szoros viszonyt tartott fent vele. A detektívek egyáltalán nem tartják kizártnak, hogy a gyermek enél a nőnél van.

A detektívek főnöke kijelentette, hogy a gyermeket Pascol lopta el, azt kétségtelenül sikerült megállapítani. De a nyomozás többi száláról nem volt hajlandó nyilatkozni.

Pascol nemrégiben farmot vásárolt magának New Gretnan közelében. Valószínűleg a Coughlintól kapott pénzből.

Demokraták a sör mellett SARATOGA SPRINGS, N. Y., aug. 5. — A demokraták nem hivatalos állami konvencióján olyan értelmezést fogadtak el, amely a Volstead-féle törvény módosítását követeli a prohibíció kérdésében. Azt követelik, hogy New York városának a sör kérdésében elfoglalt álláspontját tegye magáévá a demokrata párt.

W. G. HARDING A SZUFRAGETEK ÉRDEKÉBEN SZÓL

A republikánus párt elnökjelöltje, Warren G. Harding ohioi szenátor kijelentette, hogy a női választójog mellett van.

Harding szenátor előkészíti a választási kampányt.

MARION, O., aug. 5. — Ahoz, hogy a nők az általános választójogot megkapják az Egyesült Államokban, harminchat államnak a hozzájárulása szükséges. Hogy ez a hozzájárulás meglegyen, Warren G. Harding, ohioi szenátor, a republikánus párt elnökjelöltje minden befolyását latba vetette tegnap.

Mrs. Abby Scott Bakernek, a National Women's Party elnökeinek Harding legutóbb megígérte, hogy a befolyását a szufragettek érdekében latba fogja venni. Ennek az ígéretének tett eleget tegnap, mikor John C. Houknak, Tennessee állam állam szenátorának és az ottani republikánus párt elnökének táviratozott, amelyben felszólítja őt és az állam republikánusait, hogy igyekezzenek hozzájárulni, mikép Tennessee is elfogadja a női választójogról intézkedő alkotmánymódosítást, s ezzel a 36-ik állam lenne, amelyik hozzájárul a törvényjavaslathoz.

Harding erősen dolgozik azon, hogy a nők bizalmát meggyerje magának és pártjának. A nők bizalmának elnyerésén kívül is erősen dolgozik azon, hogy a kampányát megalapozza.

Az Ir szabadságért

A Knights of Columbus egyesület konvenciója Irország mellett foglalt állást.

NEW YORK, augusztus 5. — A Knights of Columbus nevű nagy amerikai, katolikus szövetség, amely most tartotta évi nagygyűlését New Yorkban, határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja, hogy hite szerint "Irországunk joga van ahhoz, hogy szabad és független nemzet legyen s annak is kellene lennie."

Alig, hogy a határozati javaslatot elfogadták, levél érkezett Edward De Valerától, az Ir köztársaság elnökétől, aki arra kéri a szövetséget, hogy támogassa abbéli törekvésében, hogy Washington elismerje az Ir köztársaságot.

De Valera azt írja, hogy ma minden értelemű ember "Irország nagyrésztben nem áll másból az angol uralom, mint vérontások rendezésének s martalóc angol katonai csapatok garázdálkodásának engedélyezéséből.

Nem akarja elhinni De Valera, hogy az Egyesült Államok, amely szintén az angol elnyomás ellen küzdött megszületése alkalmával s azután is éveken keresztül, sokáig elnézheti Angolországának irországi terrorját.

A konvenció küldöttségét me nevezett Franciaországba a Metzben felállított La Fayette közor leleplezésére. Ezt a szobrot a Knights of Columbus egyesület ajándékozta Franciaországnak.

Beleesett a kulba FARREL, Pa., aug. 5. — Egy John Mulka nevű hat éves fia a közösg kutja előtt játszandozott. Játék közben a kut pucra fel hajolt s beleesett. Amire kihúzták, már halott volt.

AZ OROSZ-LENGYEL HÁBORU LÁNGBA BORITHATJA ISMÉT A VILÁG MINDEN ORSZÁGÁT

Angolország rendkívül erőlyesen védi a lengyeleket. — Ultimátumszerű figyelmeztetés a szoviet kormányknak. — Németország, állítólag, titkos paktumot kötött Oroszországgal. — Német munkások a beavatkozás ellen. — Titokban mozgósítások folynak a Rajna mentén. — Bajországrag ragaszkodik semlegeségéhez. — Hétfőre tervezik Varsó bevetését az oroszok. — Washington véleménye.

LONDON, aug. 5. — Az oroszok folytonos előnyomulása Varsó felé olyan helyzetet teremtett, ami a legnagyobb aggodalomra ad okot az európai székvárookban. Vannak olyanok is, akik a helyzetet csak olyan veszedelmesnek tartják, mint volt 1914 augusztus havában.

A szövetségesek igyekeznek hatni valamiképpen a szoviet kormányra Lengyelország érdekében s azt tartják, hogy a tegnap Moszkvába küldött angol jegyzék valódi ultimátum jelleggel bír, noha hivatalos helyen nem ismerik el, hogy ellenkezés esetében a lengyelek csakugyan háborúval fenyegette volna meg Oroszországot. A Londonban tartózkodó orosz küldöttek maguk is nagyon aggasztónak tartják a helyzetet s azt sürgetik a maguk kormányától, hogy vessen véget az orosz seregek további előnyomulásának.

Lloyd George a képviselőházban egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy "amennyiben a szoviet kormány válasza az angol jegyzékre nem volna kielégítő, az angol kormány lépéseket fog tenni, hogy megvédelmezze Lengyelország függetlenségét." A miniszterelnök elzárta azt arra is, hogy Csehszlovákia a lengyelek mellé álljon.

Azok, akik az 1914-iki helyzet tel hasonlítják össze a jelenlegi állapotokat, azt idézik emlékeztetőre, hogy milyen körülmények között fogott meg Anglia hadüzenetét abban az időben.

A szövetségesek most is angol esatoránál el igyekeznek rábírn a szoviet kormányt, hogy Lengyelországot előzölésével hagyjon fel, miután tudták az oroszokkal, hogy ellenkezés esetében védelmére fognak kélni a lengyelekket. Azt azonban senki sem sejt, hogy ezt a segítséget miképpen gondolják a szövetségesek.

Az új lengyel delegáció, amely fel van hatalmazva, hogy nem csak a fegyverszünet felől, de a béke felől is tárgyalhasson az oroszokkal, a mai napon elindult Varsóból Minszkbe.

Orosz-német titkos szerződés? A londoni Times levelezőjének értesülése szerint Szoviet Oroszország és Németország az orosz offenzíva megkezdése előtt titkos egyezményt kötött egymással Lengyelországra néve. A levelező azt állítja, hogy az értesülést "feltétlenül kitűnő forrásból" nyerte. A meggyezés a következőkre terjed ki:

Oroszország, anélkül, hogy felhatalmazást kapjon, hogy rendelkezzen Lengyelország fegyverrel, muníciójával, vasútjával és lélelmiszereivel.

Lengyelország meghódítása után engedélyt kap Oroszországtól, hogy bolshevik biztosokat küldjön oda, akik a mindenféle lengyel elikkeket kivétel nélkül ellenőrzik.

Ezek után Oroszországtól kiüríti Lengyelországot Németország kedvéért s a németek megszállva fogják tartani Lengyelországot garancia gyanánt, hogy Oroszországot megérti az ezután neki juttatandó német elikke s munka értékét.

"Oroszország, — mondja a tudósító, — most azzal akarja kijátszani ennek a szerződésnek

Magyarok szerepe

LONDON, aug. 5. — Budapesti távirat jelenti, hogy előkészületek folynak a magyar és román haderő együttes felhasználására a bolshevikkek ellen, francia parancsnokok alatt.

A szövetségesek igyekeznek hatni valamiképpen a szoviet kormányra Lengyelország érdekében s azt tartják, hogy a tegnap Moszkvába küldött angol jegyzék valódi ultimátum jelleggel bír, noha hivatalos helyen nem ismerik el, hogy ellenkezés esetében a lengyelek csakugyan háborúval fenyegette volna meg Oroszországot.

Lloyd George a képviselőházban egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy "amennyiben a szoviet kormány válasza az angol jegyzékre nem volna kielégítő, az angol kormány lépéseket fog tenni, hogy megvédelmezze Lengyelország függetlenségét."

Az új lengyel delegáció, amely fel van hatalmazva, hogy nem csak a fegyverszünet felől, de a béke felől is tárgyalhasson az oroszokkal, a mai napon elindult Varsóból Minszkbe.

Orosz-német titkos szerződés? A londoni Times levelezőjének értesülése szerint Szoviet Oroszország és Németország az orosz offenzíva megkezdése előtt titkos egyezményt kötött egymással Lengyelországra néve.

Ezek után Oroszországtól kiüríti Lengyelországot Németország kedvéért s a németek megszállva fogják tartani Lengyelországot garancia gyanánt, hogy Oroszországot megérti az ezután neki juttatandó német elikke s munka értékét.

"Oroszország, — mondja a tudósító, — most azzal akarja kijátszani ennek a szerződésnek

Bizonytalanság Washingtonban.

WASHINGTON, aug. 5. — A lengyelek kétségbeesett helyzetben vannak a bolshevik sereg állandó előnyomulása miatt s úgy látszik legfeljebb az menthetné meg őket, ha az angolok, az olaszok és a franciák együttesen a legerélyesebb lépésre szánják el azonnal magukat az 5 megmentésük érdekében.

Ha a bolshevikket utukban fel nem tudják tartóztatni, akkor nem csak olyan kéték diktálnak majd, ami területi kedvezményeket biztosít Oroszországnak, de a megmaradt Lengyelországban szoviet kormányt állítanak majd fel. Ez pedig az általános európai bolshevizmust egy jelentős lépéssel vinne közelebb a megvalósuláshoz.

King demokrata szenátor azt sürgeti az elnököt, hogy hívja egybe a kongresszust és a lengyeleket részesítsék megfelelő segítségben. Wilson elnök azonban mindaddig semmire sem határozta el magát, hogy mit kellene tenni az Egyesült Államokok Lengyelország érdekében.

Az elnök eddig semmi egyebet nem tett, mint értekezett az angol kormányral, hogy meg tudja, mi az, amire a szövetségesek el akarják szálni magukat.

A Rajna mentén 17 ezer főnyi amerikai katonaság van, de igen kétséges, hogy van-e a elnöknek hatalma arra, még a jelenlegi körülmények mellett is, hogy ezeket a kongresszus utasítása vagy beleegyezése nélkül Lengyelországrag segítségére küldhesse.

Mikor valószínűleg tetszett, hogy a szoviet kormány elfogadja a lengyelek fegyverszünet iránti kérelmét, a washingtoni körök minden érdeklődése a szövetségesek s az oroszok tervezett londoni konferenciájára fordult. Ezen a konferencián akarják elintézni nemcsak a szövetségesek s az oroszok közötti helyzetet, hanem a lengyel békeszerződés ügyét is.

Az elnök közölte Londonnal, hogy a konferenciára szeretne Amerika részéről egy megbízottat küldeni, noha magában a tanácskozásban Amerika nem kíván részt venni. Ez a terv azonban elest, mivel a bolshevikkek a fegyverszünetről nem voltak hajlandók tárgyalni a lengyel megbízottakkal.

Orosz lovasság Varsó mellett.

PÁRIS, aug. 5. — A szoviet seregek lovasságának előcsapatai csak 30 mérföldnyire vannak a varsói erődítményektől. A lovasság azonkívül a lengyel korridor is ketté akarja vágni, hogy a lengyeleket a tenger felől is elsáskálja.

A francia hatóságok erősen cenzurázták a Rajna vidéki híreket, mindamellett kisírvárgott, hogy ott csapatmozgások vannak folyamatban.

A lengyel sereg maradványait az északi oldalon visszavonták a varsói erődítmények grúriájába. Itt francia és angol tisztiek szervezik újra a csapatokat, hogy utolsó kísérletet tgyenek majd azokkal a székváros megvédésére.

Berlini hírek szerint a bolshevik hétéfőre tervezik Varsó megszállását, a város kiürítése már megkezdődött.

SZABADSÁG
The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
Published daily by The Szabadság Printing & Publishing Co.

NÉGY FAL KÖZÖTT
Charlie Chaplin házassága

Mint a legtöbb művészházasság, a Charlie Chapliné is válással végződik. Amerikában nem is kell igazi megdöbbenést az eset, legfeljebb annyiban, hogy az egyik szereplőt minden gyerek ismeri.

Arról, persze, azután lehet vitatkozni, hogy erkölcsöse-e ez, vagy sem? Bár az állam alapja a család, az állam szempontjából, a születendő gyermekeket illetőleg talán nem is olyan haszontalan ez a sok válás.

Térjünk azonban vissza Charles Chaplinre, aki kétség kívül Amerika legnagyobb mozisztárája. Művész, akit szabad, sőt kell ezzel a megtisztelő jelzővel illetni.

Ennél többet erről a tárgyról tulajdonképpen nem is kellene mondani. Művészművész — és a művész természetéről csak művész értheti meg, azt magyarázni nem lehet — sose házasodjék meg.

Balzacnak volt egy jótanácsa a házassodni akaró művész számára: vegyél orientális nőt.

Keleti nőt, rabszolgát, félig állatot, aki tisztára csak arra való, hogy az állati szükségleteket kielégítse. Akinek a lelkéhez azonban a férjnek semmi köze — sőt talán nincs is lelke. Ez se megoldás, de még a legjobb kivétel.

Férfi sorsa az asszony — mondják. De a művész — férfi sorsa a művészet istenasszonya.

40 DOLLÁR
Kamatot fizetek egy évre minden négyezer dolláros takarékbetét után.
KISS EMIL BANK
133 Second Avenue, New York.

CIVILIZÁCIÓ ÉS KULTURA
A Szabadság számára írta ALPHA

A nemzet kultúrájához tartozik vallása és művészete is. Nekünk magyaroknak Vörösmarty, Petőfi és Arany művészi örököi, művészi kultúránknak szíveit és biztató alakjai. Amely nemzet ezeket termelte, annak mélyében nagy kulturális, művészi erő rejlik.

Mit tehet egy nemzet kulturális erejének megőrzésére, fejlesztésére? Tehet-e igazán valamit, mesterség útján, mintegy kívülről? Vagy olyan-e a kulturális erő, mint az élő emberé, állaté, növényé, melynek megvan a maga élettartama, melynek elmultával el kell vésnie?

Írók kálváriája. Csak szépirodáról lesz szó ebben a cikkben. Novella és feladatokról. Akiknek az a feladatuk, hogy megírassák az életet, egyéni vérmérsékleten keresztül a amit meglatnak, azt minden politikai doktrínától mentesen, a közönség elé vigyék. A sorsuk természetesen mindig kálváriás volt, ha őszintén ragaszkodtak az egyéniségükhöz, de ez idő szerint, a nagy társadalmi átalakulások idején, amikor kizárólag a gazdasági kérdés az a központi erő, a mely az emberiség életét irányítja, a jézusi módra őszinté szépirodák sorsa egyenesen tragikusává vált.

Magától értetődik, hogy ezt a témát mások is meglátták, például olyanok, akik a szépirodalmat elsősorban a szórakoztatás egyik sublimis eszközeként tekintették, nem pedig az emberi lélek revalvációjára irányuló törekvéseké. A minap az "Atlantic Monthly" című konzervatív folyóiratban William J. Locke, az amerikai "best seller", ek egyik legismertebbje pánszövegét. Jajgatásának a lényege az, hogy az amerikai kiadók nem hajlandók háborús tárgyú regényeket vagy novellákat kiadni a kiadóknak, a kérdésben visszataszítottak találja. Locke szerint a kiadók ez a cenzúra szerepe indokolatlan és helytelen. Az csak evidens, mondja Locke, hogy a háború egy esomó embert, akiben szépirodalmi készség volt, regényre vagy novellásközvetítésre inspirált s a kiadók, miután a háborús téma üzleti szempontból is kifizetődik, arra kellene törekedni, hogy az ilyen tárgyú alkotásokat kivigyék a könyvpiacra. A kiadóknak a háborús könyvekkel szemben érzett tartózkodást a radikálisok vált intellektuális befolyásának tulajdonítják s ebben a körülményben végtelen jelentőségű lát. Valamikor az intellektuális valósággal "tory" voltak, most pedig a többségük a radikalizmus zászlóvivői. Mint ahogy a multban az intellektuális ráérőszakolták vagy rá akarták konzerválni a tömegekre a konzervatív izlést és felfogást, mert ez a gondolatmenetüknek megfelelő, és úgy jelenleg a radikális véleményüket akarják elhelyezni a nagyközönség agyában.

Alláspontnak Locke véleménye feltétlenül érdekes. Irodalmi és esztétikai szempontból azonban cseppet sem becsülésemelőt, mert a motívum nem művészi, hanem a kommercializálódott írók az önzése. Logikájának a kezdetlegességét pedig a következtetés igazolja, amikor azt hiszi, hogy a tömegek radikalizmusa való hajlandósága az intellektuális befolyásától függ. A tömeg azért radikális, mert elégedetlen s elégedetlen s, ha az intellektuális arisztokratikus gőgjé eleme volna a felvilágosításuknak. Nagyon valószínűtlen például, hogy Magyarországon Nyisztor György, akiben a földnélküli parasztnak a kommunisztikus felfogása jutott kifejezésre, azért csatlakozott a bolshevikiekhez, mert Ady Endre forradalmi versei megérették vele a társadalmi helyzete fonák és tarthatatlan voltát. A valószínűség az, hogy Nyisztor György Ady Endrét sohasem olvasta s mégis bolshevik lett. Az ébredező öntudata ebbe a felfogásba kergette minden intellektuális vagy szépirodalmi propagandától mentesen.

Locke logikája ott is kezdetleges, ahol arra utal, hogy üzleti szempontból a kiadók kikifizetődnek a háborús könyvek megjelenésére. Tévvel. A publikum csakugyan belefáradt a háborúba s a háboruban legfeljebb abban az esetben lát romantikát, ha a vele foglalkozó regénynek az ele a háború ellen irányul. Ez a magyarázata annak a nagy sikernek, amelyben a magyar Laecki Andornak vagy a francia Henry Barbusse-nak része volt. Lockenak azonban ki kellene bujnia a saját bőréből, hogy ezt észrevegye s hogy ezt az észrevételét el is hitesse saját magával.

Az őszinte és művészi célokat szolgáló szépirodai tragédiája egészen más okokban keresendő. Talán azt lehetne mondani, hogy az egyéni temperamentum, amely a keleti a filozófiájuknak, összeférhetetlen a tömeg teljesen primitív esztétikai ösztöneivel. Barbusse és Laecki nem nagy írók, csak tehetségesek. Tehetségük patinája az őszinteség, nem pedig a művészi érték. Az őszinteség összehangban van az öntudatra ébredt tömegek őszinte érzéseivel s ezzel ok tisztában vannak, mint ahogy tisztában vannak az alkotásuk megjelentetésének másodrendű művészi kvalitásaival is. Az életben való elhelyezkedést kereső proletárságnak még nem volt ideje esztétikailag kiművelődni (ezt még Gorkij sem tagadja), viszont a polgári osztály, amely kezdi elveszíteni a talajt a lába alól, kezd tudatára ébredni a vesztes voltának s nem ér arra rá, hogy az esztétikai kultúrának továbbra is szolgájon. Ez a magyarázata annak, hogy a művészi alkotást nyújtó szépirodai tragikus sorsuk s amíg a nagy társadalmi kérdések nem tisztázódtak, bele kell törődniük abba, hogy csak azért alkotnak, mert a fájdalomtól meg akarnak szabadulni, de visszhangra nem számíthatnak.

Beppo.

Ponzi a bűvész

Nem tulozok, ha azt mondom, hogy Amerikában 50 millió ember tudja, hogy az európai pénz értéke szörnyen leromlott. Nem, tulozok, ha azt állítom, hogy legalább is 2 millió ember tudja Amerikában, hogy léteznek ugynevezett nemzetközi válaszbélyegek és nem mondok újat, ha azt állítom, hogy legalább is 1 millió ember tudja, hogy a posta nagyobb árfolyamot számít a külföldre szóló pénzesetleványokért, de többet is fizet ki a külföldre küldött pénzekért. És mégis a sok millió ember közül csak egy akadt Ponzi, a bűvész, aki ezt a három lönyt a maga számára egy kitudta használati, hogy két dollár 50 centből, milliókat eshelt ki és milliókat juttatott másoknak is.

Ponzi pénzügyi műveletei olyanok, mint Columbus tojása. Vétett például Budapestben nemzetközi válaszbélyegeket 25 filléért és elküldte Amerikába, ahol 5 centért beváltották. 25 fillér kevesebb egy negyed centnél, a tiszta haszon tehát 4%.

Ugyanezt a műveletet megismételtette Bécsben, Rómában, Genovában, Berlinben stb. Ha a spanyol, holland, svájci, skandináv valuta kevesebb volt az amerikainál a válaszbélyegeket az u. n. semleges államokban váltotta be. Kihaszánlta a valutakülönbözetet a postautalványoknál is és egyik országból, ahol a valuta leromlott, pénzt küldött olyan országba, ahol jó pénzt kapott érte. Oly országokban, ahol volt még ézst-pénz, ügynökei összeszedték azt és kivitték oly országba, ahol teljes értékben beváltották. Egyszóval Ponzi, az egykori pénzérővel valódi finanszírozás bizonyult, aki a milliókkal csak úgy dobálózott, mint a gyerekek a lapdával és úgy zsebelte be a milliókat, mint más ember a pennyket anélkül, hogy törvénybe ütköző dolgot követett el, mert egyáltalában nem tisztességtelen dolgot vala mit azért az árért a becsületes tulajdonostól megvenni, a mennyiért kínálja és becsületes vevőnek eladni annyit, amennyit a vevő hajlandó alkú nélkül megadni.

Természetes, hogy Ponzi-nak sok az irigye, mert hogy is ne volna sok irigye olyan embernek, aki rövid pár hónap alatt semmiből milliókat csinál. Irigyei azt állítják, hogy nem volt nehéz a milliókat megkeresni, hisz oly kézenfekvő volt az üzlet és ocsábitó az alkalom. Nos az irigyek még se csinálták meg a milliókat, mert nem volt eszük hozzá, mert az alkalom csak akkor fedezett fel, amikor már Ponzi alaposan kihasználta és amikor a hatóságok a további manipulációt lehetetlenné tették, mert az államra az üzlet nagyon kockázatosnak bizonyult, illetve nagy veszteséggel járt.

Millió ember közül egynek sikerül, ami Ponzi-nak sikerült és neki is csak azért sikerült, mert nem járt nyomom haladt. Esze volt és esztét fel tudta használni. Hasznót csinált, de nem akart mindent magának megtartani, hanem juttatott másoknak, azoknak, akik pénzürel lehetőséget kaptak, hogy milliókat szerezhesen. Az átlagos ember jár csapásban haladt. Ha látja, hogy valaki nagyszerű üzleteket csinál, ő is az olya üzletben próbálkozik és igyekszik mennél több hasznot kiverni anélkül, hogy másoknak, olyaoknak, akik a haszonhoz jogosultak volna, is juttat a haszonból. Pénzt keresni nem olyan nehéz, mint ahogyan sokan hiszik, de a kik pénzt keresnek, a legtöbb esetben, a pénzt meg is akarják tartani, anélkül, hogy a pénzért megfelelő ellenértéket is adnának. Ezért nem boldogul sok kereskedő. Jól menő üzlete, egyszerre hasznatlanul kezd és okolja a viszonyokat, a helyzetet stb., de soha se okolja önmagát, nem okolja kápiszságát, mely elriasztja a vevőt. Ha Ponzi kápisz lett volna, de a többség csak a pénzt veszi el, de a haszonban nem részesíti őket, zseniális üzleteit nem fektethette volna oly széles alapra, mint a milyennek fektette üzletfelel megátalásával. Hogy most kígyó és békát kiáltanak rá azal nem törődik, mert tudja, hogy senkit sem károsított meg. Akik az ő üzletein veszítettek, akiknek bórre szerezte a milliókat, nem az ő hibájából, hanem saját ügyügyüségükből veszítettek. ...thuri.

HAJÓJEGYEK

nálunk minden létező vonalra eredeti árakon kaphatók.

Podgyászát

a rendeltetési helyig teljes értékben biztosítjuk.

Utlevelét

és a szükséges konzuli láttaozásokat legrövidebb idő alatt megszerezük.

Ha rokonait

ki akarja hozatni, a beleegyező nyilatkozatot kiállítjuk, hitelesítjük és a beutazási engedélyt megszerezzük.

Biztosan és kényelmesen

utazhat, ha a szeptember 1-én induló PROVIDENCE háromkéményes, teljesen új gyorshajóra nálunk váltja meg jegyét.

Utasainkat

Mazsary József New York állami közjegyző kíséri haza és törvény, valamint nyelvmisere te biztosíték, hogy utasaink semmiféle zaklatásnak nem lesznek kitéve.

Segítsen

rokonain és ha gyorsan akar rajtuk segíteni, küldje pénzt általunk. Mi nem közvetítőkkkel, hanem közvetlenül fizetjük ki a pénzt, ami a kifizetést nemcsak gyorsítja, de olcsóbbítja a pénzküldést. Ezért pénzküldési áraink a legolcsóbbak és a küldött pénzt a legrövidebb idő alatt törvényes forgalmi pénzben levonás nélkül kifizetjük.

Hazai bankok

és takarékpénztárakba szánt betétjét elhelyezzük és a betéti könyvet kihozhatjuk.

Felvilágosításért írjon e címre:

NEMETH ÁLLAMI BANK
NEMETH JANOS, elnök.
FŐÜZLET: 10 E. 22nd STREET, A Bankpalotában
FIKÜZLET: 1597 SECOND AVE. corner 83rd St.
NEW YORK CITY

A MILWAUKEE SZOCIALISTÁK.
A szocialista párt "Tag-day" akart rendezni szoviet Oroszország javára, de a többség elvetette az erre vonatkozó indítványt.

Budapest
székesfővárosi közönségkönyvet, továbbá Bécs, Prága, Csehország és a főbb német városok köztvényt a legolcsóbb áron árulunk. Pontosa és udvarias kiszolgálás.
VON POLENZ & CO.
442 Fourth Ave., PITTSBURGH, PA.

A SZELE "KÖZVÉ" BOLDO

A "Oujia" lója boldok hatta az Annyi készit, h milliomos

A "Oujia" lemivlág kapocs.

Olvassonki alkalmá a talákozni b műsere juk, akik m — arra val materiális gunkat össz lággal. Az egyötvenért "ardot, hazat kuszópókusze erre megjelö nek a lényv tulajdonsa.

Az egész gig seprer Oujia board mions neve. Az egyik társa legutó Simmons merről a követő (CHICAGO kis, kövér aknak az irók hasa úgy re nya.

A holdos az ajka Kört liti előtte. Mert ez l. ver alak l. "Oujia kirá. Megenged nevéssen. M olyan gyors tala készitök hogy a pénz zik az irók. — A ké áll! — álla király! — Az akármibe mulatságos hogyan buli Mink nem f népszerűségüktől szer akarták. Hog gyorsan el lven gyors roliák.

Ez évben Chicago w tenement-ül emeletén, f ot készitök. Ha a "O hinnie a gys hatadit és megkerd "nég az emi Simmons hogy ő nem a misztikus medd fő a f meddig fog ná, hogy l akkor nem két, amiből

ENYV CINCINN elmult hón tékár tünt házból es stórok ház pedig az j ségnek net nyomára a az egyik t z i detektív not épen tartóztatni ta, hogy h sa alatt t holmit lop. A rend ment store sikerült a alapján eg tóztatni.

Bud Föv Kötv 41/2 a A tők depe nemü A kor miker Az é dánk pénzb

MAX 36 Y

A SZELLEMLILAG "KÖZVETÍTŐJE" BOLDOG EMBER

A "Ouija Board" feltalálója boldog, hogy becsapotta az embereket. Annyi Ouija Boardot készített, hogy nemcsak a milliósok lesznek.

A "Ouija Board" a szellemvilággal összekötő kapocs.

Olvásoknak talán már volt alkalmunk a "Ouija board"-dal találkozni. Ez a furcsa hangzású műszer — azoknak mondjuk, akik még nem látták ilyet — arra való, hogy ezt a mágikus és hasznos világot összekösse a szellemvilággal. Az ember vesz a boltban egyetvenért egy ilyen ouija boardot, hazaviszi, bizonyos hőspókuszokat csinál rajta és erre megjelölnek annak a szellemnek a lényét, akivel ouija board tulajdonosa társalogni akar.

Az egész seprer Amerikán, az egész ouija board látat egy J. M. Simmons nevet. És nevét a kocsosnyáron.

Amikor a boldogság mosolya terül el az ajka körül, ha az ember említi előtte az ouija boardot.

Mert ez a jövedelű kis, kövér alak J. M. Simmons, a "Ouija király".

Megengedheti magának, hogy nevével. Mert az emberek olyan gyorsan vásárolják az általa készített ouija boardokat, hogy a pénz száka számba érkezik az iródjában.

A közönség bolondokból áll — állapítja meg a "Ouija király".

Az emberek hajlandók akármi beleszállni. Igazán mulatságos, hogy az emberek hogyan bukunk az ouija boardra.

Mink nem is hajszoljuk a board népszerűségét. Az emberek maguktól szertették bele. Annnyira akarják, hogy nem tudják olyan gyorsan előállítani, mint amilyen gyorsan az emberek vásárolják.

Ez évben Simmons gyára, ami Chicago west oldalán van, egy tenement háznak a második emeletén, félmillió ouija boardot készített.

Ha a "Ouija király" valóban lenne a gyártmányának misztikus hatalmában, akkor leülne és megkérdézné, meddig fogják még az emberek vásárolni.

Simmons azonban kijelenti, hogy ő nem hisz gyártmányának a misztikus hatalmában. Ellenben fő a feje, hogy ez a divat meddig fog tartani, mert ha tudná, hogy télire már nem kell, akkor nem rendelne több deszkát, amiből készítik.

ENYVESKEZŐ NŐK.

CINCINNATI, aug. 5. — Az elmúlt hónapokban értékes portékák tüntek el a több itteni áruházból és sem a departmen stórok házi detektíveinek, sem pedig az igénybe vett rendőrségnek nem sikerült a tolvaj nyomára akadni. Végre tegnap az egyik departmen stóre házi detektíveinek sikerült négy nőt épen "munka közben" lefogni tartatni. A négy nő bevallta, hogy három hónap leforgása alatt tízezer dollár értékű holmit loptak el.

A rendőrségnek a departmen stóre detektíveivel együtt sikerült a négy nő vallomása alapján egy egész ganget letartoztatni.

Budapest Fővárosi Kötvények

4 1/2 a kamat.

A tőkés és kamatért Budapest fővárosnak mindenféle vagyona felel.

A kötvények a napi árban amerikai dollárokra bármikor ismét átválthatók. Az esedékes kamatok iródjában mindenkor készpénzben felvehető.

Eladási iróda: **MAX FLEISCHMANN**

56 WALL STREET, NEW YORK.

WILSON ELNÖK LEVELE JOHN L. LEWISHOZ

As elnök elismeréssel adózik a bányászszövetség elnökének a sztrájk lefúvásáért.

Kansas államban is sztrájkol 3,488 bányász. Lewis munkára rendelte őket.

INDIANAPOLIS, Ind., aug. 5. — Wilson elnök levelet írt John L. Lewisnak, a United Mine Workers of America bányász szövetség elnökének, hogy kifejezze háláját azért, hogy óhajára azonnal visszarendelte az illinoisi és indianai bányászokat a munkába.

Az elnök többek közt a következőket írta Lewisnak:

"Valóban igen hálás vagyok azért, hogy a bányászsztrájkra vonatkozóan kiadott nyilatkozatomban kifejezett óhajátomat, hogy sürgesse a bányászokat a munkába való visszatérésre, oly készséggel teljesítette. Cselekedete a hazafias polgárnak és az előrelátó, megfontolt férfinak eszelekedete volt.

"Örülök, hogy ön épúgy érzi mint én, hogy bányászoknak munkára való buzdításával az ő érdekében épúgy beszéltem, mint a közönség és az ország ipari energiájának érdekében."

Kansas államban is sztrájkol vagy 3,488 bányász. Lewis elnök táviratot küldött a szövetség harminchárom kansasi osztályához s visszarendelte a sztrájkolókat a munkába. Alexander Howatt kansasi bányász vezető szigorúan megróttá Lewis azért, hogy nem igyekezett mint kerületi elnök elejét venni a bányászsztrájknak, ami Lewis szerint is szerződés szegés.

Howatt táviratban válaszolt Lewisnak. A megrovást inzultusnak minősíti s visszautasítja azt a "gyáva feltevést", hogy ő izgatta a bányászokat a sztrájkra.

A FÉRJ ÉS A SZERETŐ

A szerető nem tudott arról, hogy a kedvesének férje van s most nagyon kellemtlenül éri magát, mert a férjje gyűlt meg a baja.

TRENTON, N. J., aug. 5. — Charles B. Chisholm tisztességes és jóvávaló üzletember Newarkban. Már két éve bajai volt a feleségével, de azzal vigasztalódott, hogy más férjnek is bajai vannak a feleségével. Két évvel ezelőtt meggyőződött arról, hogy a felesége sokkal szívesebben tartózkodik egy William C. Barker nevű férfi társaságában, aki Morristown-ba való, mint az ő társaságában. Eleinte enyhén nyelmezte a feleségét, hogy szakítson Parkerrel. "Vagy Parker vagy én — mondta — de a kámb én, mint Parker." Az asszony persze megígérte, hogy hű lesz, de úgy látszik nagyon nehezezt a hűségükre, mert tartása, mert a férjének megint oka volt "kikkolni." Végül is Chisholm nem tudta tovább nézni a dolgokat s beperelte a vetélytársát.

Peritásban százezer dollárt követel a vetélytársától, mert elesalta tőle a feleségét. Azt is mondja, hogy azt követelte tőle, vegye feleségül a feleségét, de Parker erre nem volt hajlandó. Parkernek a vádiratra az a válasza, hogy ő nem tudott a kedvese házasságáról, mert ha tudott volna sohasem foglalkozott volna ezzel a nével. Az ügy egyelőre még nem intéződött el. Kiderült az is, hogy Parker is házas ember, sőt két fia is van. Persze Mrs. Parker ott hagyta az urát. Mrs. Parker két fiával el, Mrs. Chisholm pedig a leányával.

EGY TÖRVÉNY MEGJÓJTÁSA

A chicagói városi tisztviselőknek a sok bajjal mellett még egy bizonyos tífusz bacillus terjedésének megakadályozására is kell foglalkozni. A lokális törvényekben nem volt olyan, amelynek alapján a városnak azt a körzetét, amelyben az a bacillus szedi az áldozatait, el lehetne zárni. Erre feljuttatták egy ötszáz év előtti törvényt, amely Európában a lepra betegre vonatkozott s ezt honosították meg Chicagóban. Most már bizonyosnak látszik, hogy a bacillusok grasszálása meg fog szünni.

BŐRKIÜTÉSI, VISZKETECSÉGI VÖRÖS KERESZT NAFTIN KENŐCS VÖRÖS KERESZT NAFTIN SZAPPAN VÖRÖS KERESZT VÉRTISZTÍTÓ

Ruh és viszketeccs ragadósak s ezeket gyorsan kell gyógyítani. A fenti három szer együttes gyors használata segít. Küldjön két és fél dollár alatti címre s mindhárom szert használati utasítással azonnal megkapja.

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

PONZI, A PÉNZKIRÁLY

Carlo Ponzi, a bostoni pénzkirály ellen már csak ötvenen intéztek támadást tegnap.

BOSTON, aug. 5. — Carlo Ponzi, az edénymosogatóból lett pénzkirály mind kevésbé van kitéve az ügyfelei megrovásának, amíg egy ideig, körülbelül három napig, azzal nyegelte, hogy tönkre fogja tenni az üzletet teljesen.

A Securities Exchange Company előtt tegnap már csak ötvenen jelentkeztek. Azokkal az igényvevényekkel, amelyeket Ponzi becsajított ki. Ponzi az ügyfeleinek megígérte, hogy kilenc napon belül ötven százalék haszonnal, vagy egy esztendőn belül kétszáz százalék haszonnal adja vissza a befektetett tőkét.

A hivatalos közegek által megtartott vizsgálat azt igazolta, hogy Ponzi ezt az ígértet mindenben pontosan teljesítette. (Zleti könyveit a legnagyobb rendben találták és, bár nem sikerült megállapítani, hogy Ponzi milyen ötletből kifolyólag csinálta a pénzt, kénytelenek voltak neki megengedni, hogy az üzletet tovább folytassa.

Gáz a sztrájkolók ellen.

Főfegyverzett sztrájkolók vesztik a villamosokat Denverben.

DENVER, Colo., aug. 5. — A Denver Tramway Company villamosállomásai ellen sztrájkolók ellen. Tegnap három villamoskocsit fegyveres sztrájkolókkal megakadályozták, hogy a vonalra viszályt tartson. — A sztrájkolók, akik magasabb munkabért követelnek, többször megtámadták a villamosokat, a melyeknek személyzete azonban szappanhabbal végzett kabonikus gázzal mindannyiszor elriasztotta őket.

Utások nem voltak a kocsikon.

AZ UJSÁGPAPÍR-HIÁNY

Az újságpapír hiányát nemcsak az Egyesült Államokban, de Európában, különösen pedig Angliában, szintén nagyon megérik.

LONDON, aug. 5. — A világ mindenütt újságpapír hiány van. Megemlékeztünk róla, hogy az Egyesült Államok napi sajtóját és az időszaki publikációkat mennyire sújtja ez a helyzet. A kínos helyzet azonban nemcsak az Egyesült Államokban van meg, de Európában is, különösen pedig Angliában.

A papírhány ujjban kétszáz nyolcvan angol lapot kényszerített arra, hogy az előfizetése árát és a példányonkénti elárutásában a lap árát, emelje.

Az általános papírhány miatt igen sok angol lap arra kényszerült, hogy beadja a külcsot.

Ugy Anglia, mint Franciaország, az égető papírhány miatt arra készülnek, hogy a papír eladási kormány felügyelet alá helyezik.

Ez annyit is jelent, hogy meg fogják állapítani azoknak az újságoknak a számát, amennyinek okvetlenül meg kell jelenni. A többinek be kell majd zárni a kaput.

Belgiumban ezt már meg is tette a kormány.

Lord Riddel, egy három millió cirkulációval bíró napilapnak a tulajdonosa, oda nyilatkozott tegnap, hogy az ő véleménye szerint a papírhány még nagyon hosszú ideig fog tartani.

Lord Riddel egyben kijelentette, hogy az ő véleménye szerint az általános papírhány az is oka, hogy a lapok sokkal nagyobb példányszámban jelennek meg, mint azelőtt, sokkal nagyobb oldalszámban és általában, több lap van, mint a háború előtt volt.

Lord Riddel szerint az Egyesült Államok maga huszonöt százalékkal több papírt használ el az újságjaira, mint a háború előtt, dacára a horribilis papírhányoknak.

A TÜZVÉSZ HALOTTJA.

Bradford égése alkalmával csak egy ember vesztette életét.

DAYTON, O., aug. 5. — A 2900 lakosú Bradford, O. helység nagyrészt romokban hever. A szerdán reggel támadt tűz következtében elpusztult az üzleti negyed s vagy tíz család is hajléktalanná tettek a lángok.

Az anyagi kárt egy millió dollárra becsülik. Emberáldozata csak egy van a tüzvésznek, Claude Payne, akinek a leve elpusztult a tűz folytán, szívizületét kapott az izgalmak következtében.

EGY CANADAI FALU

Az Ottawa közelében lévő Carp község pusztulása.

OTTAWA, Ont., Can., aug. 5. — Tegnap este kigyulladt Carp község, amelynek 300 lakosa van. A község, amely ide huszonkilenc mérföldnyire Carleton megyében van, a teljes pusztulás veszedelem fenyegette. Alig sikerült egy-két házat megmenteni.

A GAZDASÁGI BLOKAD

A Nemzetek Ligájának végrehajtó tanácsa elfogadta azt az indítványt, hogy a Liga szabályait sértő tagnemzetekkel vagy a liga tagja ellen hadat viselő nemzetekkel szemben felléjen a gazdasági blokádot.

SAN SEBASTIAN, aug. 4. — A Nemzetek Ligájának végrehajtó tanácsa, egy tegnap itt megtartott ülésén elfogadta azt az indítványt, hogy az olyan tagnemzetekkel szemben, amelyek a Liga szabályait megsértik, felléjen a gazdasági blokádot, hogy ezáltal ezt a nemzetet el lehessen zárni a világ többi nemzetétől. Elvileg elhatározták, hogy blokádot alkalmazzanak a háborút viselő olyan országokkal szemben is, amelyek nem tagjai a Ligának.

Ennek a blokádnak tervezetnek a részleteit egy, erre a célra kiküldött bizottság fogja elkészíteni. Ez a bizottság a Liga ülésén Genfben fog végleges jelentést tenni.

Mielőtt a Liga végrehajtó bizottsága a blokádnak tervét elfogadja volna, hosszas vita volt, amelynek során kifejtették, hogy tekintettel arra, miszerint a Ligát minden fegyveres erőtl, legyen az szárazföldi, vagy tengeri, megfosztották, nem marad a Ligának más fegyvere, hogy az intézkedéseit foganatosítsa, csak a gazdasági blokádnak.

A jelentésben abban mind megegyeztek, hogy a blokádnak a legerősebb fegyver.

HAZAI ÜGYEK

PONTOS ELINTÉZÉSE

JÓ HAJÓRA JÓ JEGYET

kaphat, ha idejében ír Kiss Emil bankárnak.

INDULÁSOK:

HAMBURGBA	augusztus 10
HAVREBA	augusztus 6
TRIEZSTBE	augusztus 7
HAMBURGBA	augusztus 17
TRIEZSTBE	augusztus 28

A kiszolgálásért, az utazási iratok megszerzéséért egy centet se számít.

KISS EMIL

BANKÁR
133 Second Avenue, New York, N. Y.

ELADOTT BANYAVÁLLALAT.

STEUENVILLE, aug. 5. — A Younghogony and Ohio bányavállalat megvette Amerika egyik legnagyobb bányavállalatát a Glens Run Coal Companyt. A megvásárolt bányavállalat egyike a legnagyobbakkal kelet Ohio-ban. A vételár egy-néhány millió dollárra rug. A kik az amerikai bányavállalatok történetét ismerik, azt mondják, hogy az elmúlt két évtizedben ilyen nagy fontosságú tulajdonos változás az amerikai bányákban nem történt.

KILÉPÉS A FARMER MUNKÁS PARTBÓL.

Ast állítják, hogy a partban az I. W. W. szervezet az irányító.

SALT LAKE CITY, Utah, aug. 5. — A Farmer Labor Party két vezető utahi tagja nyílt leveleben arról értesítette tegnap George Crosbyt, a part utahi osztályának elnökét, hogy kilépnék a pártból. Kilépésüket avval okolták meg, hogy a Farmer Labor Partyban az I. W. W. az irányító.

ROOSEVELT A FEHÉR HAZBAN.

WASHINGTON, augusztus 5. Franklin D. Roosevelt, akit a demokraták a lekövetkező jelöltnek, tegnap délután vendégre volt a Fehér Háznak. Mrs. Wilsonnal teázott az elnökjelölt, de az elnököt nem láthatta.

Roosevelt kijelentette, hogy amióta Washingtonba jött, politikai természetű tárgyalások nem folytatótt senkivel. Még a héten Daytonba utazik, hogy résztvegyen az elnökjelölti notifikációs ünnepségen.

TARZANT ELFOGTÁK

Tarzant születésére név orosz. — Nem tudta, hogy a háború már végétért.

Az amerikai rémregényeknek és a rémzsinoknak van egy kedvelt alakja: Tarzan. Ez az ember nem reudes ember: vadember. Oserőben lakik, ugy fest, mint egy ember zabasú majom. Egy ilyen megjelenéssel igazán csak rémregényben és rémzsinban lehet szerepelni.

Mint azt Ashland, Wisconsinból jelentik, ott fogták egy ilyen Tarzant tegnap. És már be is zárták.

MIÉRT A LEGNAGYOBB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert tagjainak száma felmulja a HUSZONÖT EZRET.

Mert több tagot számlál, mint az utána következő három nagy magyar egylet összes tagjai.

MIÉRT A LEGBIZTOSABB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert nem csak félmillió dollárt kezel, de tagjai a világ legnagyobb és legbiztosabb intézeténél, a Metropolitan Life Insurance Co-nál EZER dollár haláleseti díjra vannak viszontbiztosítva.

MIÉRT A LEGOLCSÓBB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert nincs egy másik olyan magyar, vagy más testület, amelyik mint a VERHOVAY EGYLET havi

EGY DOLLÁR ÉS 75 CENTÉRT EZER DOLLÁR HALÁLESETI DIJAT

A DOLLÁR

amint Európába érkezik, megnövekedik értékében. Egyetlen dollárt tízezzel, sőt százakkal mérnek európai pénzekben.

A KORONA

egyelőre még alacsony és hatalmas összegeket küldhet hozzátartozóinak vagy helyezhet el budapesti bankban aránylag kevés dollárért, ha a dollárokat az óhazai pontos címmel ide küldi:

KISS EMIL

BANKÁR
133 Second Avenue, New York, N. Y.

DOLLÁR BETÉT

4% KAMAT

ELÉGEDETLEN ÉKSZERESZEK

WASHINGTON, aug. 5. — P. A. Callen, az ékszerész munkások uniójának titkára kijelentette, hogy az ékszereszek tüntetni fognak a Fehér Ház előtt. Az elégedetlenségük oka az, hogy az elnök felesége, aki a Galt Jewelry Shop tulajdonosa, ellene van az "open shop"-nak. A titkár szerint az ékszereszek ragaszkodni fognak a tüntetés eszméjéhez mindaddig, amíg Mrs. Wilson nem adja be a derekát.

INGYEN KAPNAK MINDAZOK, AKIK HAZAUTAZNAK

vagy a Családjukat kihozhatják

PÉNZT avagy CSOMAGOT

akarnak küldeni, egy igen hasznos UTMUTATÓ KÖNYVECKÉT

Irjon még ma érte Oceania Co.

Keresztény Kivándorlási Irodához

306 EAST 13TH STREET, NEW YORK, N. Y.

OLASZ A. FERENC, Mgr.

GYEK

zóna vonalra kaphatók.

eljes értékben

átalmazásokat megszerezük.

egyező nyilatkozatokat és a megszerezük.

esen

er 1-én induló

en új gyorshajó

gyék.

ork állami közvény, valamint

hogy utasaink nem lesznek

akar rajtuk szelünk. Mi nem közvetlenül fizetést nem

bbítja a pénzüdelési araink a

tt pénzt a legényes forgalmi

kifizetjük.

szánt betétjét könyvet kiho

e címre:

MI BANK

elnök.

KÖZVETÍTŐ: SECOND AVE. corner 83rd St.

CITY

alista tagokból áll, a

llett fog állást foglalni.

tanács azonban tizen

vazattal tizennyháza

Tag-day megtartása

ilatozott.

apest

sz. fővárosi köztisztviselőknek, továbbá Bécs, Prága, Párizs és a többi német városok köztisztviselői részére a legújabb kiadású iródkönyvet, pontos és érthető kizsgálás.

MAX FLEISCHMANN & CO. 442 Fourth Ave., PITTSBURGH, PA.

The State Bank

374-378 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

HA HAZA AKAR UTAZNI, HA CSALÁDJÁT KI AKARJA

hozatni Magyarországra bármely részéből, HA PÉNZT AKAR KÜLDENI HA PÉNZT AKAR VENNİ

két dolgot tartson szem előtt: BIZTOS ÉS MEGBIZHATÓ HELYE

adja a pénzt, ahol PONTOS KISZOLGÁLÁSBAN

részeseül. Nálunk mindezt megtalálja. Mi minden iratot, mely a családja kihozatalához szükséges, megszeresszük rövid időn belül. E bank vagyona 85 millió dollár. Beteveinek száma több mint 100,000.

Irjon vagy jöjjön el személyesen e címre: THE STATE BANK

374-378 Grand St., New York, N. Y.

BEREK

...betegim láják a...
...fogynak abban a...
...időig, láják és kompi...
...világyon módoszer...
...tehetetlen, amikor más...
...itt és úgy módon sok em...
...mítetű...
...nem volt hajlár segít...
...si vezetőre, na ezen...
...eg és körje ki tancoo...
...18 éves gyakorlatom...
...ron, mely idő alatt st...
...entéle krónikus, ideges

...at elhanyagolja, vára...
...mást, egy nagy baj...
...eten lére ki egy gya...
...g, vér, máj, vagy má...
...t és komplikált — ba...
...s anekdotát. — OTT...
...AST, AHOL AZT MEG...

Vasárnap és ünne...
...D. e. 10 és d. u. 2...
...óra között.

...rd Ave.-től kelet...
...CHIGAN. h a p

...et, melyből tegnap alig...
...alamit.

...ésian forgatták a táveső...
...főzet kiválóbb pontjai fe...
...ent a parttól egy mért...
...fővalban haladt. A szí...
...den legkisebb részletét...
...táta a szem.

...átása következik.)

...R...
...OMANY...
...\$25.00...
...RY CO.,...
...AKRON, O.

...S. 37243

...dia...
...EK

...AS GYULÁT

...GANYNOTA:

...és gépek...
...tók...
...zsef...
...mofon és lemez...
...rd elágazásánál...
...Cleveland, O.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

GARYI TEMPLOM ALAPKÖLÉTELE. YOUNGSTOWN, O. ÉS KÖRNYÉKE.

A nagy ünnepély és közebed. — A vidék készülődése.

Gary, Ind. — Nemesak Gary, a nem Chicago, Indiana Harbor, Whiting, So. Chicago, Hammond, East Chicago magyarsága is lazasan készülődik a Garyi Magyar Ref. Egyház nagy ünnepélyére most vasárnapra, aug. 8-ra, a mikor a hatalmas magyar templom alapkövének letétele ünnepélyén örvendezve látja vendégül az ünneplő egyház a környéki magyarságnak százait.

Az ünnepély reggel 10 órakor hálóadó istentisztelettel kezdődik a 2273 Washington streeten lévő régi templomban s azok a vidéki vendégek, kik már ez alkalomra megérkezettek, a Broadway carról a 23-ik utcán szálljanak le s jöjjenek el istentiszteletünkre, melyen Poppel Rudolf so. chicagói lelkész ur mond rövid imát és beszédet a női kar éneke után, míg a biblia olvasást és megáldást Virág István lelkész ur végzi.

A régi templomból a gyülekezet az új templom épülethez vonul a 13-ik és Jackson utcák sarkára, hol 11 órakor Poppel lelkész ur imája s Virág lelkész ur ünnepi beszéd után a Garyi Magyar Ref. Énekkar alkalmi éneke alatt elhelyezük az új templom alapkövét, melyet A. D. Souders superintendens ur áld meg. Azok a vidéki vendégeink, kik csak 11 órára érkeznek, a 13-ik utcán szálljanak le a carról. Chicagói vendégeink számára a La Salle állomáson a reggel 9 óra 27 percre (Chicago time) induló vonatra 40 centes féljegyű gondoskodunk.

Az alapkövetéleli ünnepély után közebed lesz a Román Hallban a 1208 Adams Streeten. Egy teríték ára 1 dollár, családijegy 2 dollár 50 cent. A garyi jó magyar asszonyok ki is tesznek itt magokért s az étlapból itélve igazi magyaros ebédről gondoskodnak. Ime az étlap: Csiga leves. Töltött káposzta. Laci pesenye. Hurka. Kolbász. Sütemények. Gyümölcsök.

Ebéd után a whitingi magyar banda zenéje mellett mulatság sárja be a nagy napot. Hozza Isten hozzánk minél nagyobb számmal a mi kedves vendégeit! Az Egyhástanács.

PIKNIK. A Martins Ferry Magyar Réz-banda és a Glens Runi Magyar Vándorosztagok fénypikniket rendeznek augusztus hó 15-én, a Glens Runi nyári táncteremben, melyre tiszteltet meghívunk mindenkit. Kezdeté délután 10 órakor, végkének mikor tetszik. Belpéti díj férfiaknak 50 cent, nőknek 25 cent. 178, 84, 85—90

Biztonságban lesz a pénze, amit hazra küld. AMERICAN EXPRESS CO.

Pénze biztos, ha az American Express Company által küldi. A mi nyugtánk és sok éven át tapasztalásunkkal bizonyítottan az American Express Company nem új intézet. 1841-ben volt alapítva, befizetett 18,000,000 dolláros tőkéje van és épített egy hazuznogy emeletes palotát, mely birtoka és melyben főirodái vannak elhelyezve. A Társaság sok éven keresztül foglalkozik pénzügyi ügyekkel és ma több pénzügyi intézmény, mint bármely más pénzintézet. Mindennemű pénzügyi ügyét megteheti és földközi szállítással is foglalkozik a külföldön és utazó társaságokat vezet a világ minden részén. Vannak saját irodái sok európai fővárosban és rohamosan gyarapítja azok számát. Ha bizottság, pontosságot és eredményt akar, küldje pénzt American Express pénztárvány, csak vagy kábel útján. Magyar és egyéb külföldi kispénzt árusítunk. Használja belföldi Money Orderünket, ha pénzt küld vagy számlát fizet itt vagy Canadában. Keresse fel helyi irodánkat: 2048 E. Ninth St., Cleveland, O. vagy írjon anyanyelvén a következő címre: FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT AMERICAN EXPRESS COMPANY 65 BROADWAY, NEW YORK.

Kellemes utazás az óhazába

Az Egyesült Államok óriási területén szétszórta lakó honfitársaink nagy része ismeri GAAL GÁSPAR TIHAMÉR urat, ki számos éven keresztül képviselte a Magyar Bevándorlási Segélyegyletet Ellis Islandon (Keszél Gárda), az Egyesült Államok kapujánál, ahol minden honfitársunk keresztül jött, mielőtt lábát betehette volna Amerikába.

Lelkiismeretesen, buzgón teljesítette ott kötelességét és sok magyar neki köszönheti, hogy szerencsésen átessett a szigorú vizsgálaton, mely a partraszállást megelőzte. Gaál Gáspár Tihámér ur szeptember elsején Európába utazik, hogy a közismert és közkedveltségnek örvendő ZARÓ C. HENRY BANKART Magyarországon képviselje és Budapestén egy fiókirodát alapítson.

Azon honfitársaink, akiknek szándékában van hazautazni s akik örömteljes, háborítatlan utazásban akarnak részesülni, emlékezzenek arra, hogy kijövetelük alkalmával Gaál Gázi milyen barátságosan fogadta őket az újvilági kapujánál és ragadják meg az alkalmat, hogy az ő társaságban tegyék meg az utat az óhazába.

GAAL GÁSPAR TIHAMÉR. Gaál ur az ő hajóján utazó honfitársainak minden ügyes-bajos dolgát személyesen intézi el, utána néz, hogy máhájuk rendben, idejében kerüljön a hajóra, gondot visel az utazók családtagjaira, szóval gondoskodik, hogy minden vele utazó honfitárs egy kellemes, nyugodt ut emlékével érkezzék meg otthonába.

Ne várjon velé, küldje be előlegét még ma a közismert ZARÓ C. HENRY BANKARHOZ, hogy ő lefoglalhasson helyet az Ön részére arra a hajóra, melyvel Gaál Gázi teszi meg az utat Európába. Már ideig is nagy számban vannak előjegyzve, minél többen leszünk, annál vigabban üssük agyon az időt a tengeri uton.

Azon honfitársainktól, akik az Egyesült Államokat választották állandó lakóhelyül, Gaál ur szívesen visz haza otthon élő szeretteiknek üzenetet, pénzt, vagy bármilyen más megbízást elvállal. Azon honfitársaink, kik otthon, Magyarországon élő rokonaikat akarják kihoztatni, forduljanak bizalommal hozzá. Ő minden tekintetben segítségükre lesz, hogy megkönnyítse nekik az Amerikába vezető utat.

ITT AZ ALKALOM! IRJON AZONNAL ZARÓ C. HENRY, Bankár 39 Cooper Square NEW YORK CITY Saját Banképületében

Ezen nemtelen és aljas eljárásal szemben a fenti érkező testületnek nevében tájékoztatásul és felvilágosításul kinyilatkoztatjuk, miszerint az említett egyének a Brownsville, Pa. Református egyház tagjai soha, egy percre se voltak s így legálább is vakmerőségre és arcátlanúságra vall, ha olyan intézmény ügyeibe akarnak beavatkozni, amibe semmi közük, a mely nélkülük is — sőt éppen ezért! — fejlődik és virágzik: — ugyanezek kijelentjük, hogy ők a pár hónappal ezelőtt alakult Brownsville, Pa. Magyar Ifjúsági Önképzőkörből áskálódás és izgató természetű, s békétlen és összevesztetetlen magaviseletük miatt egyszersmind kivorra töröltettek. Minthogy pedig ez intézkedésre ők bosszút esküdtek, egy másik Önképzőkör zászlója alá való toborzással a már több ízben nagy sikerrel szereplő és a magyar közművelődést elősegítő fiatalokat kisebb, egységes nélküli csoportokra szagratni, továbbá az ez által az annyira kívánatos összehangot, békét, igazságtartást és egyetértést sorainkban megbontani, végül honfitársainkat hamis vádaskadással, koholt rágalomokkal tévútra vezetni és egymástól elidegeníteni igyekeznek: — ennél fogva, s felelősen és kérés nélkül bíró hitvány alakokat ezennel a közmegejtésnek adjuk át, azt kérve és azt várva el mindazoktól, akik a mi szép, jó és nemes törekvésünk iránt érdeklődnek és lelkesednek, hogy-e lelkiismeretlen konkolyhíntőket, e hitetlen kutnyeregűket, e galád mélyelnyerjesztőket ne engedjék érvényesülni, hanem őket — érdemük szerint — zárják ki minden tisztességes elemet képviselő társaságból. Kelt Brownsville, Pa. 1920. aug. hó 1-én. A reform. Egyház tisztviselői: Kotár István, főgondnok. Vig József pénztárnok. Husz Sándor jegyző. Barcsák Károly ellenőr. Jabbagy János presbiter. Az Önképzőkör tisztviselői: Molnár István elnök. Varga András pénztárnok. Forráh Mihály ellenőr. Veréb Etelka alelnök. Kovács József vigalmi biz. tag.

PÉNZT KÜLDÜNK gyorsan és biztosan, postán vagy sürgönyileg DOLLÁR-KORONA vagy román Lei-ben Magyarországra, Csehszlovákia, Jugoszlávia vagy Romániába a legolcsóbb az napi árfolyam szerint. A. J. NEBE CO. 26 WEST FORT STREET, DETROIT, MICH. Dime Savings Bank épület földszintjén. Vessünk és eladunk Liberty Bondokat és más értékpapírokat.

LABIZZADÁS ELLENI KURA TELJES JÓTALLAS MELLETT KEPEK GYÓGYSZERTÁRBAN 2017 W. 26th St. Cleveland, O.

Mária sugar ereki lakosok. More Sándor és neje. Sipos Mária Ungmegeye bési ill. szülők fia Sándor névre. Kereszt-szülei: Kertész József és neje, Dudás Erzsébet drakesi lakosok.

Titka András Ungmegeye bési és neje, Máté Zsuzsánna Zemplénmegeye kiskövesdi szülők fia András névre. Kereszt-szülei: Benedek János és neje, Székely Mária drakesi lakosok. A boldog szülők mind a három helyen családias jellegű keresztelést tartottak.

Félévi számadás. Az egyház előjárósága megajeztette rendes félévi számadását a múlt hóban, melynek eredménye szerint az első félévi bevételé \$932.93, az 1919. évi maradvány \$541.07, összesen \$1.474. A félévi kiadás \$848.05, pénztári maradvány 1920. június 30-án \$625.95, vagyis a künn levő kölcsönökkel együtt \$1.205.95. Mely pénztári eredmény az összes könyvekkel megegyezik.

Missiói adakozás. A missiói alapra az egyház tagjai közül idáig kevesen fizettek csak be adományaikat. Az előjáróság ez uton is kéri az összes egyháztagokat, szíveskednének adományaikat a következő vasárnapon beszedni, hogy azok végösszeget a lelkesítő hivatal rendeltetési helyére elküldhesse.

TANACST ORVOSSÁGOT a legjobbat DR. VARGA JÁNOS óhazai gyógyszerész adja. NEW YORK 1299—2nd Avenue (68-ik utca) s p z

Minden házban tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTART vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet fűrve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendeléssel, mert nem sokáig tart a kezdeményezés. Ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alkáiban pontos címével erre a címre: Szabadság, Szótár Osztály, Box 171, Cleveland, O.

HAJÓJEGYEK az összes vonalakra, az óhazába, vagy az óhazából Amerikába a társaságok eredeti árai mellett. UTLEVELEK megszerzése a legrovidebb idő alatt. PÉNZKÜLDÉS postán vagy sürgönyileg a legalacsonyabb napi árfolyam mellett. KÖZJEGYZŐI ügyek szakszerű és pontos elintézése. KORONA vagy dollár checkek kiállítására bármely óhazai bankra. A SZABADSÁG FIOKIRODÁJA Fodor és Buseczki Államtalag engedélyezett pénzküldő, pénzváltó, hajójegy és közjegyző irodája. 430 Chapin St., So. Bend, Ind. Telefon: L. 8124. Több mint 20 év óta működik becsülettel s tisztelettel.

EGYHÁZI HIREK. A DRAKES-CONGO és VIDÉKE MAGYAR REF. EGYHÁZKÖZSÉG HIREI. Közi: Vécsay A. Jenő ref. lelkész. Istentisztelet. Augusztus 8-án, vasárnap rendes istentisztelet prédikálással. Az Urvasora az aratási hálaadás alkalmával augusztus 22-én lesz megtartva. Keresztelések. Gáspár Sándor és neje Szabó Anna, Királyfalva, kiskülföldi-megyei szülők leánya Anna névre. Keresztzülei: Szántó István gondnok és neje, Bényi

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA N.G.I. LA VELOCE NEW YORK—PHILADELPHIA—NAPOLY ÉS GENUA FELÉ. NEW YORK—PHILADELPHIA—TRIESTE GENUAN AT. Duca Degli Abruzzi.....Augst 12 F. PalascianoSzept. 2 Duca D'AcostaSzept 11

ITALIA AMERICA Society of Maritime Trade Inc. 1 STATE STREET, NEW YORK. LLOYD SABAUDO 3 State St., New York. Legközelebbi indulás New Yorkból dupla csavaru hajó S. S. PESARO Szeptember 1-én. Direkt jegyek kiállításnák Magyarországon minden nagyobb városban. Harmadosztályú utasok bort ingyen kapnak.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC. Hajóindulások NEW YORKBÓL egyenesen BRÉMÁBA KABIN ÉS HARMADOSZTÁLY. Jelentkezzék: 45 Broadway, New York City Vagy a helyi ügynököknél. m. n. v. áll

FRENCH LINE COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE MAGYARORSZÁGBA Havren át Gyors négyépes és Duplacsvaru Hajók NIAGARAAugst 17 LORRAINEAugst 20 ROCHAMBEAUAugst 21 LAFAYETTEAugst 27 További hajóindulások később lesznek jelezve. A Csecho-Slovák kormánytól kért képviselője várja az utasokat hajónk megérkezésénél Havre-ban és azonnal utasait céljuk felé továbbítja. A francia vonal hajóján a Csecho-Slovák katonák ezrei utaztak a háború alatt minden baj nélkül. Jegyekért és árakért forduljon a Társaság Irodájához, 19 State Str. New York vagy helyi ügynökeinkhez. h s p

Szerkesztői üzenetek. D. F. Cleveland, O. — Nem tudunk róla egyáltalán semmit. N. F. Barton, O. — A rangfokozat nem biztosít semmi előnyt, a betegek, idősebb családtagok lesznek az első hajók utasai. N. P. Licking City, O. — A jelzett gyári vállalatnak tudunkkal még nincs telepe Clevelandban.

CUNARD LINE DUPLA CSAVARU GÖZÖSE, A PANNONIA AUGUSZTUS 28-ÁN INDUL DUBROVNIK, TRIESTZT és NAPOLY-ba HARMADOSZTÁLYU ÁRAK: Direkt Dubrovnik és Triestbe\$125.00 Direkt Napolybá\$ 84.00 Napolyon át egész Triestzig szóló jegy\$ 98.00 és \$5 hadd adó. Ar Ön városában vagy a közelben van helyi ügynök. h s p

Pénzküldés és Bankutalvány a leggyorsabb és a legmegbízhatóbb módon, a legolcsóbb napi árfolyamon. Minden pénzküldeményről beszeressük a címzett szájkézu aláírását. UTLEVELEK megszerzése vállalkozunk és megkíméljük minden fáradságot. Az adó-ügylek elintézésében segítségére vagyunk. HAJÓJEGYEKET eredeti áron adunk el, mint az összes hajótársaságok hivatalos képviselői. HOZZÁTARTOZÓIT KIHÖZATJUK és a szükséges papírok elkészítésére és hitelesítésére vállalkozunk. MI NEMCSAK IGERÜNK, HANEM TETTEKKEL IS BIZONYÍTJUK, HOGY CÉGÜNK TIZ ÉVES FENNÁLLÁSA, TAPASZTALATUNK, TÁRSKÖZTTSÁGUNK, GYAKORLATUNK ÉS LELEKIEMERETÜNK LEGNAGYOBB BIZTOSÍTÉKAI ANNAK, HOGY NALUNK OLYAN KISZOLGÁLTASSAN RESZESULNEK, MINT SEHOL MÁSUT. Védőlejtésnek a következők címe: RÉVÉSZ ÉS SZÓKE MAGYAR BANK ÉS HAJÓJEGY IRODA. 1445 FULLERTON AVENUE, CHICAGO, ILL. h s p

ANCHOR LINE HAMBURGBA és DANZIGBA S. S. CALABRIA AUGUSZTUS HÓ 17-ÉN Harmadosztályú jegyek ára: HAMBURGBA\$120.00 DANZIGBA\$135.00 és \$5.00 hadd adó. Keresse fel a helyi ügynököt lakóhelyén vagy a közelben. h s p

KELLEMES TÁRSASUTAZÁS SEPTEMBER 1-ÉN a "S. S. PESARO" gyorshajón. — Mrs. KOZARY, kinek képét itt látják, aki már sok jót tett az amerikai magyarsággal, fogja elkísérni utasainkat egészen hazáig. Mrs. KOZARY minden óhazai nyelvet beszél, mindenütt ismeretes és így nagy segítségére lesz az utasoknak. — Visszatérésükben hoz magával kívándorlókat is. Tehát jelentkezzék, ha akar ezen a nagyszerű hajón utazni, vagy VALAKIT KIHÖZATNI. Mrs. KOZARY jó korszról is gondoskodik fog a hajón. Atlas Travel Service Company A. HERZEG, Manager. 127 WASHINGTON ST., NEW YORK CITY

KIS IRDETESEK ARSZABARA

KERESTETES MUNKAT NYER... MUNKAT NYER... KERESTETES MUNKAT NYER...

A CARBON FUEL CO. CARBON, W. VA. 10 bányában

DOLGOZTAT MINDEN Union bányászokkal... Bányások a legjobb viszonyokat találják nálunk...

Középkori NAPSZAMOSOK HELPEREK

Felhívás! Nehány magyarul és németül beszélő emberre van szükségünk...

JÓ ALKALOM AMERICAN CIGAR CO.

Intelligens HAZVEZETŐNK... Keresünk egy ideiglenes asszisztent...

HAZASSÁG. 28 EVES BARNÁ LEANY

28 EVES BARNÁ LEANY férjhez megy... Keresünk egy ideiglenes asszisztent...

Mikor akar farmot venni majd ha fog?

Most a legjobb ideje a farm vásárlásra... VERES TESTVÉREK Farm külselegességi iródiájában...

BÁNYÁSZOK a világ legnagyobb bányája pléze

2 tonnás káréért \$1.35--\$1.55 2 tonnás káréért... Pedánként Kereshet 250 Dollárt Pedánként

STEVE LUKACS B. 55, LYNCH MINES, KY.

Minden napi munkát a pléze... Keresünk egy ideiglenes asszisztent...

MUNKAT NYER - FÁRFL

Középkori EMBEREK felvételnél... GYAKORLATOS ASZTALOSOK (Cabinet makers)...

SOUTH CARBON. A. C. & O. VASUT

Cabin Creek Junction, W. Va. állomásnál szálljon át... MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA...

THE GARFIELD PARKSIDE REALTY CO.

587-591 The Old Arcade Euclid avenuei bejárat... RUBBEREK CABINET MAKEREK...

LEANY

Általános házimunkák felvételnél... Keresünk egy ideiglenes asszisztent...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... Keresünk egy ideiglenes asszisztent...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

SZÉNBÁNYÁSZOK ÉS LADOLÓK

KITÜNŐ MUNKAALKALMA... W. A. Smitherman Superintendensje... CENTRAL COAL MINING COMPANY

MUNKÁKORAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA

JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY... Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sarok.

200 bányászt

A munkások kitünők... MUNKAT NYER - NO. 18 EVES LEANY keres munkát...

JÓ SZAKACSNÉ és egy jó HELPER

azonnal felvételnél Igen jó tisztá hely. Estleg estépniki haza mehet... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HAZASSÁG. 36 EVES IPAROS VAGYOK

36 EVES IPAROS VAGYOK szeretnék... ELADÓ ÜZLETER. VÉNYDÉLŐ üzletész...

HA farmot, házat, lotot venni vagy eladni akar...

Real Estate iródiájában... SZILVÁYI JÓZSEF realstate iródiája...

HONFITARSAIM!

ITT AZ ALKALOM egy jó bevételre... Csirkefarm és nyaraló...

VEGYES

KERESK BORBÉLYÜZLETET... Nemzeti Selyemszalok... Eagle Regalia Co.

Szabadság Sunday Magazine

A csüggedés

perceiben, amikor úgy érzed, hogy üldöz a balsors, hogy mitsém ér az élet, hogy nincs értelme a további harcnak, küzdelemnek, nem biztat semmivel a kitartás, az elhatározás, — gondolj a legnagyobb amerikaira, gondolj Ábrahám Lincoln életére és ne felejtse el azt a hosszú-hosszu kálvária járást, mely ennek az igazán kimagasló nagy és nemes amerikainak osztályrésze volt az életben:

Ábrahám Lincoln ifjú korában az Illinoisi állami törvényhozás tagja akart lenni: jelölték, futott is, de csúnyán megbukott.

A politikai csalódás után az üzleti életben keresett feledést és sikert. Társaságot alapított és tizenhét esztendőn keresztül abban merült ki minden munkája, minden igyekezete, hogy haszontalan társának könnyelmű adósságait törlessze.

Az első szerelem megejtette a komoly, munkás Lincoln-t is. Gyönyörű fiatal leány volt szerelme. A szerelem elérkezett az eljegyzés állomásáig, amikor a könyörtelen halál elragadta menyasszonyát.

Később megnősült, de felesége, aki soha nem értette meg, örökös teher volt életében.

Visszatért régi szerelméhez: a politikához. A szövetségi törvényhozásba igyekezett bejutni, de megint csúnya vereséggel végződött kísérletezése.

Ezután állami hivatalt akart vállalni, — sehogyan sem kapott, hiába mozgatott meg mindent és mindenkit, nem nevezték ki a United States Land Office hivatalnokának.

Szövetségi szenátornak jelölték. Futott és megint megbukott.

Az 1856-ik esztendőben az Egyesült Államok alelnökének jelölték, — megbukott.

1858-ban ugyanez a sors érte: megint megbukott Douglas-sal szemben.

Egyik sorscsapás, egyik balszerencse a másik után és végül mégis hazájának élére került, mégis az Egyesült Államok elnöke lett.

Elnöksége, az Egyesült Államok történelmének legfényesebb fejezete, — de halála ismét a legszomorubb tragédia volt.

De Ábrahám Lincoln nem csüggedt soha. Minden vereség, minden bukás újabb harcokra serkentette. És ez a nagyság titka. Nekem is, neked is.

A vágyak

amelyek nem teljesültek, igen gyakran teszik szomoruvá az embert, sőt, nem ritkán, képesek az esendő ember-fiát a kétségbeesésbe kergetni.

Pedig a vágyak, amelyek teljesültek, nem minden esetben hozzák meg a kívánt eredményt: a kielégülést, amit az ember általánosan boldogságnak nevez.

Igen, azért nem hozzák meg a beteljesült vágyak a boldogságot, mert a boldogság nem a vágyaknak kielégítéséből fakad. — Az emberi boldogság igen sok összetevőre bontható, amelyek egyike: a kielégített vágy.

De, hogy a vágykielégítés maga még mennyire nem a boldogság, azt azonnal láthatja az ember, ha élő példára gondol. Itt vannak például a testi vágyak. Soha még kielégített testi vágyak más eredménye — a végső elemzésben — nem volt, mint a lehangoltság. És mi a lehangoltság! Az a tudat, hogy az, amire vágytam, nem hozta meg nekem a kívánt eredményt!

A lehangoltság azt bizonyítja, hogy a vágyteljesülés nem teljesülése egyuttal annak a tudat alatti vágyaknak, ami tulajdonképpen dolgozik az emberben. Vágyódtam valamire, azt hiszem, tudom, mire. Pedig — és ebben az összes pszichológusok megegyeznek — nem tudom. A tudat alatti vágy dolgozik bennem. Az a tudat alatti vágy, amely a teljesülést magában hordja, mert semmi más célja nincsen, mint a vágy maga. Ez a tudat alatti vágy oka az emberi ambíciónak: az egymásután jelentkező testi és lelki vágyak kielégítéseinek. Ez az ambíció pedig maga az élet: a tudat alatti vágy tudatos vágyakban érvényesül.

Élet addig van, amíg a tudat alatti vágy a nagy Valamire törekszik, amíg mindent, ami benne van, fel akar emésztetni. Ha az emberi ambíció megszűnt, megszűnt az élet is. És mi lehet nagyobb boldogság az ember számára, mint maga az élet? A ki nem elégitett vágyak sorozata?

Igen, az emberi boldogságnak, talán nem az a fokmérője, hogy hány vágya teljesedett, hanem éppen az ellenkezője. Minél kevesebb vágya teljesedett az embernek, vagyis: minél több vágya van még hátra, annál boldogabb, annál több reménye van.

És van-e az embernek nagyobb kineve a reménynél?

Aldomás az erdőn

GERÖFY "ifjur" azt álmodta, hogy a farkasveremből egy vén farkas bug föl hozza és nagyokat ugrik a verem széle felé; de mindig visszakerül s olyankor jót koppan a fagyos földön. Amikor már sokáig ismétlődik egymásután a koppanás, meg a panaszos, dühös bugas: az "ifjur" megso-kalta ezt az unalmas álmot és fölébredt.

Akkor is hallotta a koppanást meg a bugást. Csakhogy most nem a föld alól hangzott, hanem az ablak felől. Ott valaki meg-megköcsögött az üvegtáblát s mordult hozzá egyet:

— Ifjur, keljen föl!

Egy vén farkasnak is becsü-lére vált volna az a bugó morgás. Geröfy egy pillanat alatt tal-pont volt. Ösztönszerűleg pattant ki az ágyból, mert ahhoz szokott, hogy amikor így költögetik, siet-nie kell. Csupa kábultság volt az egész ember, s zavartan motyog-ta:

— Mi a', mi a'!

A bugó hang felett neki kívül-ről: Hó esett hajnalba! Keljen fel!

Néhány másodpercig esend volt: az ablaknál álló ember éles fülét nem kerülte el, hogy bent az ágy nagyot reccsen, mintha rádobná magát valaki. Megint megrögzte az ablakot. — Ohó! kiáltotta, nem oda Buda! Csak keljen föl az urfi!

Ezre már igazán felriadt az ifjur. — Megyek, Matyi, megyek! — spótt ki éles hangon s csak-ugyan hozzáfogott, hogy magára kapkodja a ruháját. Egy-kettőre készen is volt vele. Hamar leöb-lítette a torkát egy kis szilvó-riummal; egy falat kenyérhéjat rágiesselt utána; s nyakába dobta tarisznyáját, puskáját, s a követ-kező pillanatban kint volt a fe-hér homályban, ami a havas tá-jékra borult.

Még korán volt, ámbar az igazi hajnal már el is múlt. Tudniillik az óra szerint számitott hajnal. Mert reggel öt órán tul csak nem lehet azt mondani, hogy még éj-szaka van, hiába sötét odakint a világ. Egyébiránt a havas mező sohasem olyan nagyon sötét; a homály ilyenkor át van itatva derengő fehérséggel.

Az ifjur elindult a havon és mellette ballagott Mátyás, a ke-rülő. Egy szót se szóltak. Mind-ketten jól tudták, hova igyekez-nek. A friss hó olyan simán, pu-hán terült a földön, hogy teljes-séggel nesztelenül haladtak rajta. Olyanok voltak, mint a lopódzó árnyék.

Előttök barna fal sötétlett ki a hóból. Az volt az erdő széle. Ott a magasba nyuló fák dereka árnyékolta az egyhangú fehérsé- get. Még mielőtt odaértek volna, egyszerre álltak meg mindaketen. A mezőn néhány nagy ár-nyék suhant keresztül és hangta-lanul tünt el a fák között. Szarva-sok voltak, amelyek a roszvetésre jártak ki éjjel, és most észrevet-ték, hogy a legveszélyesebb ellen-ségek közelednek.

Csodálatos, hogy a vadállat mennyire ösmeri az embert. A "gyöngye" embert, amely vele

szemben fegyver nélkül jóformán tehetetlen. S a vadállat mégis úgy retteg tőle, ahogy semmi más-tól.

Ezek a szarvasok is könnyű szökéssel siettek el innen, ahol az ember megjelent.

Amikor világosodott, az ifjur meg a kísérője már rég bent járt az erdő mélyében. Magok mögött hagyták a szálerdőt, ahol a fey-veszemekben húzódtak meg a félénk szarvasok; átváltak a az alacsony vágáson, ahol a bokrok közt esetlettek-bötlöttek, s a eser-jéről a nyakukba szakadt a friss hó. Az alacsony vágáson tul kö-vetkezett a halgatag vén fák ez-rede, ahol nem rázogathatott szí-vós cserjelevelet a szél, mert a vastag ágak és a rólok szerényu-ló galyak mind eszapok voltak.

A vén fák gárdája meglehető-sen szabálytalanul ácsorgott egy-más mellett. Ámbar egykoruak voltak, némelyikük kétszer olyan izmos derékkel tünt ki a többi közül; annak nagyon is jó böl-csője lehetett; a csermely ott fu-tott el a, lába mellett s folyvást loosolagta; nyáron üdítgette.

Csak abban egyeztek, hogy mindegyikről rég lehullott a lomb, s girbe-görbe galyaik átnyulka-ltak egymáshoz, mintha a hatal-mas vastag ágak kézsorítást kí-náltak volna a szomszéd fának.

A hurosszágok kezegeve száll-tak át a két erdei vándor feje fölött, s amint észrevették őket, hirtelen fellendültek, elcsaptak oldalvást. A nap már kieszu-szott a ködök áttetsző takarója mögül, s az erdő esendjét varjúkarogás és fakopáncs-berregés kezdte meg-zavarni.

A nagy fák közt úgy lépdelt a két ember, mintha elvesztett volna valamit s most nagyon ke-resné. Szemüket a szűzhóra sze-geszték s vontatott lépéssel halad-tak egymás mellett. — Ne nem befelé, hanem az alacsony vágás szélén.

Mátyás szólt meg előbb. — Pszt! — mondta olyan halkán, hogy még a szomszédos nagy fán kopogó fakopáncs se riadt meg tőle. Az ifjur odalépett s bölín-tott. Egymásra néztek. A kerülő összeütötte a bokáját. Geröfy er-dezségéd elővette a pálinkásbuty-kozt s kortyantott belőle. Az-után megkínálta a társát is. A

ami az alacsony vágásból húzó-dott be a nagy erdőbe.

Kicsi tenyéryomok voltak; kettő egymás mellett elől, kettő egymás mellett hátul; de elől is, hátul is az egyik egy kicsit előbb-re, mint a másik. Aki nagyon alaposan megvizsgálta volna eze-ket a tenyérfajmájú nyomoeská-kat, láthatna volna a havon, hogy a középső ujjakon finom karom nyult előre, amely gyöngén be-lemélyedt a puhaságba. A tenyér közepén egy-két kis bütyöknyo-matot is, fel lehetett volna fedez-ni. — A négyes nyomok pedig úgy nehezdedtek egymás elé, hogy szinte elképzelhetette az ember: hogyan dobálta magát előre az az állat, könnyed ugrásokkal, ame-lyen nem látszott sietség.

Egy nyusztmenyét vonult itt hazafelé az éjjeli kirándulása után.

Hazafelé!... Mintha a sátoros cigányra, aki a pusztai ösvényen kullog, azt mondanák, hogy ut-ban van, haza. — Hisz' amelyik bokornál utoléri az este, ott pihen meg; ott van az otthona. A nyuszt is elindul este és sohasem tudja, hol virrad rá. Utai kiszámíthata-lanok, mint a jaguáré, amely előtt az amerikai őserdők és pampassok végtelen világa van. A nyuszt szereti a nagy vadász-területeket, ahol akármerre is bátran indulhat; hisz' bárhol áll meg; mindenütt otthon lehet. A nyuszt nem olyan, mint paraszti rokona, a fehérortu nyest, amely szinte vágyik az ember közelsé-gére, és minden ringy-rongy fa-rakásban, düledező épület padlá-sán, sövény aljában, istálló eresze alatt is jól érzi magát. A sár-gatorku nyuszt finnyás arisztokrata, aki nagybírtokon gazdálkodik s ezt valóságos kenyér módjára tes-zi. Ötszáz holdat is bejár egy éj-jel, mert roppantul nyugtalan, ideges és türelmetlen. Hazája a csöndes, nagy erdő, ahol annál jobban érzi magát, minél távo-labb van az embertől. Az őszak-mánya nem a szelid baromfi, ha-nem a vadon állatvilága, amely közül vakmerően és kérielhetetlen vérszomjjal gyilkolja, öli, ami eléje kerül s amivel megbír.

Sunyi, bágyadt szemét bántja a nap világa; nappal alszik, pi-hen; öszegömbölyödvé komotizál. S mindegy neki, vajjon faodu-

megvárja, hogy leszálljon az éj, s hogy üssön a vámpirok órája. Akkor megmozdul s fölemelkedik; sunyi szeme nem bágyadt többé, hanem zöld fényben csillog; or-rát beletöröli sárga mellényébe, finom tömött bundáját megnyal-dossá, mint a házi maeska; karesu, hajlós derekát nyújtóztatja, meg-görbíti; azután visszapattannak a testében rejülő acélrugók, s a nyuszt elindul. Lekuszik a fa te-tejéről, ahol pihen; s ugráló, könnyű szökéssel vág neki a nagy világnak, az erdő titkos hajlatai-nak, ahol hogy merre veti a sors, a kíváncsiság, a kímálkozó alka-lalom, s a feltámadó remény-ség; azt még ő maga se sejtí elő-re.

Az a két ember most lassan lépked a nyomán. Vonulásáról a hajnalban esett hó tesz tanusá-got; sőt arról is, hogy ezek a nyomok frissek. Eszerint a nyuszt nyugvóhelyéig vezetnek, minthogy a reggeli vadászat nem tarthat tovább, csak pirkadásig. Akkor a nyuszt elfekszik valahol, mert akkorra jóllakott. Éhező nyuszt épp úgy nincs a világon, mint koplaló törpe sólyom sincsen.

A nyom egyenes és az ugra-sok rövidek; ez is bizonyítja, hogy a nyuszt nem sietett, mert már tele a bendője. Az esti nyo-mok nem ilyen nyugodtak s egye-letesek. Aki az esti nyomon in-dulna el; kilógathatná a nyelvét, mire a reggeli nyomokig eljutna. S a reggeli nyomot a friss hó mutatja meg.

Azért kopogtatott Mátyás az ifjur ablakán, hogy: "hajnalban hó esett!"

Ez a hajnali hó beszél. Ez meg-mutatja a legfrissebb nyomot és eltakarja egyszerűsággal a régit. A nyom itt kigyóvonásban hú-zódott beljebb-beljebb. Egyszer csak megakadt. A fehér szűzhavon nem volt több horpadás. A ki-csiny tenyerek mintha szárnynyá váltottak volna és elrepültek volna.

A két ember összenéz. Két lé-pésnyire tőlük egy vén fa nyulik az égre reves, görcös derekával. Mind a ketten ugyanabban a pi-lanatban kezdik vizsgálni a fát. A mohos, sötét kéreg semmi kü-lönösét sem árul el; a kptatók tekintete végigrópdós rajta a ko-ronájáig: van-e valahol odva, vagy elhagyott madárfészek a fel-ső galyak között.

Mert holtbizonyosság, hogy a nyuszt-ezen a ponton egy acélos szökéssel ráugrott a fára s föl-szaladt rajta.

Azt lehetne hinni, hogy a nyo-mozásnak itt a határpontja; a nyuszt valahol a fán, vagy a fá-ban van, csak föl kell fedezni rajta.

A kétlábú rókák hamar elké-szülnek a vizsgálatnál. Most még nincsen mit nagyon lelkiismer-tesen végeznők. Jól tudják, hogy a nyuszt csak a legtrikább esetben, igen kedvező körülmé-nyek közt marad meg azon a fán, amelyre először fölugrott. Ha ren-des fészekre igyekszik, akkor so-ha. Véletlen üldözés, vagy vala-mi különösen kímálkozó helyzet okozhatja, hogy ahová föl-fut, mindjárt ott is marad. Máskü-

Irta:
Bársony István

Te is elpirultál...

Te is elpirultál, mint a többi lányka.
Szemed is nevetett, mint a többi szem.
Mégis volt valami arcodban, szemedben,
Ami nem volt meg még egyikőbe sem.
Olyan volt az arcod, mint méhnek az illat.
Kifáradt madárnak a remegő ág.
Lankadó virágnak az esteli harmat.
Világlatannak az ég napvilág...

KISS FERENC

kerülő megbillentette a kucsmá-ját s jót húzott a butykosból. A kezefejével végigtörölte a bajusza alját s halkán mondta:
— Megesipjük!... Ez a miénk!
Jól szemügyre vették a nyomot,

ban, vagy mókusfészekben jut-e hozzá a sziesztájához. Csak a sötét őserdők, elhagyottságában jut eszébe, hogy néha nappal is mo-zogjon. Ahol nem érzi a teljes és tökéletes magányt, ott mindig

(Folytatás a 12. oldalon)

A jelenlegi Németország

Egy amerikai kóborgásai a letiport Németországban. Mi a véleményük a németeknek Amerikáról? A Hohenzollernek szerepe a mostani Németországban. A szenvedő Németország és az építő Németország.

EGY amerikai író, névszerint Harry A. Franek, az amerikai okkupáló hadsereggel bevonult Németországba s ott közel egy esztendőig tartózkodott. Amiket látott, tapasztalt, átélt, amit saját szemével tudott megfigyelni, ami információt saját érdeklődése alapján meg tudott nyerni, azt összefoglalta ebben a könyvében. A tapasztalatait "Vagabonding through changing Germany" címmel jelentette meg s a könyve szokatlanul új hangjánál fogva általános érdeklődést keltett Amerikában.

Vajjon mit látott és tapasztalt Harry A. Franek Németországban? Letargiában szenvedő; avagy pedig reménykedő, bizakodó emberekkel találkozott-e? Összeszedi-e magát Németország, avagy pedig beletörődik-e a züllésbe? Franek könyvének az a konklúziója, hogy a német nép életképes, hogy a világ kulturájához ezentúl is azzal az energiával és tudással fog hozzájárulni, amely karakterisztikumuma s hogy csak egy tévhitől kell megszabadulnia, még pedig attól, hogy a Hohenzollernek nagyok és értékesek voltak a német nemzet szempontjából. Franek szerint még a legszélsőségesebb elveket valló német is, még a legintranszigenőbb bajor is elismeri, hogy Németország fejlődésében a Hohenzollernek szisztematikus uralkodásának nagy része volt. De hogy ez az uralkodás kifelé rontott Németország tekintélyén, hogy ennek az uralkodásnak a következményei nagyrészt a Németország ellen irányuló ellenszenvben nyilvánultak meg, azt már a németek beismerni nem hajlandók. Ebben a tekintetben esőkönnyűek.

Harry A. Franek több nyelvet beszél s amerikai létére kitűnően bírja a német nyelvet. Ez a körülmény lehetővé tette rá nézve azt, hogy németországi útjában közvetlenül és egyenesen érintkezhesék németekkel, akik semmiféle gyanút nem tápláltak vele szemben. A

legkülönbözőbb társadalmi osztályhoz tartozó németekkel volt módjában találkozni, megismerni a bizalmukat, megismerni a felfogásukat, belelátni a gondolkodásukba s megbecsülni az akaraterejüket s a céltudatosságukat, ahogy az új Németországot fel akarják építeni. Meggyőződött róla, hogy azok is, akik nem tudták, hogy ő amerikai, akiknek a véleményét tehát subjectív okok megzavarhatták volna, a legnagyobb tárgyilagosság és elismerés hangján nyilatkoztak Amerikáról.

A németek tisztában vannak azzal, hogy a háboru sorsát Amerika döntötte el. Amerikával szemben legyőzöttnek érzik magukat, de semmiféle más országgal szemben.

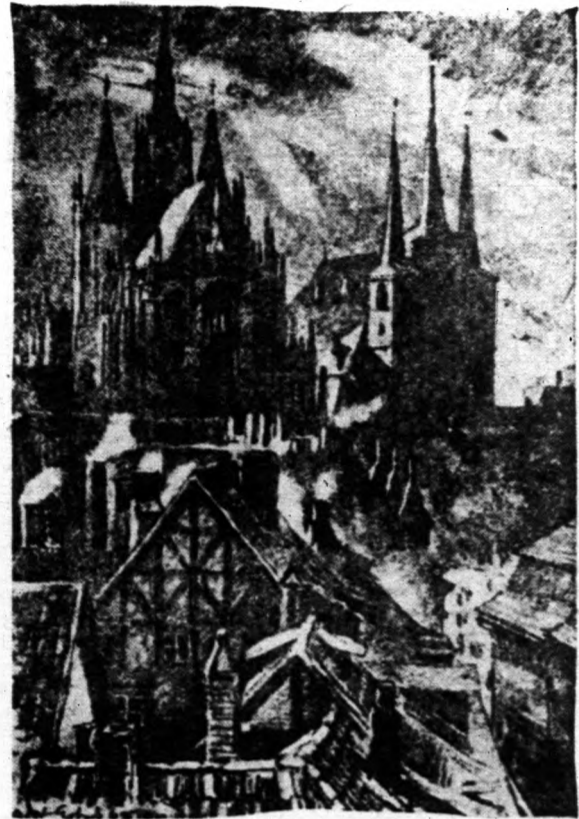
Az amerikai író, aki személyes tapasztalatok alapján akarta a Németországra vonatkozó ismereteit bővíteni s azokat megfelelő formában az amerikai publikum elé juttatni, a könyvben megjegyzi, hogy a fegyverszünet megkötése óta mintha a szokottnál is erősebb akaratú és céltudatossággal építenék fel a jövőjüket a németek. Nem beszélnek, hanem dolgoznak. Amerikaiakat szívesen látnak maguk között. Amerika nagy ipari fejlődését szívesen elismerik s megállapítják azt, hogy a "rég jó időben" Németország volt az egyetlen ország, amely Amerikára, ipari és kereskedelmi szempontból, "mélto" kollegájára tekintethetett. Franek szerint az a körülmény, hogy a háboru utáni viszonyok a radikálisok malmára haj-

tották a vizet s hogy ezidőszent szociálista kormány áll Németország élén, korántsem zavarta meg a német közvélemény álláspontját Amerikával szemben. Egy esomó számottevő némettől azt hallotta, hogy Amerika előbb utóbb vissza fogja nyerni a Németországgal szemben érzett rokonszenvet s hogy Németország ezt a rokonszenvet nagyon szívesen fogja venni.

A német nép természetesen vesztesnek érzi magát s ennél fogva gyűlöli az ellenségeit, elsősorban a franciákat. A vesztes mindig gyűlöli. Amikor az észak Lincoln idején legyűrte a délt, a dél vajmi soká gyűlölte az északot s Lincolnban nem az amerikai ideálok megtestesítőjét látta. Ez a dolog hozzátartozik a vesztesek pszichológiájához. Viszont az a tény, hogy a németek legyőzötteknek érzik magukat s ennél fogva gyűlölik az ellenséget, nem jelenti azt, hogy az akaraterejük ellankadt a gyűlölet és veszteség érzése következtében. Most már azért akarnak alkotni, mert gyűlölnék. Be akarják bizonyítani, hogy különbek a franciáknál. Hogy életképesebbek. Hogy csakugyan hasznos erői a világ fejlődésének.

Németországi tartózkodásom alatt — írja Franek — egyetlen egyszer sem estem keresztül olyan tapasztalaton, amelyből arra következtethettem volna, hogy a németek nem szeretik az amerikaiakat. Ellenben nem találkoztam olyan némettel, aki a franciákkal szemben tárgyilagos tudott volna lenni.

A könyve végén Harry A. Franek azon reményének ad kifejezést, hogy azért ez az állapot előbb utóbb mégis csak meg fog szün-

ni. Olyan nép, amely alkotni akar, nem gyűlölet alkotás közben. Nem érdemes alkotni, hogy az ember a szomszédját boszantsa vele, ha az események csak félig meddig kedvezően alakulnak ki, írja Franek, a németek meg fogják tanulni azt, hogy ami bennük értékes, az a szorgalom, a munkában való szívsőség s hogy ezt az erényüket igyekezzenek megszerettetni a nagy világgal. A gyűlöletet pedig felejtsek el.

De, hogy ezt igazán eredménnyel megtehessek, a franciáknak is más álláspontra kell helyezkedniök a németekkel szemben. Megértőre, értékelőre, humanusra. Mint ahogy az amerikaiak már készek is erre az álláspontra.

Mint jellemző esetet annak az igazolására, hogy az amerikaiakkal szemben mennyire különb álláspontra helyezkednek a németek, mint például a franciákkal szemben, Harry A. Franek a következőt mondja el. Betért egy német otthonba, ahol azt hitték róla, hogy svéd. Annyira jól beszélt németül, hogy az amerikai voltára egyáltalában nem gondoltak, ellenben a külföldi voltára még is ráismertek. Természetesen beszélgetés közben szóba került a háboru, a háboru okai, az uralkodó család összeomlása, a bolshevizmus s a német munkás mozgalmak, végül pedig a szövetségesek különböző nemzetjeinek jellemző vonásai.

Ez a német, a következőket mondotta:

— Az angol kereskedelmi náció s előbb-utóbb a tudatára fog ébredni annak, hogy érdemes velünk egy uton haladnia. Az olaszok inkább érdeklődősségek vannak velünk, mint érdektelentek, azért a megértés nem fog akadályokba ütközni. Oroszországban annyira rendkívüli a helyzet, hogy arról most nyilatkozni nem lehet. A franciák a sarkukra állni fognak mindaddig, amíg mi leszünk a szomszédai, minket pedig innén eltolni nem lehet. Amerika! Amerikát szeretjük és értékeljük, mert ugyanazt az erőt és szívsőget, céltudatos előretörtetést látjuk ebben a nemzetben, mint a miénkben. Az amerikaiak annyiban szerencsésebbek, hogy a szomszédai nem olyan veszedelmesek, mint a miénk. Mexicóval fog birkani Amerika s Japánnal is. Aztán ne felejtse el: majdnem minden nemzetnek van rokona az Egyesült Államokban...

Találkozás

A KICSKI önkéntes, vadonatúj egyenruhájában, meg a kislány, a legünneplőbb kantusában, amely majd leért már a bokájáig, együtt mentek a nagy utcán. A fiu most volt be-rukkolandó s a kék dolmányát, veres nadrágját akarta csak bemutatni, ennél fogva a hosszú kardja untalan a lába közé került, mire a kislány mindannyiszor halk sikoltást hallatott, mintha az életét féltene a fiúnak. Egyéb hang nem igen esett köztük; a fiu egészen el volt telve magával, igaz, fölpeckelt nyakát egy kicsit vágta is a gallér, de a mellét azért úgy kifeszítette, mint aki azt mondja: No, esillagos egek, ide nézettek, láttatok-e már ilyet! A kislány inkább le volt térve, kicsi szívét olyan nehéznék érezte, mintha csupa ólomná vált volna s a mosolygásra termett szeme olyan bizonytalanul rebbent ide-oda, mintha minden pillanatban könny akarta volna elhomályosítani. Vasárnap volt, a nagy utca teli néppel s egy sém volt, aki utánuk ne fordult volna. A sávolyi nagy utcán ritka madár a katoná, volt hát rajta mit nézni: soknak pedig még a huszárnál is jobban törte a tyukszemét az, hogy vajjon mi lesz mást már Pándy Illussal? ki fogja ezután az estéli korzókön kísérgetni, miután kizárólagossággal lefoglaltatta magát; ki fog neki minden vasárnapi virradóra éjjeli zenét kiszolgáltatni, ami a sávolyi első bandának egyik főkeresetforrása volt? Mert mindezekről a sávolyi közvélemény pontos könyvet vezetett, amiben egyébként valószínűleg nagyon hasonlított szeretett hazánk többi városához.

Mindeme kétségekből azonban a kislányt egy sem bántotta, nagy szepege ő már csak azt nézte, hogy messzi van-e még a zöldsalugáteres sárga ház, ott, amelyikben az a sok muskátli nyilik, mert különben, világ eszujára, már itt az utcán elírja magát.

— Siessünk, Bandi, mert ránk harangoznak s akkor én kikapok. — Megkeményítette a szívét s föl-tette a kérdést: — Hát csakugyan utazik a délutáni vonat?

— Muszáj, Illus, már is elkéstem, milyen álmosan fogok én holnap jelentkezni!

A kislány nem érezte ki a válaszból a katonai pontosság minden más megsemmisítő rettenetességét, nem volt érzéke hozzá.

— Nagyon fogok vigyázni a Johany kutyára!

— Eh, — felelte fenhéjazva a fiu, — nevetlen dög! Már bánom, hogy magának adtam, küldök én magának Pestről egy igazi fox-terriert.

— Ne küldjön, Bandi, én úgyis csak a Johanyt tudnám szeretni ...

Jó, hanem anizkeet, azt sokat fogok küldeni, mindennap.

— Küldjön, Bandi, néha, ha eszébe jutok, — s ez elég volt, hogy lángba borítsa a lány arcát, cát.

Hazaértek.

— Hát Isten áldja meg, Illus.

— Isten áldja meg, Bandi.

A fiu még szeretett volna valami katonaságot mondani, de nem jutott eszébe semmi, csakis volt egy kicsit; a lány is szeretett volna szólni, de már legfőbb ideje volt, hogy becsapja magát a kis ajtó. A városi közvélemény által pontosan elkönyvelt nagy szerelem tulajdonképp csak ennyiből állott.

II.
Hogy a kapu mögött azután mi volt, az megint egész más. Az igazság kedvéért azonban föl kell jegyezni azt is, hogy Illus, noha jól elkésett a teritéstől, a mamájától ezuttal mégsem kapott ki, sőt amikor sirásra kész ajakkal könnybelábadó szemmel azzal állt elő, hogy nagyon fáj a feje és nem tud ebédelni és neki azonnal le kell feküdnie; a mama meg-simogatta azt a fájós fejet, maga segített neki levetkőzni s maga igazította el a fájós feje alatt a párnát: — No csak aludj ki magad, attól elmúlik a fejfájásod! — Pedig azért én mégsem hiszek a mamáknak s egész bizonyosra veszem, hogy ő maga is ludasnak érezte magát, ha egyébként nem is, valamelyes visszaemlékezés által, amikor neki is éppig meg-fájdult a feje önkéntesek berukkolása idején.

Mindegy, ahogy bezáru: mögötte az ajtó, Illus mégis keserves, szívszakgató zokogásban tört ki s könnyei omoló árként patakzottak alá. Talán nem is volt még sirás, amely fájdalmas szívnek jobban esett volna, mert lassankint csakugyan álomba ringatta a nagy boldogtalanságot. Igaz, hogy az álom is csak a zord valónak volt kegyetlen folytatása. Ugy szólt, hogy hirtelen kitört a komoly háboru s szegény Bandit, még mielőtt megtanulhatta volna a kardot for-gatni, elvitték esatába. De volt vele egy amulettje (volt! három szál nefelejtis!) s az megvédte haláltól, sebtől; ő ellenben vágta, aprította az ellenséget s nyomban kineveztek ezredésnek. Diadalkoszorus hőséget tért haza a véres esatából s koszoruját Illus lába elé tette, ő pedig a fejére tette meny-aszonyi koszorúnak. Abba eskü-dött s esküvő után mindjárt a garádi pusztára mentek, a fehér kastélyba, ahol a Bandi mamája várta őket és semmi kifogása sem volt az ellen, hogy a Bandi ilyen gyerekkövel nősült.

De erre már csakugyan fölri-adt Illus még az álmából is, meg-dörzsölte a szemét, megnézte az órát, öt óra volt s nem is fáj az annyira a feje, inkább éhes volt s uzsonnát kért a mamájától.

Szegény Bandi bizony nem in-tézte el ilyen egyszerűen az ügyet. Kora hajnalban érkezett Pest-re s minthogy akkor még sem je-lentkezni, de már lefeküdni sem lehetett, nagy bujában egy énekes kávéházba tévedt s ott úgy elfe-ljékezett magáról, hogy reggeli nyole helyett, esti nyolekor került a sor a jelentkezésre. S az álom-nak ezek szerint csakugyan igaza lett, hogy háboruskodással kez-dődött a katonaelet, amely azon-ban Bandira nézve éppen nem végződött diadossal, sőt, hadi-fogsággal! Egy darabig azontul sem érezte ki még a kaszárn-nyából s ez asialt nagy vigasztalá-sára szolgált, hogy egymásra küld-hette az anizkeket.

Utóbb aztán úgy is nagyon meg-ritkultak azok. Bandit bizony el-kapta a hívságos élet s ha a nap-palokat szolgálatban kellett tölteni, az éjszaka másra kellett, nem an-izkeket irogatni. Abba bizony Ló-ránthay Birinek is lett volna bele-szólása. Lóránthay Birinek hívták ugyanis azt a hölgyet, akiben Ban-di az Illus képemását megszerette: éppen olyan tűzesszemű, hamvas ar-cu, mosolygós száju teremtes volt, mint Illus; üres óráiban azonban egy színiiskolát látogatott s néma személynék már föl is lépegetett egy külvárosi színházban. Birike nagyon szerette a gummikerekes kocsit, a pezsgős-vacsorát, a pom-pas öltözékeket, sőt az ékszer esil-logását sem vetette meg, s Bandi úgy imádta Illust, hogy semmit sem tudott megtagadni Birinek. S mi-ért is tagadta volna meg, amikor magának még nagyobb gyönyörü-séget okozott talán vele. Nincs is nagyobb gyönyörűség, mint szórni a pénzt, mint a pelyvát, hogy fölkap-ják a forgószékek s széjjelhordják a világ mind a négy tája felé. S hát-ha még az ember a Lóránthay Biri szerelmét kapja érte eserebe!

S pedig Biri szerette a kis kato-náját. Meg is mondta neki százszor s maga is elhitte, amikor a kis ka-tona tárcájában, amelyet olyan na-gyon szeretett átkotorászni, egy-szer egy anizkeet talált, amelyen leányos kéztől három szál nefelejtis volt fölrajzolva, vízfestékekkel szépen kiszínezve, semmi egyéb, még alá-írás sem. Egy rövidruhás kislány arcképe mellett találta, azt dara-bokra tépte, földre tiporta s Bandit ott, önkézzelug olyan nyaklevesben részesítette, aminőt huszáronkéntes

Irta: Szántó Kálmán

még sohasem kapott. Ezt a nyakle-vest követte az a híres multság, a melynek a rendőrséggel kapcsolatos részleteit az újságok másnap, ugyan csak kezdőbetűk jelzésével, napi szenzációképp közölték.

Azt az anizkeet azonban, amely az aznapi lapokkal érkezett Sávoly-ra: "cimzett nem fogadta el".

III.

A borbási asszonyokat szintén el-fogta az országos láz: nekik Ló-ránthay Biri kellett. A borbási jó-tékony nőgyelet elnöke, aki pedig egyszersmind s elsősorban is a pol-gármester szép, fiatal felesége volt, hiába próbált a választmányának a lelkére beszélni, ebben az egy kér-désben állhatatosan összefogott az asszonysereg s leszavazták az elnö-köt: nekik Lóránthay Biri kell. S minthogy a polgármesterné, maga-sabb szempontokból, nem akart a dologból kabinetkérdést csinálni, megindult a táviratváltás, amelynek eredményeképp a nagy Lóránthay Biri hajlandónak nyilatkozott a jó-tékonyceúra való tekintettel, ese-kély ezer koronáért a borbási nő-gyület hangversenyén közreműkö-dni.

A nagy művésznőt egész Borbás és vidéke fogadta a vasutnál, a vá-rosi diszfogat várta s bár senkinek értette a polgármesterné huzódóz-sát, arról szó sem lehetett, hogy máshová szállásolják, mint öhozza. Bizony pedig a kis polgármesterné egész komolyan huzódózott: pol-gármester uramat ki kellett szállá-solni, a két gyereket az alsóházban elhelyezni, még azonfelül az egész házat fölforgatni s valóságos ven-déglővé átalakítani.

A nagy művésznő bájos és egy-szerű igyekezett lenni, összecso-kolózt a háziasszonnyal és letegez-te.

— Falusi lány vagyok ám én is, — az igazi Lóránthyakból. — te micsoda lány vagy? — Párdy! Pár-dy Illus? nekünk vannak Párdy atyafjaink, — te nem emlékszel?

Nem, a polgármesterné nem em-lékezett s akármilyen kedves igye-kezett lenni a vendéghez, legjobb szeretett volna. — Óh, a kis szelid, ártatlan teremtes! — legjobb sze-retett volna nekiesni a nagy mű-vésznő két szemének. Igazán, maga sem tudta miért s szégyenkezett is bensőleg miatta, de nem tehetett róla.

A nagy művésznő viszont min-dent "roppant édes"-nek talált, a falon függő családi képeket, az össze-visszahelyezett kézimunkákat s az elhízott, nevetlen Johany-kutyát, amely folyton az asszonya körül lábtalankodott. Végigforgat-ta a szalon-asztalon lévő fénykép-albumokat: vajjon nincs-e köztük közös ismerős? Nincs, — mégis akadt egy, egy kicsi önkéntesnek elfakult képe. A nagy művésznő akaratlan — vagy akarva? — föl-sikoltott.

— Nini, Geréby Bandi!

— Az, Geréby Bandi.

— Ósmered! Atyádfis! Ugyan

hová lett?

— Nem, gyerekkori pajtásom

volt. — azt mondják, elzúllott.

A nagy művésznő tovább nézte

a képet, egy kicsit elgondolkozott.

— Hm, milyen kár! ő tetti en-

gem művésznővé! Érdekes törté-

nete van; majd elmondom.

A fiatalasszonynak egy pillanat-

ra elszorult a szíve, egy régi em-

lék borult reá, de rögtön le is ráz-

ta magáról.

— Engem is érdekes történet

köt hozzá, — s fölemelte a fejét,

— része van benne, hogy most

olyan boldog asszony vagyok.

A nagy művésznő ránézett a fia-

taiasszonnyra s a nézés alatt ő

kezdett pirulni, összecsuksa és be-

kapcsolta az albumot.

Vasárnap és mindennap gondoljon arra,
hogy a bankbetét a legbiztosabb.

**MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE
HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.**

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk.
Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakari-
tott pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha
sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

**Alapítke, tartalék és belételek összege
\$2,857,097.76**

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert be-
tétjét bármikor kamatostul visszafizetjük.
Pénzküldés Magyarországon minden részébe a legolcsóbb
napj árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JANOS, ELNÖK

FŐÜZLET:

FIÓKÜZLET:

A Bankpalotában
10 EAST 22nd STREET,

1897 Second Avenue,
Corner 83rd Street

NEW YORK, N. Y.

Ki a legnépszerűbb embere Amerikának?

GEORGE HERBERT RUTH

Amerika legnagyobb base-ball játékosa. — A "Home-run" király. —
Akiért milliók szíve lelkesedik. — A professionátus sport gyakorlati
haszna. — Ép testben ép a lélek.

Ruth, a "home-run" király, akit milliók lelkesítenek újabb diadalokra

LASSAN, fokozatosan ösmerkedik meg az amerikai intézményekkel, az amerikai néppel, magával Amerikával, a bevándorló. Az ösmerkedés a Szabadság-szobornál kezdődik és a base-ball-nál végződik. Mert nem ösmeri, távolról sem ösmeri Amerikát az, aki nem tudja, mi a base-ball, aki nem tud semmit az amerikaiak nemzeti játékáról. A base-ball tipikusan amerikai. Itt született, itt játszott és itt dől el minden esztendőben a "világbajnokság". Ez a világbajnokság csak nemzeti parádé, mert ha játszanak is más országokban base-ballt, a világ egyetlen országában, sehol a földön, nem oly tökéletesen, mint Amerikában. A világbajnokság azt dönti tehát csak el évről évre, hogy melyik az Egyesült Államok legjobb esapata.

A bevándorolt elemek régi, rossz szokása, Amerika lekiesinylése. Alig teszi lábát az Egyesült Államok földjére a "greenhorn", rögtön megállapítja, hogy milyen "hátramaradott" ország is ez az Amerika. Megállapít minden rosszat, minden gyengeséget, minden kinövést, de néhány esztendő lepergése után önként cáfolja meg önmagát és ösmeri, hogy bizony sok minden tekintetben tanulni jöhetnek a híres "kultur országok" a vad Amerikába.

Igy vagyunk a base-ball-lal is. Az európai sportokhoz szokott bevándorló eleinte csak mosolyog az amerikai nemzeti játékon és kézelegyintéssel tárgyalja le a base-ballt. A magyar rögtön kijelenti, hogy "odahaza" száz évvel ezelőtt játszottak már base-ballt, és magyarul futó métának, longa métának nevezték. Ez a lekiesinylés, üres lebesülés addig tart csupán, amíg egyetlen base-ball játékot végigszemlél az idegen. Az első alkalommal megállapíthatja az elfogulatlan szemlélő, hogy a base-ball úgy aránylik a futó métához, mint az Atlanti Óceán a káposztásmegyeri vízművekhez.

A base-ball igazi, komoly sport, mely tüneményes ügyességet, erőt, ésszt, ravasz számítás és leleményességet követel. A professionátus amerikai játékosok, — és az igazi művészek, a nagy ágyuk, mind professionátusok, — tüntető bizonyítékát adják napról-napra annak, hogy a legprimitívebb sport-eszközzel, a labdával mily tökéletes, nagy és minden ízében izgalmas játékot lehet produkálni.

Abner Doubleday a base-ball szülőapja. Ő találta ki az amerikai nemzeti játékot 1839-ben és azóta szüntelenül játszik egész Amerikában. Az igazi, nagy fejlődés akkor kezdődött azonban el, amikor megalkultak a professionátus teamek és a professionátus nagy ligák, melyeknek tagjai évről-évre országos szenzációju küzdelmeket rendeznek a bajnokságért.

Ma már milliók élvezik a base-ballt, és "milliók vannak" a base-ball businessben. Amerikát jellemzi az a körülmény, hogy dacára annak, hogy a profassionátus base-ball játék tisztára üzleti vállalkozás, nem vesztette el tisztaságát és az erőknek épp oly tiszta érvényesülését követeli meg, mint az amatőr sportok bármelyike.

Minden vörös véru amerikai polgár rajong a base-ballért. A rajongás már az iskolában kezdődik és minél magasabb iskolába kerül az ifju, annál erősebb, annál határozottabb a rajongás, mely nem hagyja el még az ugynevezett meglett-ember korban sem. A base-ball "fan"-eknek nem ezrei, milliói tartják ébren az érdeklődést a nemzeti játék iránt, kora tavasztól késő őszig.

A base-ball játékosok, a profassionátus labda-művészek, ma már nagy pénzeket keresnek és mint üzleti proppozíció, mint üzleti vállalkozás sem utolsó a base-ball. Ha ma népszavazást rendelne el a kormány Amerikában, arra a kérdésre, hogy ki a legnépszerűbb amerikai ezen a földön, ugy előrelátható bizonyosság, hogy nem Herbert Hoover, nem Wood vezérőrnagy, nem Pershing tábornok, sőt nem is Thomas Alva Edison, hanem Mr. George Herbert Ruth lenne a verseny könnyu győztese.

Kicsoda ez a szédületesen népszerű Mr. George Herbert Ruth? Nagyon sok amerikai megakadna a kérdésen és végül azt felelné: nem tudom. De ha azt kérdezzük bárkitől: kicsoda "Babe" Ruth? — akkor felragyognak a szemek, kipirulnak az arcok és végtelen szóárakat a viszhang.

Kicsoda "Babe" Ruth? Amerika legnagyobb, legtüneményesebb, legnépszerűbb és legdédeltettebb base-ball játékosa, a new yorki teamnek, a "Yankees"-nek legerősebb oszlopa.

Amióta base-ballt játszanak Amerikában, mindenkor voltak és vannak a publikumnak kiválasztott kedvencei: ilyenek például: a detroiti Ty Cob, a clevelandi Speaker, a washingtoni Johnson és még nagyon sokan, de egyiknek népszerűsége sem közelíti meg Babe Ruth népszerűségét, akit olyan rajongás vesz körül, aminőben még soha egyetlen base-ball játékosnak sem volt része.

Babe Ruth, a "home run" király, akinek "ütéseitől" a new yorki csapatot kivéve, retteg minden amerikai team. Mi az a "home run" ütés, ami fejedelmeknek dukáló hódolatot szerzett Mr. George Herbert Ruth-nak?

A futó métával ösmerősök nagyon jól tudják, minden attól függ a játékban, hogyan, milyen erősen, milyen messzire üti ki a labdát a játékos. Nos, az a Babe Ruth ugy tudja ki-ütni a labdát, hogy előbb beleütökzi a felhőbe és csak azután tér vissza a földre. És a base-ball szabályok szerint, a míg a labda emberkézbe nem kerül, — szabad az ut "haza-felé", a győzelem felé.

Az elmúlt esztendőben, amikor a bostoni csapatban játszott Babe Ruth, huszonkilene ilyen "home run"-t ütött és ezzel új rekordot teremtett a base-ball történetében.

Babe Ruth tüneményes játéka az esztendő sport szenzációja volt és betetőzte a szenzációt az az alku, mely a new yorkiak és bostoniak között megindult Babe Ruth szerződése körül. Az alku azzal a példátlan eredménnyel végződött, hogy Babe-t kerek 130,000 dolárért megvette a "New York Americans" base-ball team, népszerű nevén, a "yankeek". A

130,000 dolláros vételár nem azt jelenti, hogy Babe Ruth-ot, mint valami rabszolgát megvették a new yorkiak, hanem ez volt az az összeg, amiért a bostoniak szerződési kötelezettségéből kiengedték a home run királyt és beleegyeztek abba, hogy ezentul New Yorknak játszó.

A történeti igazságnak tartozunk azzal a megállapítással, hogy a new yorkiak nem csináltak rossz üzletet. Babe Ruth nagyon is megérte a 130,000 dolláros vételárat, mert ha jól megy, egymillió dollárt "csinálnak" rajta vásárlói.

Babe Ruth ma a legnagyobb vonzó erő és a new yorkiak számítása szerint, kerek egymillió dollárral több pénzt vesznek be ezidén a mérkőzéseken, csak azért, mert "táblás ház" van minden előadáson, ahol a home run király szerepel.

Ezidei szereplésével még nagyobb sikereket ért el Babe Ruth, mint tavaly. A huszonkilences rekordot már rég elhagyta, gyors iramban közeledik a negyvenes számhoz és az a vágya, hogy ezidén ötven home run-nal, igazán megdöntethet- lennek látszó rekordot állítson fel. És ezt el is hiszi mindenki, aki tudja azt, hogy Babe Ruth esodálatos eredményei e- lőtt 16 home run volt az Ame- rican League rekordja és 1902-től tavalyig, ezt se tudta elérni egyetlen játékos sem.

Babe Ruth óriási pénzeket keres ma. Az elmúlt napokban szerződtek le a mozi részére a a szerződés alá írásakor pont 100,000 dollár "előleget" kapott. A nagy kereset, az óriási vagyon nem rabolja meg azonban amerikai tisztességét, sportszeretetét a base-ball-fan-ek páratlan kedvenéit. Ha vegetér a base-ball szezon, visszateér rendes polgári foglalkozása mellé és átveszi bostoni szivargyárának vezetését és azt mondják, épp oly kitünő, épp oly lelkiismeretes üzletember, mint base-ball játékos.

Babe Ruth népszerűségének nemcsak az a titka, hogy esodás home run ütéseiben gyönyörködnek a base-ball rajongói. Babe Ruth a legbesületesebb játékos. Nem szeszélyes, nem beképzelt, nem komédiás, mint a primadonnák. Mindig tudásának, tehetségének, erejének legjavát adja és beleviszi a játékba a sport iránti szeretetét, saját magának, játékosársainak, ellenfeleinek és a nagyközönségnek megbesüléséért.

A Babe Ruth-ok példája ösztönzi Amerika ifjuságát a sport szeretetére, megbesülésére és gyakorlására. És ezért nines azuk azoknak, akik kigyót-békát kiáltanak a profassionátus játékosokra és akik kárhozatosnak tartják azt a sportot, melynek kenyérkereset a célja. Igy gondolkodnak az európai "urak", a golfozó, yachtozó milliómosok és arisztokraták. De a nagyközönség szempontjából százezerte több haszna van annak, amit Babe Ruth csinál, mint annak, amit az előkelő Sir Thomas Lipton csinált a közelmúltban, amikor versenyre szőlította Amerika legnagyobb vitorlás hajóját és világszenzációt csinált abból a kérdésből, hogy az amerikai Resolute vagy az angol Shamrock IV., a világ leggyorsabb vitorlás hajója-e?

A Babe Ruth-ok példája millió és millió amerikai gyereket lelkesít. Millió és millió gyerek álmodozik a home run király sikereiről és ez az álmodozás viszi ki a szabadba és viszi be a sportba Amerika ifjuságát. Ha semmi más eredménye nem lenne a profassionátus játéknak, mint ez a esabitás, már akkor is megbesülhetetlen szolgálatot tesz a nemzetnek.

A profassionátus sport nem amerikai találmány. Angliában évtizedekkel előbb született meg a profassionátus football játék mint Amerikában a base-ball és az angolra nem mondhatja még ellensége sem, hogy nem praktikus nép és nem tiszteli a sportot. Az angol praktikuság tette meg Nagy Bitanniát a sport klasszikus hazájának és nem az angolokon mulott, hogy ma már, a sportnak csaknem minden ágában, Amerika ragadta magához a vezetést.

Angliának nemzeti büszkesége a football, Amerikának a base-ball. A különbség az, hogy az angol nemzeti játék meghódította már az egész európai kontinenst, míg a base-ballt jóformán Amerikában ösmerik csak. De Amerika minden irányban megkezdte világhódítását és előrelátható bizonyosság, mihelyt alaposan megösmerkednek a base-ball-lal az európai "kultur" országok; épp ugy megszeretik, épp ugy lelkesednek majd érte, mint ma a nagyvennyole szabad állam népe.

Já labdájától a fedő az őse és biztos szem, Ruth tüneményeserőben a tekintetben.

Ruth esodás erejű ütése a new yorki Polo Ground-on, amikor a sok közül ép az egyik legsikerültebb home-run-ját ütötte ki.

Mária rapszódiai

AKÉT asszony úgy ödöngött az antik butorok közt, a hat fényes szobában, mint az egymásra megnehezelt tigrisek. Mindig az ellenkező zugokban, hogy szembe ne kerülhessenek.

Asszony és a leánya. Egy negyven és egy husz esztendő. A negyven esztendő tele a jól és előkelően kultivált test sok győzelmével; két kar, két nagyon szép iv a husból, melyeknek belső felületén, ha nagyon emlékeznek, négy vagy öt férfi derekának negatívja homorult be, torzók régi esztendőkből; két láb, amilyeneken költők szoktak esodálkozni tiszta percekben, hogy mennyire nem hasonlítanak mindahoz, amihez ők hasonlítani szokták, csak egyszerűen szépek? Egy boldog és finomszívű test, a melyik azon veszi észre magát, hogy egyszer egy bában van, máskor egy hangversenyen, majd kvarrettel a tenoristával spékelt zsuron. Szokásai abban különböznek a többi kevésbé előkelő apolt asszonytest szokásaitól, hogy esti lefekvéskor nem a holnap rémületével, hanem a tegnapi örömeinek emlékével alszik el. Intelligencia, mely szintén negyven éves s melynek legnagyobb erőfeszítései: az aforizmak. Ilyenek:

„Ugyan, Uram, szebb vagyok, mint a sévresi porcellánom! Megnyugtatom, tíz év múlva szívesebben venné ajándékul a sévresímet, mint engem.” Intelligencia, melyben Ady-versek, Heine-románcok és Goethe-dalok menátánca fertel meszkedik apró trágárságokkal együvé értékelve; előkelő szerelem-tanya szavakból. Husz év előtt is ugyanaz, mint ma.

Mária, a huszestendő, talán most kezdi elülről, amit a negyven esztendő már kiélt, megunt. Szép-sége elhalkult, finom kiességülése a másiknak. Mélyebb ember és ezért nemesebb vonalú az arca, reflexiók ideges játéka mozdulaton, tekinteten.

Agyatól a nyelvéig futkos egy gondolat, amit az anyjának meg kellene mondania: Merj! — Elkezdj!

Kell, kell, kell, mert ezt nem bírja tovább. Ezt a gyalázatot. — Mert biztos, egészen biztos, hogy az anyja megint azt a férfit várja. Aztán elfáradt a feszültségben: Talán nem is neki kell törődnie ezzel. Talán mégis az apja dolga. De hiszen az dolgozik ilyenkor.

A lábai már nem bírták a feszült inakkal való ödöngést. Leült. „Asszonysors.” Ez a fogalom suhogott az eszén. Szerette volna valahol elfogni, hogy végig gondolkossa.

Asszonysors. Talán butaság is, hogy én ezt az egészet erkölcsi telenségnek tartom — gondolta. Egyetlen férfi bírtokában lenni, erről van szó. Ma és itt, hat ragyogó teremben, ez egy kicsit mintha elvesztette volna már az értelmét! A barlanglakónak, a sátorlakónak fontos volt az asszony kizárólagos bírtoklása, mert ha az asszonyt elvesztette, elvesztette a legjobbat: a gáját. Ezért kellett erkölcsi törvényt csinálnia a házasságról. Ejj, ez nem is igaz. Az idegen férfi be lehetett volna a barlangba s nem kellett volna elvinnie a más asszonyt s akkor a barlanglakónak nem lett volna mit féltenie. De talán mégis csak a szolgaféltés. A ki nem szeret, azt könnyebb elvinni. Talán ezért.

Összerázkódott: — Könyvszagu butaságok ... brrr!

Asszonysors! Szíve feloldódott önmaga iránt.

Fölvetődtek benne távoli, régi-régi asszonysorsok, az egyetlen férfit elérők, az egyetlen férfira fölíndásodottak: Veronikák, Penelopék, középkori szent hitvésségek. Babylon piros bűnei alatt fészkelődött be a szelid képzeletével és részeg katonák alól kilopta a letiprottakat, hogy megtisztítsa, mint a bemoesolt gyümölcsöket; Athén heteráit felöltöztette, hogy

éhes és a bor fátyolával beborított férfiszemek elől elvegye az olcsó gyönyörűséget és elnémita a kövér esontokat szopó pofák röhögését; Róma Chlorisait, Barinét, Chloét földiszitette anyasággal és mosta, fürdette, fésülte, cirógatta nemét, hogy megtisztíthassa az anyját. Legalább is ezt gondolta néhány perccel később.

Aztán elmúlt ez a neme fölött való tovaszedülés az időben. Félre simította a haját a homlokából és hideg borzongást érzett a homlokán. A tarkóján néhány erős görösös villanás kizozta meg.

Ujra fölkelte és ide-oda kezdett megint ödöngeni az ebédülő széles asztala mellett. Megsimogatta a butorok faragványait, valami mélyláz önfeledtség volt a cirógatásában. Hirtelen elkapta a gyönyörködő ujjait s megrázta a kezét, mintha valami undorító dolgot akarna lerázni róla. Ugy érezte, mintha az asztalos kezét cirógatná, aki a pompás diszkrét faragta.

Megundorodott. A férfinak valami utálatos tolokodását látta mindenben, ami itt munka volt. Faragványokon, diszéken, mindenben, mintha valami undok vigyorgás ülne. Gunyos és könnyed elintézés az ő iménti lázadásának.

Visszament a szekrényhez és ivott egy pohár vizet.

A eseléd jött be az elmosogatott edényekkel.

Mária szórakozottan nézte, mint rakja el egyiket a másik után óvatosan, pontosan, mindent a helyére.

Ideges lett és rákiáltott a eselédre:

— Hagyja azt most! Majd én elrakom.

A eseléd zajtalanul kiment.

Mária még jóideig föl és alá járt az ebédülőben, aztán hirtelen elhatározással átment az anyja szobájába.

Beszélni fog vele. Azt a „kölyköt” így nevezte magában az anyja barátját, azt okvetlen el kell intézni, mielőtt még idejönne. Főlényes, jelentéktelen számár.

Nem tudta, de érezte, hogy ebben a viszonyban az anyjának valami neveléses eseléd szerepe lehet. Semmi sines ebben abból az uralomból, abból a szuverenitásból, ami a nőt megilleti a legfőbb szerelemben is — gondolta — és valami különösen élesfényű gög esillogott a gondolataiban.

Már semmi sem volt benne abból a feszültségből, mely az imént még elválasztotta az anyjától.

Kopogtatás nélkül lépett be.

Az asszony félálmosan heverésztett a hintaszéken s mikor a leányát, annak kissé megdult vonásait látta, szorongás fogta el. Már többször volt heves jelenetük. — Andor miatt, akit a leánya mindig úgy szokott ócsárolni, mintha neki nem lenne kellemetlen, ravaszul úgy állítván be a dolgot, hogy „anyjának pedig más nem is lehet a fiatal ember, mint közömbös...”

Máriát megmagyarázhatatlan meg hatottság fogta el. Nem a fiatal emberről, hanem önmagukról, az asszonyokról akart beszélni az anyjával.

És akkor megint valami hazug, a neméért való kedves és suta vállalkozó odaadásával teljesen ellenkező dolgot kapta magát. — Azt vizsgálgatta, vajjon az anyja szép-e?

De aztán hirtelen felesattant az elnyomhatatlan szomorúsága, a mely azóta lett már-már elviselhetetlenné, amióta az anyja mostani esetéről tudott.

Szépnek kell lenni. De miért? A Szépség, ez az aljas kötelessége a nőnek, itt, éppen ebben a kultúrában, (hogy kötelessége a nőnek) elvesztette minden szépségét. Szépség a szerelem számára, olyan volt ez, mintha ragyogó hajnalban mennének valami képtárba, hogy kuncogjanak, röhögjenek s köpködjenek s a Gioconda oombjait emlegessék és rápaskoljanak röhögve a rubens asszonyok tomporára, vagy a tinterettoi asszo-

nyok hátára. A kötelező szépség, mely végképpen elpusztította az asszonyok izlését úgy, hogy egyforma bábokká festik magukat, kórok és helyek szerint egy-egy séma alapján egyformává.

Ilyen tudományos értekezés állt tótágast Mária lelkében, mialatt anyja szépségén csuszkált a tekintete.

— Mit akarsz, Mária? — kérdezte az asszony esőndesen, mikor látta, hogy lányát valami gyöttri. — Talán most bevallja — gondolta, a káröröm finom villanásával, — hogy ő is szereti. Mert ez valami kielégülést hozott volna az asszonynak, aki a lányával esett disputákban mindig alul szokott maradni.

Mária nem felelt. Nézte az anyját. Gyönyörű láb, mert látni, mert úgy öltözik; gyönyörű mellék, mert látni, mert úgy öltözik; karesu nyakon kedves fej, álmatag are. A kötelező szépség egész arzenálja.

— Akarsz valamit, Mária? — kérdezte újra halkán az asszony és keeses, lassu, kigyózó mozdulattal fölnyult és, elsimitotta lánya homlokáról az előrehulló fűrtököt.

Mária ma másképpen kezdte szokott támadását.

— Nagyon egyedül vagyok. Nem tudok már olvasni. Ráérsz?

— Hogyne — s anyja most a másik karját nyujtotta ki a kötelező szépségben, hogy letegye a könyvet, a szavakból való szerelem tanyája egyik kerítőjét.

— Régi asszonyokra gondoltam — felelt üde, kedves mosolygással Mária.

— En régi férfiakról olvastam — felelt üde, kedves mosolygással az asszony.

— Azok nagyon szépek.

— Azok is.

Folyt a halk és finom párbaj. Mária mondta a régi-régi esodálatos asszonyokat. Veronika kendőjén felragyogott véresepekből kirakva a titokzatos, egyetlen férfifej; késői szüzek álma. Genováva körül áhitatoskodott a rejtő erdő hatálos esőnddel, a hova a duhaj üldöző fegyverek — megannyi szomjas, piszkos himség, áporodott néha, de ahol özek és ibolyák szelid békéje mosolygott tudatlanul, mint a lényemjárta tisztás fái és füvei és virágai közé megtestvérsült Genováva szüessége. A leány lelkének kapuin, mintha egy régi, régi templom kisértelei volnának, asszonyok áradtak elő, csengő esőr gezzéssel, mintha valami elhalt Isten szívevére folynék. Asszonyok, akiket nem tett sématiszása a férfiak imádása, nem a kötelező szépségben elbukottak. Asszonyok, esodálatos lények, akik nem hasonlítottak egyetlen költő hasonlatához sem, mert sem kigyóhoz, sem exotikus virágokhoz nem hasonlítottak, sem szobrokhoz, sem antik kanesókhoz. Nem négy-öt képbe objektívált és több képhez hasonlítani nem is akaró lények, hanem asszonyok, akik minden tudtak lenni, az egész univerzum.

Harsogó fellegek ütközete mögé elbuvó, esőndes csillag, de az ütközet is; villámütött fákön kifakadó sebek; de a villám is. Mindig az egyetlen férfin át beteljesült világok. Elfáradt folyók, a mint parttól-partig évszázados-fáj dalomban áthajló hidakat tépnek szét, rosszhítt templomokat döglesztenek meg és bünbesett városokat fojtogatnak, de akik egyuttal tépelt hidak is, döglött templomok is és megfulladt városok. Fenyők vihararott ágaskodásával, patakok minden reggeli, tiszta köszöntésével tobzódó hegyek, de a hegyek méhébe Ember álmaul megbuvó arany is, és drágakő. Zuhogó, a vérről legszebb apokalipsziseket játszó, élet is; de esőndes imádság, Isten szívére küldött lehellet is. Asszonyok és mindig és mindig az egyetlen férfin át — mert Mária ezt akarta a költők összes hasonlataihoz.

Irta: Kozványi Vilmos

anyja elé teríteni — egyetlen férfin át beteljesült világok.

Amit a ragyogó husz éves Mária akart, azt a negyven éves asszony mosolyogva fogadta.

— Valóban szépek az ilyen asszonyok — mondta esőndesen és megsimogatta a lihegő lánya homlokát.

Mária elhallgatott. Az anyja mosolygása nem erőszakos, szelid; mégis a tapasztalat fölényével tagadó meggyőződés volt. Porcellánok, megvett és becézett télen lények között maga is porcellán; egyszer, talán éppen erre a százszor elfelejtett, öntudatlanul is a zsebben tartott házasságra megvett és becézett lény ma nem akarta bántani a lányát.

— Szép, hogy szereted az ilyen asszonyokat — mondta nyájasan. Szeretni is kell, Mária.

Mária sértődötten és dacosan szorította össze a fogait. Erősen belenezett az anyja szemébe.

— Minden asszonynak ilyennek kell lennie — mondta aztán, a hangjában fenyegető tüzzel és hideg udvariassággal.

Az asszony elkomolyodott. Fél a mindennapi ütközettől. Gyorsan, valami mentegetőzészével a hangjában mondta:

— Az olyan asszonyokhoz, amilyeneket Te olvastál, olyan férfiak kellenének, amilyeneket viszont én olvastam.

— És most az asszony mondott férfiakat, mert ő már nem önmagát szerette. Azok a férfiak hegyomlások voltak, erdőket tépő, oceánokat kiborító fergetegek, a parancs és erő konzertjei, öntudatból és önhittségből a mennyekben innen el nem bukott bábelek.

Mária akkor előásta öntudata alól az apját, mert a mai ütközett nem akarta feladni.

— En apát tudom ilyennek látni — mondta utánakapva az anyja szavainak és érezte, hogy mikor ezt kimondta, valami finom lehellet érte őt ama régi asszonyokból.

Hosszu és feszült pillánatok követeztek.

Az asszony zavartan játszott a ruhája meleg illatos fodraival. A szép lábait, amit látványosságul kikészített, szoknyája alá vonta és sálját átdobta a vállain. Hirtelen roppant unalom lepté meg, a leányt ostobának és erőszakosnak találta.

— Hagyj magamra — mondta halk erőlyel.

Máriában valami dacos sirás kezdett fölfelé kapaszkodni. Durvaságok, apró trágár szavak is szinte. De érezte, hogy az, amit ő itt meg akar szüntetni, az a hus és ideg fenekén van már kipuszthatatlanul.

„Asszonysors”, pihent meg erre egy előbbi gondolatán.

És sirtak benne a távoli régi-régi asszonysorsok az egyetlen férira fölíndásodottak: Veronikák, Penelopék és középkori szent hitvésségek. Majd Babylon piros bűnei alatt fészkelődött be a szelid képzeletével és részeg katonák alól kilopta a letiprottakat, hogy megtisztítsa őket, mint a bemoesolt gyümölcsöket; Athén heteráit felöltöztette, hogy éhes és a bor fátyolával beborított férfiszemek elől elvegye az olcsó gyönyörűséget és elnémita a kövér esontokat szopó pofák röhögését, Róma Chlorisait, Barinét, Chloét fel diszitette anyasággal és mosta, fürdette, fésülgette, cirógatta szemét.

— Szegény anyám! — gondolta s már fölé akart hajolni, hogy sirva megcsokolja és becézze, mikor az asszony barátja belépett.

Máriában finom harag ágaskodott fel:

— Ezek a részeg babyloni lándzsások, beteg, moecosk centuriók ezek! — sugta sziszegve, de anyját meleg szeretettel becézte az asszony fülébe s aztán kiment.

Az asszony messzehangzóan felkaegott, csókot hintett a lánya után s aztán elkezdett hasonlítani anyja elé teríteni — egyetlen férfin át — mert Mária ezt akarta a költők összes hasonlataihoz.

Amer
ma az

H

nek tar
lást. Ak
szájtatva
haladó,
lan kocsi
biztonság
vet s t
motorkoc
gett.

Manap
előkra
épjét és
értetődő
csit; ne
valami f
minek; a
sült Al
tizenneg
mobil.

Abbol
figyelm
nevetse
dött a n
ötödik l
az eddi

tovább
kerülh

Ann
dolog
jörde
amerik
csak
vel a
jövde
szik.
gának
tartha
takar
fennt
többi
lönöse

— Oly
év al
el is
repe
gorta
met
taber
volna
ezrel
ban
ban

M
ame
den
elfog
meg

AMERIKA AZ AUTOMOBIL HAZÁJA

Amerikában minden tizennegyedik emberre jut egy automobil, A leggyorsabban fejlődő ipar, ma az autó-ipar. Millióknak ad kenyeret a gépkocsi. A jövő közlekedési eszköze. Több embert szállítanak Amerikában az autók, mint az összes vasutak.

HARMINC esztendővel ezelőtt olyan kevés automobil volt az Egyesült Államokban, hogy a Statisztikai Hivatal fölöslegesen tartotta azoknak az összeszámlálását. Akkoriban még a legtöbb ember szajátva bámulta meg az óvatosan haladó, ritkaságszámba menő "lovatlan kocsit." De meg nem is tartották biztonságos dolognak az ilyen járművet s törvényjavaslatok készültek a motorkocsik gyártásának betiltása végett.

Manapság pedig, amikor gyakorlati célokra használja az ember a repülőgépet és a szikratávíró is, — magától értetődő valaminek tartjuk a gépkocsit; nem valami rendkívülségnek, valami fényűzésnek, — hanem olyasminnek, amire szükség van. Az Egyesült Államokban manapság minden tizennegyedik lakosra jut egy automobil.

Abból az álmodozásból, amit szinte figyelemre se méltattunk, — amit neveltségnek tartottunk, — kifejlődött a mai automobilipar. Amerikának ötödik legnagyobb ipara, amelyik, ha az eddigi arányban fog gyarapodni

volna képesek egymaguk. Az országutakon, az Atlanti óceán partja felé, a motorkocsik hosszú sorai vonultak mindenféle cikkekkal megrakva, hordták az árukat, a municiót a gyárakból a kikötőkbe, hogy segítve legyen az éhségtől szenvedő Európán s semmiben se szenvedjenek szükséglet odaát az amerikai katonák.

Érdekes, ha összehasonlítjuk az ember a szállításnak és közlekedésnek ezt a folyamatát, pontos, hibátlan és gyors módját a Philadelphia & Norristown Railroad 1831-ből felmaradt menetrendjével, amelyik ezt mondja: "Gőzvonatok indulnak naponta a következő órákban, — ha az időjárás kedvező." Megjegyzik a menetrend azt is, hogy a mozdony, amelyik az utat megteszi, "jól ki van próbálva s már régebben használatban van."

Hogy a motor járművek száma mennyire megnövekedett, mutatja az, hogy Amerikában ez idő szerint ötször annyi gépkocsi van, mint vasuti teherkocsi. A forgalomban és használatban levő személykocsiknak, teherautóknak és traktoroknak az értéke eléri az 5300 millió dollárt. Az Egyesült Államok népességének csaknem négy százaléka az automobil iparral kapcsolatos foglalkozás útján keresi a kenyerét.

"Rajtakaptam a gyorsajtáson megint, eh, — de most az egyszer semmitféle mentéssel sem állhat a bíró elé. Tettetésben estében nincs kifogás."
— "De kérem, mondja az automobiltulajdonos, — épen a bírót magáért megyek a törvényszékre s lelkemre kötöttem, hogy sílessék."

tovább is, nemskára az első helyre kerülhet.

Annnyira hétköznapi, megszokott dolog ma már az automobil, hogy a jövedelmi adót fizető négy millió amerikai közül két millió jelentette csak be, hogy automobilot tart. S mivel az ilyen adót kétezer dollár évi jövedelmen felül kell fizetni, úgy látszik, hogy sok ember megoldotta magának a problémát, hogy mennyiért tarthat gépkocsit, vagy pedig olyan takarékosan bánnak a géppel, hogy a fenntartási költségek a megélhetés többi költségeinél nem játszanak különösebb szerepet.

Olyan megszokott dolog lett husz év alatt az automobil, hogy ma már el is felejtik betudni neki, milyen szerepe van az ország jólétének felvirágoztatásában. 1914-ben, mikor a német hadak Páris fenyegették, Joffre tábornagy a veszedelmet nem tudta volna elhárítani, ha a katonák tizezreinek szállítására nincsenek Párisban különféle motorkocsik nagy számban.

Mikor a háborus esztendőkből az amerikai vasutak a katonák és mindenféle hadiszerek szállításával voltak elfoglalva, olyan feladatot kellett megoldaniok, amire aligha lettek

Az autók manapság egyszer annyi személyt szállítanak, mint az Egyesült Államok vasutjai. Amerikában a személyautók száma 6 millió 808 ezer 848; ebből New York államban van 446 ezer 593, több, mint akármelyik más államban. De a teherautó ipar fejlődése s a teherautók használata még rohamosabban terjed, mint a személyautóké. New York államban 119 ezer 919 teherautó van bejelentve, az egész országban pedig több, mint 750 ezer.

Az általános feltevés azt tartja, hogy városokban van a legtöbb automobil. Ez tévedés. A mindenféle motorkocsiknak egy harmada farmerrek tulajdonában van. Igen rohamosan hódít az automobil a déli államokban. North Carolina államban például 1920-ban 51 százalékkal több a gépkocsik száma, mint volt 1919-ben.

Nagyon érdekes adatokat gyűjtött össze a motorkocsi iparról a National Automobil Chamber of Commerce. Minden előző gyártási rekord megdöntött például a háború idején, mikor a háború céljaira volt nagy szükség gépkocsikra. De még ez a háborús rekord is megdöntött a fegyverszünet után, amikor magánosok és üzleti

vállalkozások mutattak példátlan vásárlási kedvet.

A gyártási rekord az Egyesült Államokban az 1919. évben 78% emelkedést mutat az 1918. évi-hez képest. Teherautók

"Bocsánat, de azt hittem, hogy a gazolin gallonja csak 27 cent, — hebeg az autótulajdonos, akinek mindössze egy dollár van a zsebében."
— "Az tegnap volt, ételédik az ételédik, — ma 38 cent s az ár egyre emelkedik, és ha nem siet a fizetéssel, közben már 40 cent lehet."

gyártásáról az emelkedés 39%. 1919-ben 1 millió 974 ezer 16 motorkocsi készült az Egyesült Államokban s ebből 316 ezer 364 volt motortruck. 1920-ban egy millióval több automobilra van szükség.

A háború alatt az átlagos ember annyira hozzászokott már a nagy számú gépkocsihoz, hogy nehezen tudja a számok jelentőségét felismerni. Könnyebb igazolás okáért forduljunk csak az alábbi tájékoztató módszerhez: vegyük annak a városnak, vagy megyének lakosságát, ahol élünk. Osszuk el a számot tizenégygel. Az eredmény mutatni fogja az arányt, hogy más megfelelő vidékeken mennyi embernek van automobilja. Persze ez nem alkalmazható pontosan minden vidékre, de megadja az országos átlagot.

Huszonöt évvel ezelőtt voltak helyi törvények, amelyek eltiltották a "lovatlan kocsik" használatát a parkokban és a forgalmasabb utcákon. Manapság minden államban külön törvények és szabályrendeletek intézkednek az automobilforgalomról s a motorkocsik védelméről.

A személy- és teherkocsi iparban befektetett tőke kitér 1015 millió 443 ezer 388 dollárt, ami 126 millió dollárral több, mint az összes new Nork városi bankok alaptőkéjének összege s kétszer annyi, mint a menynyi háborús kölcsönt adott az Egyesült Államok Belgiumnak.

Maga a személykocsi gyártás 784 millió 660 ezer dollár befektetett tőkét képvisel. Az Egyesült Al-

lamokban összesen 131 automobilgyár van. Az elárúsítottok száma 32 ezer 245. A javítóműhelyek száma meghaladja jóval a 44 ezret.

Az 1919-ben gyártott autók és motorjárművek értéke 1900 millió dollárt tett ki. Ez annyi, mint amennyi az ugyanabban az évben bányászott keményszén és barnaszén értéke. Több, mint az 1918-ban aratott egész gabonatermés értéke s egy harmada annak a pénznek, ami

1918 szept. 1-én az Egyesült Államokban forgalomban volt. A motorkocsi ipar kétszer akkora, mint a férfiruha ipar s ugyancsak kétszer akkora, mint a nőruha ipar.

Ugy becsülük, hogy a nyilvános garázsok és javító műhelyek évi bevétele 280 millió dollárra rug. Ebbé

nincs beleszámítva az ügynöki jutalék eladások után, sem a gummi, sem az alkatrészek ára. Az automobilnak vagy 400 alkatrésze van s ebből látható hogy egy javító telephely vagy összeszerelő műhelynek mennyit kell raktáron tartani állandóan, hogy a vállalkozás sikeresen menjen.

A javítóhelyek és nyilvános garázsok legalább 375 ezer embert foglalkoztatnak.

Az ötödik legnagyobb iparág Amerikában.

DACARA annak, hogy úgy a anyag, mint a munkaerő nagyon megrágult 1917-ben, csak 25%-kal volt magasabb az Amerikában gyártott autók átlagos ára, mint 1917-ben. Ennek természetesen a nagyobb kereslet adja a magyarázatát, mivel az autók használhatósága egyre nyilvánvalóbb lett az emberek előtt. De mégis szinte hihetetlen, hogy a kereslet valóban hogy növekedett s hogy növekedett emiatt a tényleges gyártás is. 1917-ben az automobilgyártás alig érte el a 6 millió dollárt s 1919-ben már elérte a 2300 milliót.

Ha a gyártás hasonló arányban fog emelkedni, akkor, mint már említettük, 1920-ban 973 ezer gépkocsi fog készülni az Egyesült Államokban.

(Folytatás a 12-ik oldalon)

A három mázsás autót ügynök magyarázgatja a vendék, hogy miért tart le a gép.
"Miért alkalmaz a cég erre a munkára egy ilyen fiók stéfánatot," kérdesi a vendő.
"Izé... hát kérem... izé... lássa... bizonyosan a tengelyben volt valami hiba."

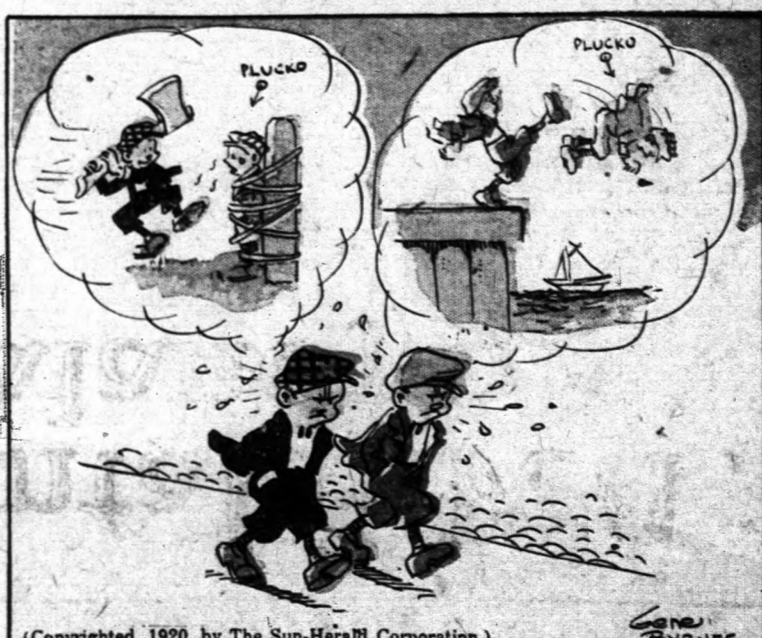
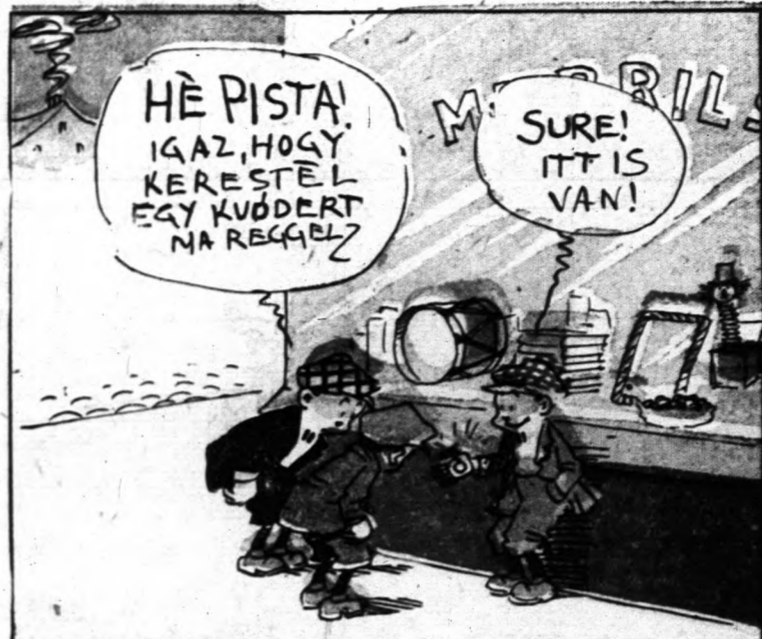

THOSE
WHO
NEVER
TOLD
A LIE

ZEG WASHINGTON

PLUCKO REARDAN

Csintalan Peti Kalandjai

A szent krokodil.

Irtta:
Nagy Lajos

NEM-MAT-RA, a fáraó, dolgozó szobájában államügyek fel foglalkozott. Faasztal mellett, magastámlájú széken ült, szemben vele Moien-Amon, Amon istenség főpapja és Tági, a babyloniai nyelvet és írást legjobban ismerő pap; az asztal mellett két állami írnok állt, kezükben egymásra rakott vékony agyagtábla lapokat tartva. Helyen téglalapok heverték az asztalon is, a papok és a fáraó előtt, téle karcolva a babyloniai írás jeleivel. Ázsiai meghódított, vagy szövetséges országokból érkeztek ezek a téglalapok, levelei a szövetséges és hűbéres királyoknak, valamint az egyptomi helytartóknak és csapatvezéreknek.

A fáraó felemelt az asztalról egy téglalapot s barátságos indulattal mezegette: az első szót, az ő egyik nevét, már el is tudta olvasni. Éppen az előbb fordították neki a levelet:

„Nimmuriának, a királynak, az én uramnak, istennek, napomnak, az ég napjának, Jítia, Aszkalon kormányzója, a te szolgád, lábad pora, lovsaid szolgálja. A királynak, az én uramnak lába elé borulok hetszer és újra hetszer... Azután következik a jelentés: a fáraónak nem fontos a levél, félre teszi, az írások rögtön el is helyezik egy nagy ládába, a diplomáciai levéltárba.

Egy másik agyagtáblán Mitáni nevű ország hűbéres királya pénzt kér. Ez már úgy szólítja meg a nagy fáraót, hogy: „Nimmuriának, a nagy királynak, testvéremnek, aki engem szeret s akit én szeretek... És gyorsan ráter a fargyra, keresetlen szavakkal kér pénzt, azaz aranyat: „küldj nekem sok aranyat, hisz országomban annyi az arany, mint a homok.

A fáraó nevet. Nevet, mert jól érzi magát, meg mert csakugyan sok az aranya. De a gazdag emberek ösztönszerű mentegőzésével megjegyzi:

— Abban igaz van a királynak, hogy országomban igen sok a homok!

A papok kötelességszerűen nevetnek, a két írnok azonban fészkes marad, a fáraó előtt nem is volna képesek nevetni.

— Küldjetez neki egy kevés aranyat, — rendelkezik a fáraó, — de írjátok meg neki, hogy bőséges ajándékát viszont elvárom. Tági vörös tintával papyruszlappra jegyez.

— Arany! — tűnődik a fáraó. Mindig több és több kell belőle s az adók nehezen folynak be. Ezek az ázsiai gazemberek nem

szívesen fizetnek. És ha az egyik nagy nehezen rá szánja magát, hogy küld valamit, olajat, vagy rézet, a másik megtámadja a követit és kirabolja. Magunknak kell mindent előteremtünk.

Amon főpapja kész a jó tanácsal:

— Meg kell támadnunk Nubiát és még egy részt le kell belőle hasítanunk. Különbben a habirik törzsét is le kell igaznunk.

— A habirikat? De miért? — kérdezte a fáraó megütődve. — Hisz most békén vannak. Őt esztendője már, hogy nem mozogódnak!

— Azért, nagy fáraó, hogy később se mozogódnak!

— Megtámadni! — viaskodik a fáraó. — Ehhez valami ok kell.

— Az ok megvan, éppen most neveztem meg. Csupán ürügy kell!

— És hol vesszük az ürügyet?

A főpap mosolyog és fölényesen legyint a kezével. Azután rámutat az írásokra. A fáraó int az írásoknak, azok kimennek. A főpap halkán, mélyre leeresztett hangon beszél:

— Ha megölik egy szent állatot, például megölnék egy krokodilt, már megvan az ürügy. Népünk, katonánk nemes haraggal törnek a gonosz habirikra s akár valamennyit kiirtják.

— És ha nem ölnek meg egy krokodilt? — vetette fel az újabb kérdést a fáraó, emelt fővel, felhúzott szemöldökkel. Nevetésre készen nézve a főpap szeme közé.

— Majd megölünk mi egyet.

A fáraó meghökken:

— De hisz a krokodil szent állat! Mi nem ölhetünk meg krokodilt!

A főpap szemében a bosszúság tüze villant meg. De arcát hirtelen nyájasra idomította és suttogva mondta:

— A népnek nem kell, nem is szabad róla tudni.

A fáraó hallgatott. Ujra a kezébe vett egy agyagtáblát s azt nézegette, mintha, a rávéselt írást próbálná böngészni. És jó ideig nem emelte fel a tekintetét, hogy ne kelljen a főpapra néznie, aki írást a percekben heves utálatot érzett.

Egyszerre esengő gyerekkialtás hangzott:

— Apa! Apa!

Egy vékony fiúcska tört be a szobába, kissé hosszú nyaku, hegyes orru, különben esinos, fődellen fővel, meztelen lábszárakkal, kis katonának öltözötten, ami azonban alig jelentett többet, mint hogy a kezében egy játék dárdát tartott.

A fáraó mosolyogva tárta ki

feléje a karjait, de a gyermek megállt, az arca ijedt volt és lihegve beszélt:

— Jöjj apa! Gyorsan jöjj, mert anyám sir. Tlamenti megette a krokodil.

A fáraó összecsapta a kezét és Osiris nevét kiáltotta. Egy háremőr jelent meg az ajtóban s kezét a mellén keresztbe téve hetszer meghajította magát. Láthatóan sietett a hajlongással, a fáraó mégis már egy agyagtáblához kapott s majd hogy hozzá nem vágta. De mégis szótlanul várt, mert úgy érezte ő is, hogy a szertartásnak meg kell történnie. Azután a háremőr a fáraó engedelmét adó intésre beszélni kezdett s dadogva, félelemtől fojtott hangon elmondta, hogy a magasságos urat főfelesége, Teje asszony kéréti. Mert nagy szerencsétlenség történt, Tlamenti, az asszony hűgát, aki két rabszolga és két rabnő kíséretében a folyóhoz ment fürödni, furdés közben megette egy krokodil.

A fáraó indulatos szavakban tört ki és most már több istenséget emlegetett. A főpap fölállt és rászólt a fáraóra. Erős hangon, szertartásosan beszélt:

— Uram, nyugodj meg és tiszteld az isteneket! A krokodil szent állat, a krokodil isten! Boldog az, akit a krokodil fölhal, mert azt egy istenség veszi magához s ő maga is isten lesz. Tlamenti szerencsésen járt, adjunk hálát az isteneknek.

A fáraó hallgatott, de szörnyű dühével nézett a főpap szemébe, még a keze is ökölbe szorult. A főpap most egészen kiegyenesedett, fejét hátraszegte, arcáról és szeméből göggel vegyülten valami esodálatos szemtelenség áradt és száraz, erős hangon, tagolva és elnyújtva megismételte:

— A krokodil szent állat! Boldog az, akit a kro-ko-dil fölhal. Tlamenti boldog!

A fiúcska tátott szájjal irtózatlanul bámulta a főpapot, annak mozgó-rezgő fekete kecskeszakállát. És mintha féltene tőle az apját, megfogta a kezét és húzta, hogy menjenek már.

A fáraó szájaszélén gunyos, keserű rángás ismétlődött néhányszor, azután szó nélkül lassan elindult. Tági, az ékirást tudó pap, szinte ijedt megbotránkozással vetette tekintetét a főpapra és azt dadogta:

— És a szolgálk!

A főpap élénk sietéssel szólt a fáraó után:

— Uram, meg ne feledkezz a szolgálkrol!

A fáraó kérdező, szinte kíváncsi ábrázattal fordult vissza:

— Uram, a vigyázatlan rabszolgákat meg kell büntetni.

Tági hozzátette:

— Szigoruan meg kell büntetni.

A fáraó kelleetlenül legyintett:

— A korbácsolás csekély büntetés lenne. Meg kell őket öletned. Nagy bűnért nagy büntetés jár.

A fáraó keserű gunnyal jegyezte meg:

— De hisz Tlamenti most boldog!

És elsietett a kislíval, akinek szaladnia kellett az apja hosszú léptei mellett. A papok magukra maradván is hosszan hajlongtak utána.

A női lakosztályon, piros selemmel bevont kereveten fejtregve és vigasztalanul sirt Teje, a fáraó főfelesége. A fiúcska oda futott hozzá és simogatni kezdte leomló, szétzilált haját, majd felnézett hatalmas apjára, biztatón és reményteljesen.

A fáraó megállt a kerevet mellett s néhány percig megindultan és zavartan bámulta a feleségét, majd megérintette a vállát, többször a nevére szólította és erős, száraz hangon, szertartásosan, csak nem pontosan-ugy, ahogy kevéssel azelőtt a főpaptól hallotta, így beszélt.

— Ne sirj, szívem! A kro-ko-dil szent állat! Boldog az, akit a kro-ko-dil fölhal. Tlamenti most boldog.

Az asszony egyszerre elhallgatott. De arcát a párnába furva mozdulatlan maradt. A fáraó megismételte:

— A krokodil szent állat! Boldog az, akit a kro-ko-dil fölhal. Moien-Amon mondja ezt, Amon isten főpapja.

Az asszony nem mozdult, nem szólt, csak egyet-nyögött. A fiúcska kínos esodálkozással meredt az apjára. Valami furesz, érthetetlen csalódás lepte meg az esztét és esavargatta kisdud szívét, annyira, hogy a lélekzete is elállt. A fáraó tehetetlenül bámult szerzetét és újra csak elkezdte:

— A kro-ko-dil szent állat! Boldog az...

Ekkor hirtelen, ingerülten, de csak egy a párnából fölsziszegve, mégis kissé rikácsolva is, megszólalt Teje asszony, a fáraó főfelesége:

— Ja-aj, hagyja abba már ezt a marhaságot! Ha olyan nagyon boldog az, akit a ronda krokodil fölhal, hát akkor mért nem megy az a sok szakállas szörnyeteg, mind neki a Nilusnak, hogy fölhalassa magát a krokodillal, mi? És feleletet nem várva újra elkezdett rettenetesen sirni.

A verki...
pér...
A Z...
dig...
zot...
rá...
ditó, mel...
teszi a leg...
A zene...
lenőbb m...
ugy mon...

szes műve...
a legköze...
emberhez...
neértó...
egyes har...
gyenesen...
nak nevez...
gedüt tart...
nak és vas...
Ezekkel a...
ki maguka...
neki örül...
éreznek...
nak is.

De, isme...
emberek...
A zene...
mindenki...
egyszerű...
mint a leg...
ben, a zene...
nyegében...
lesz változ...
jában. Ez...
Vonatközi...
fajra, más...
Nem taga...
lami nemes...
re sem oly...
hangszer-ke...
fonikus ze...
De taga...
zeneileg...
verki épp...
séget okta...
velnek mi...
a zeneileg...
városok ut...
a piszkosa...
meket mit...
ták a verki...
És a ver...
barát már...
Európába...
pusztult...
ahol a sz...
lenik a me...
verki fog...
ten, vagy...
félreapott...
val a feje...
mére huz...
négyzögle...
negyedik...
gatja az...
a legujab...
Itt, Am...
divatban...
halóban...
jelentést...
tolsó verki...
ban van...
A new...

A HALDOKLÓ VERKLI.

A verkli, vagy magyarul kintorna, hosszú ideig kedvelt muzsikaszere volt a városok utcai népének. — A gramofon és a zongoraverkli megöli lassan, de biztosan a kétkerekű verkli.

A verkli utolsó menedékhelye a new yorki west side.

AZ ELMULÁS gondolata mindig fájdalmas. Egy eltávozott barátunk az emléke, a rá való gondolás megrendítő, melankólikussá, szomorúvá teszi a legvidámabb embert is. A zene a legközelebbi művészet, hogy úgy mondjuk, az ösz-

éneke a nép egyszerű gyermekei, talán, akik ragaszkodnak a tradíciókhoz.

A verkli talán még megvan, de a verkli már sehogysem az,

el engedélyért, mert legközelebb koldulásért tartóztatja őket.

Es senki nem mozdítja meg a kezét a verklisek védelmére.

idegenek tanyáztak. Amerika a szabadság hazája: a verklik vadon tanyáztak az East oldal utcáin és nem akasztotta meg utjukban a hazulról ismert tilalmi tábla:

„KINTORNÁLÁS ÉS KÖLDULÁS TILOS.”

Utcaőrül-utcaóra, sarokról-sarokra gördült a new yorki verkli és a nyomor tanyáinak, a piszkos teneement házaknak lakói körbe gyülekeztek előtte. — Tánceperdültek az apróságok és nem egy későbbi nagy Broadway star kapta első táncleckéjét a verklistől. Apró 5-6 esztendő leánykák óraszámra vándoroltak a verklivel és buzgón járták a számokba rótt amerikai táncokat a néhai Verdi öreg muzsikájára.

A kiméletlen élet könnyörtelen kézzel szaggatja szét a romantikának utolsó szálait. Ma már a nyilvános táncteremben táncol a new yorki ifjuság, ma már a public dance-halok jazz muzsikájára ötért táncol a nép. Az üzleti szellem kiszorította a verkli és azok itélték halálra, a kik valamikor legerősebben rajongtak érte.

szes művészetek közül a legközelebb áll az emberhez. Vannak zeneértő emberek, akik egyes hangszereket egyenesen a barátaiknak neveznek. Vannak, akik a hegedűt tartják a legjobb barátjuknak és vannak, akik a zongorát. Ezekkel a hangszerekkel beszélnek ki magukat, neki panaszkodnak, neki örülnek, ő rajta keresztül éreznek, sőt sokszor gondolkodnak is.

De, ismétljük, ezek zeneértő emberek, finomak, individuálisak. A zene, mint olyan, azonban mindenkihez szól. A nagy tömeg egyszerű emberéhez éppen úgy, mint a legraffináltabbhoz. A zenében, a zenének az értelmében, a lényegében, a szívhez szólásában nem lesz változás, csak a kifejezés módjában. Ez a kifejezés mód kettős. Vonatkozik egyrészt a zenei műfajra, másrészt a hangszerre.

Nem tagadjuk, a verkli nem valami nemes hangszer. Semmi esetre sem olyan nemes, mint azok a hangszer-kollégái, amelyek a szimfonikus zenekarokban énekelnek.

De tagadhatatlan tény, hogy a zeneileg műveletlen embernek a verkli éppen olyan zenei gyönyörűséget okoz, mint a zeneileg műveltnek mondjuk a gordonka. És a zeneileg műveletlenek, a nagyvárosok utcai népe, a rongyosak, a piszkosak, a proletárok, a gyermekek mindig barátjuknak vallották a verkli.

És a verkli haldoklik. A zenei barát már utolsó éveit éli.

Európából talán már teljesen kipusztult. Nagyon kevés hely lehet, ahol a szines saplás olasz megjelenik a majmával és forgatja a verkli fogantyuját, vagy Budapesten, vagy Bécsben a „jassz”, aki félrekapott sipkával, sportsapkával a fején, vagy kalapját a szemére huzva, megáll az udvaron, a négyszögletű udvaron és szemét a negyedik emeletre fordítva, forgatja az érzelmes valcerokat, vagy a legújabb kuplékat.

Itt, Amerikában is vajaha nagy divatban volt a verkli. Itt is kihaltában van. Kiküldött vadászok jelentést hoznak róla, hogy az utolsó verkli-bölények New Yorkban vannak, az east oldalon.

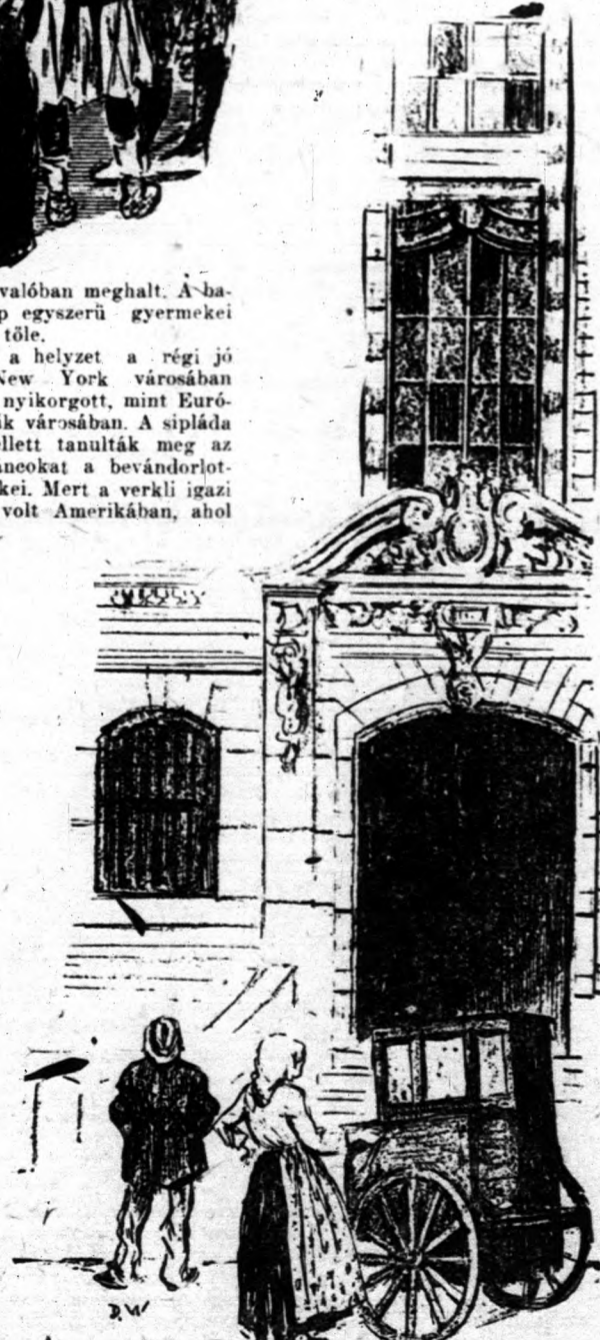
A new yorki east oldalon még

a ki azelőtt volt. Nem ambicionálja a mai verkli a verkliést és a legtöbbszor ba ja van a pend őrséggel holmi kis kihágások miatt, holott a régi verklisnek semmi baja se volt a rendőrséggel és szakmateli becsületességéből kihágásokra nem véte meddett. Ellenben a sarki rendőr nekidült a kapufélfának, ha jött a verkli és ő is elandalodva hallgatta a muzsikát.

Egy öreg asszony tolja a verkli a new yorki legsötétebb east sideon. Befordul egy udvarba. Mellette halad a férje. A férjnek féllába van. Ugrál a kintorna mellett. Az asszony forgatja a nótákat és a férj ugrál a pennykért. A gyerekek sem azok, akik voltak, nem táncolnak hát a notára, hanem dögölt patkányt vágnak a muzsikáló öreg asszonyhoz. Ez, annyira, amennyire, egy kötélrabbal távol tudja a gyermekeket magától tartani. A férj leugrált a féllában egy koresmahelyiségbe, ami a pincében van és kihozott ornet két centet. Elégedetten tömi a zsebébe. Az asszony végre megszabadul a gyerekektől és mehetnek tovább.

Tovább, a másik udvarba. Mert az utca hosszú, zsvajjos, tele van gyerekekkel, nőekkel, tétlen férfakkal. A féllábu verkli elég szép üzletet fog csinálni. Az emberek még adnak pennyt a verklisnek, de nem azért, mert szeretik a muzsikáját, hanem azért, mert szánják az öreg asszonyt és szánják a féllábu embert.

Szánalom az alapja az egésznek. Végre feltűnik a rendőr is. Kéri az engedélyt. Engedély nincs. Mért nincs? Nem tudták, hogy kell. A rendőr utálja a hazugságot, elkergeti az öregeket. És figyelmezteti őket, hogy menjenek

a:
gy Lajos
atlan rabszol-
etni.
kell büntet-
legyintett:
csékely bün-
ell őket ölet-
nagy büntetés
annyal jegyez-
eni most bol-
fiával, akinek
apja hosszú
pok magukra
hajlongtak
on, piros se-
eveten fetreng
sirt Teje, a
fineska oda
ogadni kezdte
ját, majd fel-
jára, biztatón
kerevet mel-
megindultan
a feleségét,
vállát, több-
otta és erős,
rtásosan, csak
ahogy kevés-
től hallotta,
A kro-ko-dil
az, akit a kro-
most boldog
erre elhallga-
bárnába furva
A fáraó meg-
ent állat! Bol-
ko-dil föl-fak-
a ezt. Amon
mozdult, nem
gött. A fines-
sal meredt az
resa, értbetet-
meg az eszté-
d szívét, any-
zete is elállt.
bámult szer-
elkezdté:
szent ál-lat!
ngerülten, de
fölsziszegve,
olva is, meg-
a fáraó fö-
abba már ezt
olyan nagyon
onda krokodil
ert nem megy
szörnyeteg,
ak, hogy föl-
okodillál, mi?
árva újra el-
sírni.

Áldomás az erdőn

(Folytatás a 2. oldalról.)

lönben ez az első emelet csak az utja érdekesebb részének a kezdetét jelenti.

Az ifiúr körüljárja a nagy fát s egy ponton lemutat a hora. A kerülő fölne. Ő már tudja, hogy mi lehet odalent s arra kíváncsi inkább, ami fönt van.

Az urfi fölött egy karvastagságu ág nyújtódik majdnem vízszintesen a szomszédos fa felé. A nyuszt azon ment volt végig és aközben lesöpörte róla a friss havat. Lent, a szűztisztaságu, egyenletes hóleplen meglátni a fölülről külön hullott vékonyka réteget, amely közé néha egy-egy kis kéregtörlemék is keveredik.

Azt a nyuszt verte le.

Az ág, amelyen haladt, megmutatja, hogy melyik fára ugrott erről az elsőről. Most már fönt folytatta a vándorlását, s lent ninesen más nyoma, mint amit az ágakról levert maroknyi hóhulladékok árulnak el.

Igy vonul egyik ágról a másikra s mindenütt megkockáztat egy szalto-mortálet, amikor átveti magát a következő fára. A két ember most már csak azt lesi: merre látszik a havon a hóhintés. Amelyik ág éppen az ilyen hintés fölött van, az megmutatja némán is, hogy melyik fát szemelte ki a nyuszt az ő szaltomortálás vonulása irányul.

Gyerekjáték a nyusztnak az ilyesmi. Ugrása biztos, a karma éles, szívós, a teste könnyű, ruganyos. Ugy halad félig mászkusva, és félig repülve, hogy lefözi a kigyót s a madarat.

Már a huszadik fánál járnak a nyusztvadászok. Egyszer aztán hiába keresik a hönymot a havon. Nines több, vége. Körüljárják a fát: sehol semmi sem árulja el, hogy még tovább igyekezett a nyuszt. Most már csakugyan itt kell lennie valahol. De hol?

Az alapos vizsgálat, kutatás csak most kezdődik. A fa, amely alatt a vadászok állanak, azok közül vihar, amelyeken látni, hogy száz vihar tépte és szakgatta. Egy ága meghasadvá könyul lefelé; de még esztendőig élhet, amíg nem bírja tovább a sebé. Vagy tiz ölnyire a földtől odu látszik; még följebb, a koronája táján erős galyak között elhagyott holló-fészkek.

A nyuszt vagy egyikben vagy másikban alszik. Vagy talán nem is alszik, hanem hallgatja az alig hallható neszt, a sugdosást; és ő maga láthatatlanul lesi a gyanus jövés-menést.

Matyi a fa tövét vizsgálja; az urfi a holló-fészkek alatt kutat. A fészkek alatt frissen kidobált törlemék barnálk. A nyuszt eszerint a fészkekben van!

A kerülő kihuzza övéből rövid szekeréjét s elkezd vele kopogtatni a fát: Mind a ketten merőn figyelnek a fészkek környékére. Semmi nesz. A legkisebb mozgás sincs. A nyuszt nagyon is biztonságban érezheti magát. Ez a kis kopogás azokat a vastag gallyakat odafönt meg nem rezditheti.

Elő a lánccal; amitől minden nyusztot és nyestet, minden görényt és menyétet kitor a hideg.

Matyi egy járomláncot huz ki a tarisnyája fenekéről, s azt kezdi rázni, esörgetni, zörgetni, a fához csapkodni, nyikorgatni.

Hát mintha kilőtték volna az oduból: kipattan a nyuszt és fürge, gyors mozdulattal szökik a fa derekának a másik oldalára, ahol rögtön fedezetet talál s ahol nem láthatják. Nyilván ellátogathatott volt a fészkekig, de ott valami nem tetszhetett neki, inkább lejött megint az oduba, ahol ki tudja, milyen kényelmes barlang-palotára bukkan! Hanem a lánccsörgés, a kisérteti veszett zenebona fölriasztotta, elrémítette, kiugrasztotta. S most következik az utolsó fölvonás, az igazi vadászat.

A kerülő ráz egyet a láncon s arra az oldalra siet, amelyiken a nyuszt van. A kigyótestű kis fenevad meglapul egy vastagabb ágon s onnan lesi, mi folyik idele. Csak éppen, hogy a fejét egy kicsit lefordítja, hogy jobban figyelhessen, különben mozdulatlan és alig látni elnyult, lapuló, az ághoz tapadó testéből valamit.

Az ifiúr mégis észreveszi. Türelmetlen és nem bírja kivárni, hogy a nyuszt jobban megmutassa magát. Apró sörétet tesz a puszkája egyik csövébe s odaló.

A nyuszt vagy kapott, vagy nem, de ugyancsak megijedt. Fölpattan s nekirugtat az ágnak; végigsiklik rajta s olyat lendít magán a szomszéd fa felé, hogy valóságos repülésnek tetszik. Eközben tisztán látni.

Brumm! Még egy szeles lövés!

A nyuszt eltűnik egy villás ág között, onnan kandikál le. Csak az orra látszik, meg a csillogó eleven, ravasz szeme. S a tulsó oldalon pedig lecsüngő farka, amft idegesen mozdít meg néha, mint az izgatott macska.

Egy darabig kérélik, biztatják: gyere ki no, gyere már elő, te! De a nyuszt huncutul jó helyen van; nem akar mozdulni. Az ifiúr megint csak odadúrrant, az ágakon csakugy pattog a sörét. A nyuszt lapul és pislog. Kutya-baja sincsen.

Ezt már megsokalja Matyi.

— Urfi én fölmozok, — mondja elszántan. És nyomban vetkezni kezd. Bekecsét ledobja, a többi holmiját leteszi, csak a láncot viszi magával s rögtön belekapaszkodik az első ág göresébe. Emelkedik-emelkedik, a nyuszt nem tudja, hova figyeljen jobban; amikor látja, hogy több kettőnél s a lánccal már ott esörög a szomszédágában: egyet gondol és hupp! leugrik a fáról a hora; futással próbál menekülni.

Hajh, de odalent gyámoltalan és ügyefogyott; amly pompásan veti rá magát egy szökéssel a kilesett fácskoltóra, vagy a hóban vaskoló nyulra, oly sikertelen erőlködésre való, ha kergetni próbálna bármelyiket is. Ugró, szökellő, pattogó futása közben éri még egy lövés, — az utolsó.

Arra fölbukfencezik s vége neki.

Amikor Matyi lesiet a fáról: a nyuszt még mozog, vonaglik, vergődik, rángatózik, mert hihetetlenül szívós.

Egy kólintás a fejebujára a szekerce fokával: jótétemény neki.

Azután minden elesöndesül. A két nyusztvadász előszedi a butykost s nagyot nyel belőle. Halotti tor ez, meg áldomás is.

(Folytatás a 7. oldalról.)

AMERIKA AZ AUTOMOBIL HAZÁJA

Egy motorkocsinak átlagos ára most 754 dollár. Persze, ha valaki akar és módja is van hozzá, vásárolhat tízezer dolláros autómobil is, vagy még drágábbat; de aki csupán a szükséges oldalát nézi az ügynek s nem akar mások előtt parádezni, annak nem muszáj ezeket adni a motorkocsijáért.

Nem igen szoktuk megmondolni, hogy mennyire megnőtt az ország s mennyire megnövekedtek szükségletei is. Innen van, hogy nem igen tűnik fel előttünk a motorkocsik nagy fontossága sem. Ugy vagyunk ezzel is, mint a legtöbb találmánnyal. Magától értetődőnek, természetesnek tekintjük. A mécses, meg a gyertya is elég jó volt, míg nem jött a gáz vagy a villany. A posta megfelelt, míg nem jött a táviró, telefon. A beszélőgép, a repülőgép korántsem fogadtuk olyan szeszácóval, mint amilyen izgalmat keltett valamikor annak a híre, hogy kábelt fektettek le az Atlanti óceán fenekén.

A gépkocsi New Yorkban
MAGÁBAN New York városában naponta több, mint 350 ezer gépkocsi fordul meg az utcákon. A forgalom igen nagy mértékben megnövekedett a háború kitörésének ideje óta és, — ami különös, — dacára a háborúnak, az autómobil egyre kapósabb lett s manapság sokkal több gépkocsi jár New York utcáin,

mint akármelyik esztendőben azelőtt.

A rendőrség által készített kimutató feltűnteti, hogy milyen érdekes a forgalom növekedése és hullámzása. A város legforgalmasabb utcakereszteződéseinél eszközölt számlálások adják az alapját a statisztikának.

A város 17 legforgalmasabb pontján tíz óra hosszan át gyűjtött adatokból kitént, hogy New York állami engedélyt mutató motorkocsi 1914-ben volt 54 ezer 234, 1919-ben pedig 178 ezer 441. A növekedés 124 ezer 207.

A mai korban, amikor minden autómobilgyáros arra törekszik, hogy olyan egyszerűvé tegye a gépkocsit, mint amilyen a lakásokban levő víz-

csap, amelyik egy fordításra hidegvizet, a másik fordításra melegvizet szolgáltat, — bátran fel lehet tenni, hogy az olyan városi embernek, mint amilyen a new yorki is, — hamarabb meg lesz a maga autómobilja, mint a saját háza.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a gummikerék ipart sem, amikor az autómobiliparról esik szó.

A gummigyárosok számitása szerint 1919-ben 250 ezer tonna nyers kacsukra volt szükség, hogy a kívánt mennyiségű autómobil kerékgummit előállíthassák. Ez természetesen óriási módon meg kell, hogy sokszorozza a kacsuktermelést is, főleg, ha nem hagyjuk figyelmen kívül a következő

tényeket: 1900-ban a világ összes kacsuktermelése nem volt több 54 ezer tonnánál. Ebből mindössze 4 tonna volt úgynevezett "gyarmati kacsuk." Két évvel később az ilyen "gyarmati kacsuk" termelése 200 tonnára szökött fel. Ennek oka az autómobil kerékgummi gyártás növekedése volt.

A gázolin statisztika szerint a használatban levő átlagos autómobil 1913-ban 6686 mértföldet ment évente. A háború alatt ez az átlag lement 3775 mértföldre. Ellenben már 1919-ben 4121 mértföld volt s ebben az esztendőben bizonyosan elérte a háború előtti átlagot megint. Magasabbra azonban aligha fog emelkedni az átlag, mivel sok olyan embernek van ma már gépkocsija, akinek sem ideje, sem módja nincs ahoz, hogy sokat használja azt.

Sok mindenféle véleményt olvashatunk arról, hogy mikor készült csakugyan az első motorkocsi. Bizony, sokkal régebb találmány, mint sokan hiszik. A dicsőség az első motorkocsi elkészítéséért Jean Cugnot, francia embert illeti, aki 1770-ben készült három kerékű kocsiján óránként 2½ mértföldet tudott megtenni. Ezt a gépet kisebbfajta gőzgép hajtotta. Cugnot tehát a mai autómobilipar igazi megalapítója. A találmány az övé. De a találmányt, mint igen sok más idegen találmányt, amerikaiak tökéletesítették a mai fokig.

**Dollár összeget küldök Magyarországra
PÉNZKÜLDÉS BÁRHOVA A VILÁGON.**
Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kihozni az ő hazából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK
pontos és szakszertű elintézése.
megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája

GARTNER LAJOS
401 East 80th Street, New York, N. Y.

Mosson Dörzsölés Nélkül Egy Centért.

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hőförré minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mossé Port. Nem ártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kivess a szirpecsét, vért, stb. s nincs benne mérge, amely lönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Még-e a felesége egészen egy centért? Hozassa meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég. Irjon magyarul, mert magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.

Ügyvők keresetnek. — Ha beküld 55.00-t, kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor.

A b
Milliók
egyn

A tengerek
kincsek
zelei a
Amióta
kincseket keres
országokból, az
maga áldozatát
is ott is, de a
zott világháború
temetőjévé. Az
dus aratást vég
Annyi hajó hev
fenekén, mint
test fedte a cs
tatereket eg
egy rémes
nagy küzdele

A buvárhajók áldozatainak kiemelése

Milliókat érő hajók milliókat érő rakománnyal ezrével hevernek az óceán fenekén. — Anglia egymaga hatezer hajót vesztett a világháború során. — Ötszáz hajót már kiemeltek. A Lusitaniát és a többi hajóóriást szeretnék visszaszerezni az angolok.

A tengerek titokzatos medrét tömegtelen kincsek rejtekhelyének tartotta a képzelet a világháború előtt is. És méltán. Amióta az ember tengereken jár, hogy kincseket keressen és kincseket hozzon idegen országokból, az óceán mindig megkövetelte a maga áldozatait. Süllyedtek el kincseshajók itt is ott is, de a tengerek medre csak a leviharzott világháború folyamán lett igazán kincsek temetőjévé. Az ellenséges aknák és buvárhajók pusztítását végezték a tengerek országútajain. Annyi hajó hever a tengerek fenekén, mint amennyi holttest fedte a csatatereteket egy-egy rémesen nagy küzdelem

után. Maga az angol birodalom 6.000 hajót vesztett a szubmarinok hadjárata következtében. Óriási volt Franciaország, Olaszország s a többi szövetséges ország hajóvesztése is kereskedelmi flottájuk nagyságához képest.

Nagy probléma a szövetséges országokban ezeknek a hajóknak a vissza szerzése. Anglia vállalkozói érték el eddig legnagyobb sikert ennek a problémának megoldása terén. A hat-

Egy tengeri statisztikus szerint a világháború négy esztendejében elsüllyesztett hajók \$8.000.000.000 dollár értékűt képviselnek rakományukkal együtt. A kiemelt ötszáz angol hajó és rakománya értékét 250.000.000 dollárra becsülik. E hajók közül számosan szelik ismét büszkén a tengerek tükrét az angol kereskedelmi zászló alatt.

A London Salvage Association, amely leg-sikeresebben végzi a hajókiemelés nagy munkáját, reméli, hogy a következő tizenkét hónap alatt 120 újabb hajót tud felhozni a tenger színére. Igen sok ilyen salvage company alakult a fegyverszünet megkötése óta. Nemcsak a Neptune, Mars & Co. által hajómentés útján csinált mesés vagyon esábitja az embereket hajókiemelő vállalatok alapítására, de a nagy hajóhiány is. A világhajózás a buvárhajók révén 15.000.000 tonna hajót vesztett s ezt pótolni nem egyhamar tudja, már az anyag hiány miatt sem, emberi kéz.

A legtöbb elmét a Lusitania kiemelésének kérdése izgatja. Ez az óceánjáró óriás 1915. május 1-én indult el a new yorki kikötőből Liverpool felé. Sokan sejtették a végétét, ami be is következett. A fényes hajó megfakult, összerozsdásodott teste vagy 1500 embernek borzalmas koporsója. Rengeteg arany van ezen a hajón, amely minden kincsével és esontvázával azoké lesz, akik kiemelik a hullámsírból.

Számtalan tervet eszeltek már ki a Lusitania és a többi hajóóriás megváltására, de eddig egy terv se bizonyult megvalósíthatónak. Az egyik vállalkozó szellem fel akarja darabolni a hajót és részletekben akarja kiemelni. Szakértők kijelentették, hogy ez az ember elfelejti, hogy a buvárok ilyen munkát nem végezhetnek acetilén lámpák segítségével, ahol a viznyelés több mint 120 font négyzetcentiméterenként. Szerintük még alacsony vízben is majdnem lehetetlen dolog volna a hajóóriás szétdarabolása.

Vannak, akik olyan nagy pontoonok építését ajánlják, mint maga a Lusitania, s azok segítségével hatalmas láncokkal próbálnák kiemelni a hajóóriást. Tjermészeti mérnökök szerint 290 láb mélységű még akkor se lehetne a félig homokba süllyedt Lusitaniát kiemelni, ha a pontoonokat nem tornéknak össze a hullámok.

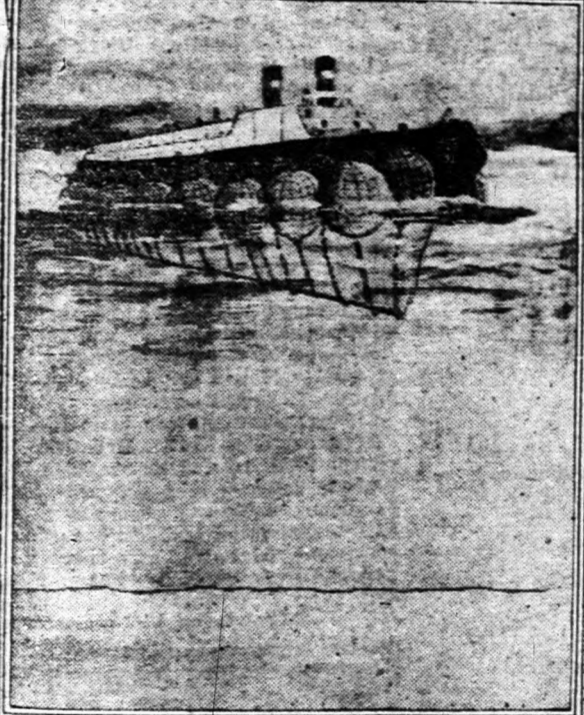
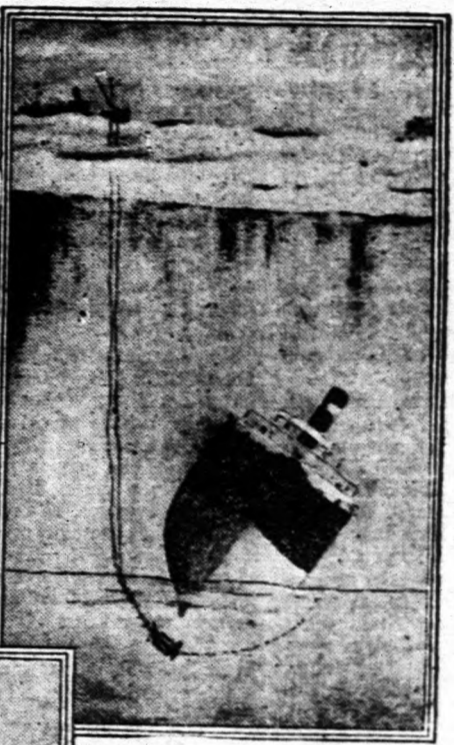
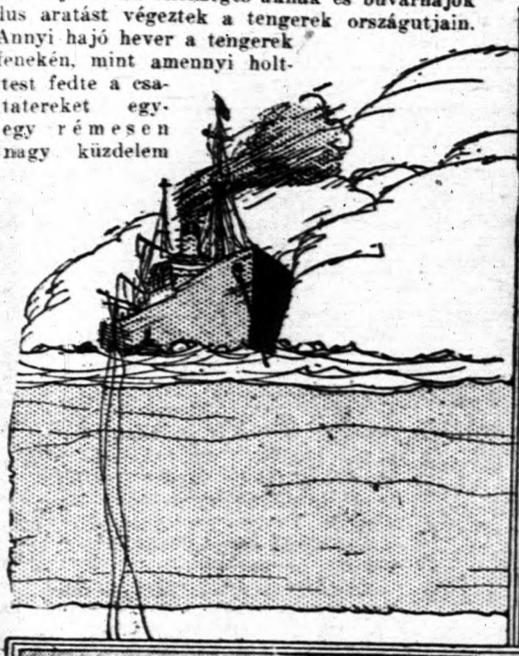
Woolsey kapitány, az egyik legkiválóbb new yorki tengerészeti szakértő nevésegesnek tart minden olyan állítást, ami a Lusitania kiemelését lehetetlenségnek tartja. Szerinte a feltalálók olyan gyors iramban haladnak manapság, hogy ami ma lehetetlennek látszik, az holnap valamely új találmány következtében könnyűszerrel megvalósíthatóvá válik.

A tenger fenekén nyugvó büszkék angol hajók helyett most volt német hajók járnak angol zászló alatt az óceánt. A győző elvette a legyőzött minden valamire való hajóját.

Az Imperator, ez a német csodahajó, pótolja Angliának a Lusitaniát.

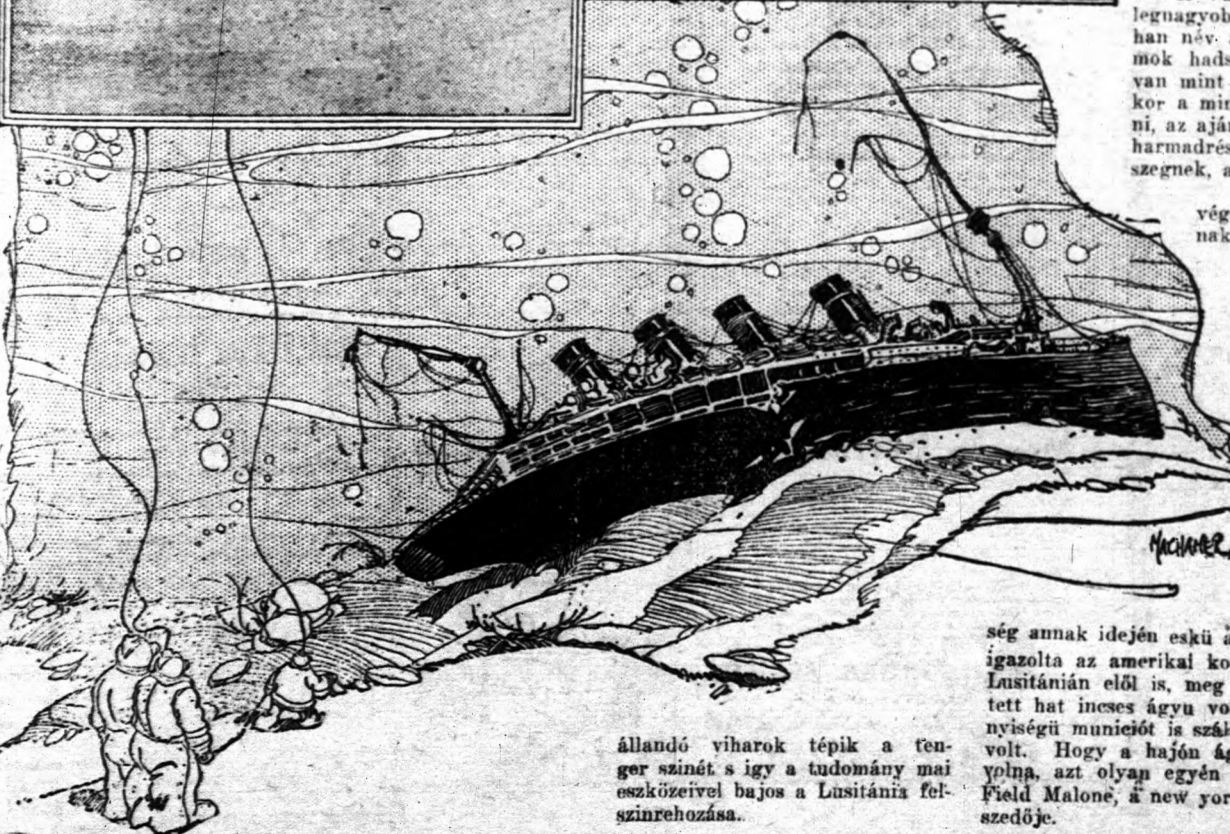
A Vaterland, amely a világ legnagyobb hajója, most Leviathan név alatt az Egyesült Államok hadserégének szolgálatában van mint transzport gőzös. Amikor a minap el akarták árvizetni, az ajánlatok nem ígérték érte harmadrészt se annak az összegnek, amibe az építése került.

A Lusitania kiemelése véget vetne annak a vitának, ami elsüllyesztésének jogossága fölött megindult. Voltak, akik azt állították, hogy amikor a hajó a new yorki kikötőből elindult, hat incses ágyúval volt felszerelve a buvárhajók ellen. A nemzetközi törvények értelmében kereskedelmi, főként személyszállító hajót nem szabad felfegyverezni, különben el süllyeszthető. A német nagykövetség annak idején eskü alatt tett vallomásokkal igazolta az amerikai kormány előtt, hogy a Lusitanián elől is, meg hátul is két-két elrejtett hat incses ágyú volt s a hajó nagymennyiségű muniációt is szállított, ami szintén tilos volt. Hogy a hajón ágyú vagy muniáció lett volna, azt olyan egyén tagadta, mint Dudley Field Malone, a new yorki kikötő akkori vám-szedője.

ezer angol hajó közül kiemelték már ötszázat az angol tengerészetiügyi minisztérium irányítása mellett működő társaságok, de ezek a hajók mind a kisebbek közül valók voltak.

A Lusitania és a többi hajóóriás háborútanulatlannak fekszik ma is a tenger fenekén. Hogy miképpen váltsák meg ezeket a hajóóriásokat és mesés értékű szállítmányukat az óceán rabságából, ezt még nem találta ki a tudomány. A Lusitania, amelynek el süllyesztése megdöbbentette még a központi hatalmak népét is, 290 láb mély vízben fekszik az irországi partok közelében Old Head of Kinsale előtt. Az óceánnak ez a része igen háborgó, majdnem

állandó viharok tépik a tenger színét s így a tudomány mai eszközeivel bajos a Lusitania felszínrehozása.

Panin Szergiusz

S a fiatal Desvarenes leverten boesátkozott vissza karszékébe. Siratni kezdte sorsát. Hiszen elég boldogtalanság neki az is, hogy meg nem értik. Nagynénje havonkint háromszáz frankot fizet neki azzal a föltétellel, hogy a tiz ujjá semmit se csináljon. Hát erkölcsi dolog ez? Így öt pezsgő vére arra kényszeríti, hogy lebhűse, elnyűje magát. S hanyatt-homlok vetette magát bele a féktelen élet lázas izgalmába. Polyvást csak a színházakban, klubokban, vendéglőkben, boudoirokban mozog. Ott vesztegeti el idejét, pénzét föllengző ábrándjait és haját. Sajog bele a szíve, de ő folytatja, hogy mégis csináljon valamit. Sötét gunnyal nevezé magát a gyönyörök gályarabjának. S dacára minden kiesapongásának, azt állítja, hogy nem sikerül meddővé tennie képzeletét. A legveszettebb örült-ségek, a vacsorák közepette, a poharak esengése, a meztelen vállak ingere közt egyre fakadnak eszméi, gyulnak agyában fény sugarak, tessz bámulatos fölfedezéseket!

S mivel Maréchal egy félénk és tamaskodó "oh!"-t kockáztatott meg, Savinien ur dühbe jött. Igenis, ő valami csodálatosat talált föl, már látja is a rövid időn bekövetkező gazdagságot, s úgy találja, hogy a nagynénjével kötött alkuválóságos nevelés. — Azért jött hát most, hogy azt meg szakítsa és visszanyerje szabadságát.

Maréchal ránézett Savinienre, mialatt a fiatal ember hévvel fejtegette neki nagyratörő terveit. Furkászta azt a lapos homlokot, mely mögött, mint a piperkőc állt, annyi szép eszme lappang. Méregette azt a vézna termetet, melyet a romlasztó élet fáradalmi meggöbítettek, s azt kérde magától: hogy mily küzdelmeket folytathatna ez az elsatnyult ember egy vállalat nehézségei ellen.

Mosolygott. Sokkal jobban ismerte Savinient, semhogy ne tudta volna, hogy ez most egyikében szenved azoknak a mélabus rohamoknak, amelyek akkor szoktak rajta erőt venni, mikor erszénye kiürült. Ezekben az esetekben, melyek gyakran szoktak megújulni, a fiatal ember mindig hivatása nagyszerűségéről beszélt, melyet Desvarenesné ezzel a két szóval vágott ketté: "Mennyi kell!" — Savinien ugyancsak kérette magát, hogy lemondjon a biztos haszonról, melyet, mint állítja, a tervezett vállalat ígért. Végre aztán mégis megadta magát, s tömött zsebbel, fűrgén és vidáman tért vissza, boudoirjaihoz, futtatásaihoz, divatos vendéglőihez, és ismét az lett, ami volt: a gyönyörök gályarabja.

— Hát Pierre? — kérde egyszerre a fiatal ember, hirtelen más eszmére térve. — Hallottak felőle valamit?

Maréchal elkomorodott. Mintha felhő borult volna homlokára, komolyan felelt Savinien kérdésére. Pierre Delarue még most is keleten jár. Tunisz felé indult, melynek partjait vizsgálja. Arról a sokat emlegetett beltengerről van szó, melyet úgy akarnak helyreállítani, hogy keresztül vezetik a tengert az algériai sós fertőkön, az ugynevezett "sott"-okon. Óriási vállalat, melynek eredménye Algériára nézve kiváló fontosságú. Az éghajlat teljesen megváltoznék s a gyarmat érkeke tiszteresre emelkednék, mert a világ legtermékenyebb vidékévé lenne. Már körülbelül egy éve, hogy Pierre ennek a munkának áldozta magát, s páratlan szenvedéllyel folytatja azt, távol övéitől, távol jegyesétől, nem nézve semmire, csak az elérendő célra, nem hallgatva semmire, ami figyelmét elvonhatná a nagyszerű műtől, amelynek sikeréhez diésőségesen remél hozzájárulni.

— Hát az micsoda hír, — kérde tovább Savinien gonosz mosollyal, — hogy távolléte alatt egy ragyo-

gó fiatal ember készül elütni kezéről a jegyesét?

Maréchal heves mozdulatot tett e szavak hallatára.

— Az nem igaz! — vágott közbe. S én nem is értem, hogy ön, Desvarenes ur, éppen ön teszi magát ily mendemonda terjesztőjévé. Megengedi azt, mintha Micheline kisasszony képes volna megszegni szavát, megtagadni ígéretét, annyi, mint öt rágalmazni, és ha bárki más mondta volna ezt...

— No, no kedves barátom, — nevetett Savinien, — csak ne tülzeljen, árt a szépségnek, mint mondan szokás. Amit önnek elmondok, azt nem mondanám el akárcsak. Különbben is csak azt mondom, amiről két hét óta állandóan az egész világ beszél. Sőt ujjal mutatnak is arra, akinek a fényes hódítás Titka szerencséje és élvezete állítólag föntartatott. Az pedig nem más — hogy nevét elhallgassam — mint Panin Szergiusz herceg.

— Panin herceg, ha már erről beszélünk, három hét óta be sem tette lábát a Desvarenesné asszony házába. Ez pedig nem vall olyan emberre, aki a házikisasszonyt el akarja venni.

— Kedves barátom, én csak azt ismételtem önnek, amit hallottam. Ami engem illet, magam sem tudok többet, mert három hónap óta nem jártam a ház körül. Különbben, nekem mindegy, akár polgárasszony lesz Micheline, akár hercegné, akár a Delarue felesége, akár a Panin hitvese. Se gazdagabb nem leszek miatta, se szegényebb — nem igaz? Nincs tehát rá semmi gondom. A kedves gyermeknek elég milliója lesz ahhoz, hogy könnyen tud ne lehessen rajta adni. Hát fogadott testvéréből, a fenséges Jeanne kisasszonyból mi lesz?

— Oh, ami Cernay kisasszonyt

illeti, az már egészen más dolog! — kiáltott föl Maréchal.

S mintha azt kívánná, hogy a társalgást ellenkező irányba terelje, mint ahogy Savinien megindította, nagy bőbeszédűséggel kezdett szólni a Desvarenesné fogadott leányáról. Jeanne élénk benyomást tett a ház egyik benső emberére, Cayrol bankárra, s ez a szép leánynak följánlotta/vagyonát és nevét. Savinien elámult ennek hallatára. Micsoda, Cayrol? Az a rideg, fukar auvergnei ember? Meg egy vagyontalan leány? A Kova-Cayrol, mint az üzletvilágban hajthatatlansága miatt neveztek. Hát van abban a pénzes zsákban szív is?

Ugy kellett lenni, mert mindeztől együtt ott hevert a Jeanne kisasszony lábai előtt. Ez a különös leány igazán a millióknak volt rendelve. Csaknem örökösévé lett Desvarenesné asszonynak s most ime Cayrol akarja mindenáron nőül venni. S mikor Maréchal elmondta Saviniennek, hogy a szép Jeanne kereken visszautasította a bankárt, a fiatal ember a fölkiáltások egész viharába s lázas örömben tört ki.

— Visszautasította? Ejha! Hát bolond az a leány! Ilyen váratlan házasság! Mert végre is, Jeanne-nak egy fillérje sincs és költségekhez van szokva. Ugy nevelték, mintha örökké selyem és bársony közt kellene élnie, hinton járnia s csakis élvezetekkel foglalkoznia. S minő okot mondott a visszautasításra? Semminőt. Hanem csak büszkén és megvetően kijelentette, hogy nem szereti "azt az embert" és nem megy hozzá.

Savinien nem tudott hová lenni az örömtől, mikor mindezt meg hallotta. Különösen egytől volt elragadtatva, attól, hogy Jeanne csak úgy beszélt Cayrolról, hogy: "az az ember". Egy kis leány, a ki épp oly joggal nevezi magát

Irta:
Ohnet György

"de Cernay"-nek, mint ahogy ő nevezhetné magát, ha kedve volna, "des Batignolles"-nak; el nem ismert, természetes leánya egy grófnak, meg egy könnyelmű énekesnőnek! Eredetét a kereszties hadjáratokra vezetheti vissza a — konzervatíviumon keresztül! És kikoszarolta Cayrolt s úgy nevezi: "az az ember!" Igazán fura egy dolog. És mit szökött mindezekhez a jó Cayrol?

Midőn Maréchal elmondta, hogy a bankárt ez a legkevésbé sem biztató válasz korántsem hűtötte le, Savinien fölkiáltott, hogy az nagyon természetes. A szép Jeanne megveti Cayrolt, Cayrol imádja őt. Ez rendjén van, ő mindig ilyen nek látta a dolgok folyását. Jól ismeri ő ezt a eikket! Neki bizony senki sem adhat oktatást a nőkről szóló fejezetből. Ismert ő eleget, és olyanokat is, akiket sokkal nehezebb volt megszéledíteni, mint a büszke Cernay kisasszonyt.

Savinien szíve mélyén régi gyűlölséget táplált Jeanne ellen, mely még abból az időből származott, mikor a Desvarenesek idősb ága attól tarthatott, hogy a nagyszerű örökség a fogadott lányra száll. Bármilyen kellemetlenség vagy baj éri tehát Jeannet, az ő benne csak örvendező szemléllőre találhatott. — Unszólni akarta Maréchal, hogy mondjon többet is. Föállott és az asztal szélére támaszkodott és így készült mohó, inyene arcfeje zéssel tovább kérdezősködni, midőn a Desvarenesné szobájába vezető ajtón zavaros szököváltás halatszott keresztül.

A másik percben az ajtó félig meg nyílt, kilincset egy izmos kéz fogván, női kéz, de vaskos, rövid ujjú, konok, erőlyes kéz. S ugyane pillanatban az "urasszony" és az osztályfőnök — közt váltott utolsó szavak világosan lettek hallhatók.

Desvarenesné asszony szökött s hangja tiszta és esengő volt, kis sé izgatott, mintha reszketeg volna. Hanghordozásából a harag bizonyos árnyalata érzett ki.

— Édes ur, mondja meg a miniszternek, hogy ezt nem fogadom el! Az én cégemnél ez nem szokás. Harmincöt éve viszem az üzletet s még mindig jól el voltam vele így is. Ajánlom magamat...

A szoba tulsó ajtaja bezárult s az osztályfőnök könnyű léptei a folyosóról hangzóttak vissza.

Desvarenesné asszony belépett. Maréchal elibe sietett. Ami Savinient illeti, minden nemes elhatározása szétfoszott a nagynénje hangjának hallatára; hamarosan az íróasztal mögé húzódott s egy bördívánra telepedve, egy nagy karszék mögé, szeptegve várakozott.

(Folytatjuk.)

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdesége, tiszta, sima széplétséggel segítégre lesz önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Érdeky Liliom Krém

SZAPPANT ÉS ARCFORT.

Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ÉRDEKY KÁLMÁN
GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján KISS EMIL bankár legpontosabban és mindig a legalacsonyabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb mértékben KISS EMIL bankár irodájában részesülnek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legszakszerűbben KISS EMIL bankházának közjegyzői osztályában intézettek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kihozataláról gondoskodik.

Irjon az alábbi címre:

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

K I S

A K I S

Nyári es
Csúcst
Hallgat
Hallgat
Furcsa,
"Miuue
Wah-wa
Szállt a
Gyertya
Szuró s

Az ö

E GY szép ve és a az erdő esak m szolt: "Farka dár énekel il kas monda: lya! ez előtt De a farka dárka az ökö így szolt: "Ha így királyi palota oda!"

"Nagyon a farkas s ely ágban lévő az ököszem és királyné A medve beie s ott öthát

"Ez a kirá ugyan szána No de ti nem gyermekek hoz — hanem

"Nem igaz kis ököszeme tisztességes medve, ezért

A medve és visszafordult tértek. A kis egyre sivalkó mint az örege léket hoztak nem eszünk kább éhen v

KIS FIUKNAK, KIS LÁNYOKNAK

A KIS HIAWATHA.

HENRY H. LONGFELLOW.

Nyári este, a küszöbön
Csücsült Kicsi Hiawatha;
Hallgatta a fenyőzugát,
Hallgatta viz susogását.
Furcsa, zenés, csodás szavak:
"Miue-wauou!" — szót a fenyő;
"Mudway-aushka!" — szót a szellő.
Wah-wah-taysee, a tüzbogar
Szállt a sötét égen által,
Gyertyájával világítva
Szuró sötényt, sötét bokrot;

És kicsi dalt dudolgatott,
Amit Nokomistól tanult:
Éjfél tájban öreg baglyok
Sirva huhogtak az erdőn,
"Ki jár ott?" — szólott — "Nokomist?"
És jó Nokomist így felelt:
"Csak öreg és ifjú baglyok
Beszélgetnek sötét éjjel,
Beszélgetnek, veszekszenek."
És a Kicsi Hiawatha
Minden madár nyelvét tudta.
Megtanulta a nevüket

S fészekrakó titkaikat,
S hogy hol vannak hideg télben;
Beszélgetett madárnyelven.
S elnevezé vala őket
"Hiawatha csibéinek."
Megtanulta minden állat
Nevét, hangját és szokását,
Hód a hánát hogy építi,
Mókus makkját hol rejtli el,
A rémszarvas mér oly furgo
A mért oly gyáva gyenge nyussi.
És nevezé vala őket
"Hiawatha testvéreinek."

Az ökörszem és a medve.

Grimm.

EGY szép nyári napon a medve és a farkas sétálni mentek az erdőben. A medve egyszer csak madárdalra figyelve szólott: "Farkas koma! micsoda madár énekel ilyen szépen!" A farkas mondá: "Ez a madarak királya! ez előtt meg kell hajolnunk." De a farkas tévedett, az a madárka az ökörszem volt. A medve így szólott:

"Ha így van, szeretném az ő királyi palotáját megnézni, vezess oda!"

"Nagyon szívesen!" válaszolt a farkas s elvezette komáját egyik ágba lévő lyukhoz, a melyben az ökörszem fészke volt. A király és királyné éppen kirepültek volt. A medve belekukuskált a lyukba s ott öt-hat fiókát látott.

"Ez a királyi palota? No ez ugyan szánalmas állapotban van! No de ti nem vagytok ám királyi gyermekek — szólott a madárfiakhoz — hanem fattyuk!"

"Nem igaz! — sivalkodának a kis ökörszemek — a mi szüleink tisztességes emberek! No várj medve, ezért még számolsz!"

A medve és farkas megijedtek, visszafordultak s barlangjukba tértek. A kis ökörszemek azonban egyre sivalkodtak, lármáztak s a mint az öregek visszatérve táplálékot hoztak, így szólottak: "Mi nem eszünk egy falatot sem, inkább éhen veszünk, míg be nem

igazoltátok, hogy tisztességes gyermekek vagyunk. A medve itt volt s gyalázott bennünket!"

Ekkor az apa mondá: "Nyugodjatok meg, meglesz!"

Erre párjával elrepült a medvéhez és odujába kiáltott:

"Te vén morgó medve, miért gyaláztad gyermekeimet? Pórus jár sz ezért, legyen közöttünk véres háború."

A háború ekként a medvének meg lévén izenve, az összes négy lábú állatokat összehívta: az ökörszem pedig az összes szárnyasokat, de nemesak a nagy madarakat, hanem a szunyogokat, darázsokat és méheket is.

A mint a harc ideje elérkezett, az ökörszem egy kémet küldött ki, hogy megtudja, ki az ellenség vezére. A szunyog volt az egész

táborban a legfontosabb, legkönnyebben tudott az ellenség közé férközni. Itt épen a medve maga elé hívta a rókat s ezt mondá: "Róka koma! te vagy az állatok között a legnavaszabb, te vezess minket!"

"Jó — szólott a róka — nekem jó lompos farkam van, olyan mint egy vörös tollbokréta; ha azt fölfelé emelem, akkor a dolog jól megy s arra előre rohanjatok, de ha lebocsátom, fussatok, a merre láttok!"

A mint ezt a szunyog hallotta, azonnál visszarepült s mindent elmondott az ökörszemnek.

A csata napjának reggelén a négy lábú állatok olyan robajjal sereglettek, hogy a föld csakugy rengett bele. Az ökörszem is szár-

nyas hadával vonult oly subogással, hogy aggodalmat, rémületet keltett. Most az ökörszem leküldte a darázsokat, meghagyván nekik, hogy szálljanak a róka farka tövére s szurjanak, a hogy csak bírnak. A mint a róka az első szurást érezte, leeresztette a farkát s lábai közé huzta fájdalmában. A mint az állatok ezt látták, futásnak eredtek. A madarak meg nyerték a csatát.

Ezután az ökörszem és párja gyermekeikhez repültek és kiálták: "Gyermekek, legyetek vigak, egyetek és igyatok kedvetek szerint, a csatát megnyertük!"

Az ökörszem-fiak azonban így szólottak: "Még nem eszünk! Előbb még a medve jöjjön fészekünk elé, kérjen bocsánatot s ismerje el nyilvánosan, hogy mi tisztességes gyermekek vagyunk!"

Az apaökörszem a medve odujához repült s bekiáltott: "Te morgó medve! Jöjj fészekünk elé, kérj gyermekeimtől bocsánatot és ismerd el, hogy tisztességes gyermekek, különben bordáid össze lesznek törve."

A medve nagy félelemben odamászott s bocsánatot kért. Így ezután az ökörszemfiókák megbékéltek, ettek és ittak s vidáman enieseregtek késő éjjelig.

György

mint ahogy ő a kedve volna, ak; el nem is-ánya egy gróf nyelmu énekes-keresztes had- vissza a — keresztfül! És s ugy nevezi: azán fura egy t mindezekhez

mondta, hogy kevesbbé sem tsem hütötte ott, hogy az A szép Jeanne ayrol imádja ő mindig ilyen folyását. Jól ket! Neki bi- at oktatást a ből. Ismert ő is, akiket sok megszelidíteni, ay kisasszonyt. yén régi gyü- me ellen, mely l származott, sek idöb ága y a nagyszerü lányra száll. g vagy baj éri bönne csak ör- találhatott. — aréhalt, hogy Fölállott és az naszkodott és yene arekifeje zösködni, mi- sné szöbájába szövéltés hal

az ajtó félig sét egy izmos z, de vaskos, erélyes kéz, an az "urasz- yfönök közt világosan let

szony szólott engő volt, kis reszketeg vol- l a harag bi- zett ki.

ja meg a mi- nem fogadom z nem szokás. n az üzletet s ltam vele így t...

ja bezárult s nyü léptei a k vissza.

zony belépett. tett. Ami Sa- nemes elha-

a nagynénje hamarosan zódott s egy egy nagy egve várako-

zebb

üdesége, nség segít- a ninesen is nője, szép- alja az

Krémet ARCPÖRT.

Küldjön \$1.45-öt e

LMÁN

VENUE, PA.

HÁROM ISMERTETÉS

AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN

A **PARTOLA**

mert fertőtleníti a szervezetet, mert tisztítja a gyomrot és mert kitűnő hashajtó szer.

A HÁZ LEGJOBB BARÁTJA

mert ahol tartják és használják ott a ház, a család minden tagjának az egészségét védi; oda a boldogságot, a megelégedést és az életkedvet viszi magával.

ASSZONYOK, FÉRFIAK SŐT GYERMEKEK IS nagyon szeretik; milliók és milliók kedvence és használják állandóan.

Ez a PARTOLA, a valódi, tiszta és biztos sikerű hashajtó cukorka

igen könnyen beszerezhető. — Irjon érte, illetve rendelje meg azonnal, de úgy, hogy pár hétre készlete legyen, nehogy mindig irogatnia kelljen utánrendeléseket. — Ára 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, 1 dobozzal 1 dollár 10 cent, melyben már a csomag biztosítási díja is befoglaltatik.

Irjon érte és rendelje meg a következő cím alatt:

**PARTOS PATIKA 160 SECOND AVENUE
NEW YORK, N. Y.**

Világszerte ismert, kipróbált és közkedvelt gyógyszerkülönlegességeink között első helyen áll a

PARTOGLORY

Eszekre mennő levelekkel számolhat be a Partos Patika, melyek mindegyike dicséret és áldja a

PARTOGLORY

IDEGERŐSÍTŐ, VÉRKÉPZŐ, IZOMFEJLESZTŐ ÉS CSONTSZILÁRDÍTÓ kivonatot, melynek minden cseppje egy csepp vért, — használata pedig az idegrendszer és a szervezet megedzését, következőképpen erőt, egészséget, megelégedést, boldogságot és hosszú életet jelent.

A legtöbb ember azt sem tudja, hogy tulajdonképpen mi baja is van! — Nem fáj semmije, nincsen semmi különös baja, nincsenek komoly gondjai és mégis levertnek állandóan fáradtnak érzi magát; zsörtölődő, minden ok nélkül, minden csekély-séget haragra lobban, kerüli az embereket, nincsen munkakedve, stb.

Mindezen tünetek a megrongált idegrendszernek, a fogyó idegerőnek tulajdoníthatók. Manapság több-kevésbé minden ember ideges. — Az emberiség nagyobb része küzd a megélhetésért. — Sokat és gyorsan dolgozunk, gyorsan eszünk és aránylag keveset pihenünk, vagyis más szóval: gyorsan élünk. — Ez a gyors és nyugtalan élet azután első sorban idegzetünket támadja meg. — Az idegeket tehát táplálni, a fogyó idegerőt pótolni kell.

A "PARTOGLORY" erősíti az idegrendszert, fejleszti és fokozatosan rendbehozza az idegerőt. — Valóságos idegtápláló, melynek segélyével minden izom, minden szerv és az egész szervezet új életre kel.

A "PARTOGLORY" ára 5 üveggel csak 5 dollár, 1 üveggel 1 dollár 25 cent. — Rendelje meg azonnal a következő címen: PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE., NEW YORK.

Kilenc kérdés - egy válasz

1. Sűrű a vizelete?
2. Száraz a haja és törékeny?
3. Van hát- és derék-fájása?
4. Fájdalmasak ízületei?
5. Szemei zavarosak és fénytelenek?
6. Büzös a lehellete?
7. Rossz a szája-íze?
8. Karikásak-e a szemei?
9. Érez-e a fejében nyomást és fájdalmat?

Intézzé mindenki önma-
gához e **KILENC** kér-
dést, a melyekre együtt
és külön-külön alatt lát-
ható a megfelelő válasz.

Akár igen, akár nem!

OLVASSA EL MINDENESETRE A KÖVETKEZŐKET:
A kinosokban gazdag természet az emberiségnek egy nagyszerű segítő-szert nyújt a fenti bajok ellen. — Ez a szer természetes gyógyfüveknek, virágoknak, gyökereknek és bogyóknak egy nagyszerű összetétele. — **GYORSAN ÉS HATHATÓSAN** segít.

PARTOHERB VESEFŰ ÉS GYÖKÉRTEA.

név alatt van forgalomban. Ugy kell elkészíteni és használni, mint a közönséges teát: minden nap reggel és este egy forró csészevel inni belőle. — Fertőtleníti és gyógyító ereje balzsamként hat a szenvedőre. — A "PARTOHERB" csak és kizárólag a PARTOS PATIKÁBAN, 160 Second Avenue, New York, N. Y. kapható és ára dobozonként egy dollár 10 cent, hat dobozzal csak öt dollár 50 cent, mely összegben már a biztosítási díj is befoglaltatik.